

WEST-VLAANDEREN WERKT

dertig jaar redaktiesekretaris

belgische kust als reisbestemming

structuurplan

haven van Zeebrugge

vlarem II

WES

3.1993 • 35e Jaargang • Tweemaandelijks uitgave • Verschijnt niet in juli en augustus

WES

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijks uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

3.1993

Nummer 156 - 35e Jaargang

Westvlaams
Economisch
Studiebureau vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Telefoon: 050/35.84.42
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening: 000-0125243-16
BTW: 408.382.668

Abonnement 1993:
450 fr. (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening:
000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Groeninghe, Kortrijk
Foto kaft
Jered Publishing, Ieper

110
Redactioneel
Redaktiesekretaris met pensioen

112
R. De Keyser
De positie van de Belgische kust op de Belgische reismarkt

120
T. Kelchtermans
Het ruimtelijk structuurplan en de ontwikkeling
van West-Vlaanderen

124
O. Vanneste
Dertig jaar na de toespraak van prof. Dr. Albert Coppé

127
Ph. Tavernier/P. Norro
Vlarem II, milieubeleid in de praktijk

136
Tabel: Bevolking naar leeftijdsklassen,
Westvlaamse gemeenten, 1 januari 1993

139
Kort genoteerd

143
Spektrum
Brugs verblijfstoerisme / Europartenaar / riviertoerisme /
Daikin / Japanse investeringsprospektor / missie GOM's naar
USA / modernisering Leie / FAB / GOM info-namiddag milieu /
MBZ / European Fish Centre / Gaselwest / WVEM / Westvlaamse
Interkommunales / Desimpel / CKZ / Cloet / Interreg /
Koramic / Clama / Imewo / Tevewest / Melipark /
Airport Wevelgem / Passendale / Bekaert / Barco /
Damman-Croes / Vlam / Witloofcomplex Beitem / Desimpel /
Jered / EATB / Westtoerisme / Lebbe / WOF /
Wagens op aardgas WVEM

147
Nieuwe produkten

150
Agenda

155
Technologietransfer

162
Op de leestafel

Beschermkomitee
Baron P. van Outryve
d'Ydewalle,
Ere-gouverneur,
Ere-voorzitter WES
De heren H. Smisaert (†),
P. Monballyu en
H. De fauw (†),
Ere-voorzitters
Raad van Beheer WES
Prof. Dr. O. Vanneste,
Gouverneur,
Voorzitter WES
De heren G. Defreyne,
J. Durnez, G. Naeyaert,
F. Peuteman,
Mevrouw M.C. Van der
Stichele-De Jaegere,
de heer W. Vens
Leden van de
Bestendige Deputatie

Redaktiekomitee
De heren L. Bockstaele,
A. Calus, P. Claerhout
G. Declercq,
P. Delafontaine,
P. Kerckaert,
P. Meurrens, J. Pattyn,
J. Theys,
C. Van den Avenne,
N. Vanhove

Redaktiesekretaris
B. De Proost

**Redaktiesekretariaat en
publiciteitsvoorwaarden**
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever
N. Vanhove,
Krakkestraat 3,
8200 St.-Andries (Brugge)

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid
van de auteur.

Redaktiesekretaris met pensioen

Eind maart 1993 beëindigde onze redaktiesekretaris, de heer Dirk Sanders, zijn dertigjarige loopbaan als hoofd van de externe relaties, dokumentatie en publikaties van de GOM-West-Vlaanderen en van het Westvlaams Economisch Studiebureau. Een van zijn belangrijkste opdrachten, naast het uitbouwen van de bibliotheek-dokumentatiedienst en het verzorgen van de persrelaties van het huis, was het samenstellen en uitgeven van het tweemaandelijks tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'. Tevens publiceerde hij de 37 reeds verschenen 'Facetten van West-Vlaanderen' en 23 boeken uit de boekenreeks van het WES. Daarnaast was hij ook mede-redaktielid van het inter-GOM-tijdschrift 'Flanders Business Newsletter', bestemd voor de buitenlandse relaties van de vijf Vlaamse GOM's.

Deze 'redactionele' bijdrage is een ideale gelegenheid om op een gepaste manier afscheid te nemen van de heer D. Sanders. De jarenlange publikatie van een tijdschrift zoals 'West-Vlaanderen Werkt' veronderstelt immers heel wat werk.

Bij het intern afscheid verwoordde de heer Gouverneur O. Vanneste, tevens stichter van het tijdschrift, dit zeer treffend: 'Toen ik 'West-Vlaanderen Werkt' startte, heb ik mij slechts op één belangrijk punt vergist. Ik had er toen immers geen idee van hoeveel werk het regelmatig uitgeven van een blad wel meebrengt.'

Het vierde nummer van de vijfde jaargang (1963) lag reeds gedeeltelijk op tafel, toen de heer D. Sanders het werk overnam van de heer J. Pattyn, die zo kon worden vrijgemaakt voor het opstarten van de drie Westvlaamse interkommunale verenigingen WIH, WIER en WITAB.

De nieuwe redaktiesekretaris had belangstelling voor zowel het geschreven als het gedrukte woord; de evoluties in het drukproces, de verschillende druktechnieken en drukprocédés volgde hij op de voet. Jarenlange samenwerking met de drukker resulteerde bij hem dan ook in grondige vak-kennis.

Maar naast het zich kunnen inleven in de technische problemen en mogelijkheden van het drukken en uitgeven, is er heel wat meer vereist om een tijdschrift als 'West-Vlaanderen Werkt' uit te kunnen geven: ook inhoudelijk moet het worden gecreëerd. Taalbewustheid en taalbeheersing zijn daarbij primordiale vereisten. In 'West-Vlaanderen Werkt' werd er gestreefd naar een klaar taalgebruik, zonder veel bijvoeglijke naamwoorden, en zonder uitroeptekens.

Wat de artikelen betreft: een denk-tank als de GOM-WES, met zijn medewerkers met zeer uiteenlopende vorming, belangstelling en opdrachten, is duidelijk een goede voedingsbodem voor het leveren van de nodige teksten. Het is echter meteen duidelijk dat daarnaast een beroep moest worden gedaan — en ook werd gedaan — op buitenstaanders. De talloze bijdragen van de benevolente medewerkers uit zeer verschillende instellingen en groepen die in de loop van deze 30 jaar werden gepubliceerd, zijn het beste bewijs van de efficiëntie en de niet-aflatende inspanning waarmee dit aspect werd ingevuld.

De heer D. Sanders heeft in de loop van de jaren ook zelf eigen gesigioneerde bijdragen voor zijn tijdschrift geleverd. Maar daarnaast is er het oneindig aantal teksten van zijn hand in de rubrieken 'Spektrum' en 'Kort genoteerd' (vroeger 'Nieuwtjes'). Deze veel gelezen teksten waren praktisch volledig de vrucht van zijn belangstelling voor al wat leeft in de provincie op sociaal-ekonomisch gebied.

Maar met het opsporen, stimuleren en maken van gegevens en teksten is de kous niet af. Alle teksten moeten naar buiten worden gebracht in een geheel dat bruikbaar en genietbaar is: een publikatie. De verzorgde vormgeving van zowel 'West-Vlaanderen Werkt', als van de 'Facetten van West-Vlaanderen' en van de boeken, met nu en dan nog een publicitaire folder, is ook grotendeels het resultaat van het bestendig zoeken naar een aangepaste lay-out, in al zijn facetten. Zijn belangstelling voor deze materiële aspecten van de uitgeverij stelde de heer D. Sanders in staat, samen met de heer B. Delaere en nadien met de heer J. Mahieu, steeds nieuwe bladspiegels en kaften te creëren. Zo werden de laatste jaren alle lopende publikaties vernieuwd en verfrist.

Op deze wijze heeft de heer D. Sanders voor West-Vlaanderen een werk gepresteerd dat bij wijze van spreken — niet in de tijd maar wel als een totaal concept — af is. Het vormt een syntese van zijn belangstelling voor ideeën en feiten, voor de materiële veruitwendiging daarvan in een aangepaste en indringende vorm. Voor hemzelf is de taak nu afgewerkt, al blijft zijn belangstelling voor het 'woord' levendig.

Wij danken de heer Dirk Sanders dan ook van harte voor het gepresteerde creatieve werk.

DE POSITIE VAN DE BELGISCHE KUST OP DE BELGISCHE REISMARKT

R. De Keyser
Adjunkt-Direkteur WES

In dit artikel wordt een overzicht gegeven van de evolutie van de Belgische reismarkt in het algemeen en van de positie van de Belgische Kust als reisbestemming op deze markt in het bijzonder.

De binnenlandse markt is en blijft van het grootste belang voor de Kust. Volgens de overnachtingsstatistiek van het NIS kwamen 85% van de aan de Kust geregistreerde overnachtingen in 1991 op rekening van Belgen. De voornaamste buitenlandse markten hebben slechts een bescheiden aandeel: 5% voor Duitsland, 4% voor Nederland, 2% voor Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Volgend overzicht is gebaseerd op de resultaten van de vier meest recente, driejaarlijkse vakantieonderzoeken van het WES die de periode 1982-1991 omvatten.

In een eerste paragraaf worden de gebruikte begrippen toegelicht. Daarna wordt de evolutie van enkele belangrijke kenmerken van het vakantie- en korte vakantiegedrag van de Belgen beschreven. In de laatste paragraaf wordt dieper ingegaan op de positie van de Belgische Kust.

Gebruikte begrippen

In het vervolg van dit artikel worden twee facetten van het toeristisch gedrag onderscheiden: de vakanties en de korte vakanties. Deze begrippen werden als volgt gedefinieerd:

Onder vakantie wordt verstaan een verblijf buiten de woning van minstens vier opeenvolgende nachten om andere redenen dan beroepsdoeleinden, ziekte of overlijden van een familielid, verblijf in een hospitaal of kostschool. Deze definitie impliceert dat ook verblijven bij familieleden en vrienden (behalve in geval van ziekte of overlijden) of in een tweede verblijf als vakantie

worden weerhouden. Daarbij werd het begrip tweede verblijf gedefinieerd als: elke vorm van verblijfsaccommodatie die iemand naast de woning, waarin hij zijn hoofdverblijf vindt, duurzaam of voor een lange periode (minstens zes maand) voor zichzelf en zijn gezin beschikbaar houdt teneinde daarin naar wens tijdelijk nacht- en woonverblijf te kiezen. Dit betekent dat naast de klassieke tweede verblijven als appartement, villa, hoefijzer, bungalow, enz. ook een partikuliere boot of een tent, toer- en stacaravan met vaste standplaats op een terrein in de definitie begrepen zijn. In deze optiek is het al dan niet in eigen-

de vakantie met de grootste afstand tussen de woonplaats en de bestemming als de hoofdvakantie beschouwd.

Korte vakanties zijn verblijven buiten de woning van 1 tot maximaal 3 overnachtingen om andere redenen dan beroepsdoeleinden, ziekte of overlijden van een familielid, verblijf in een hospitaal of kostschool. De informatie in verband met de korte vakanties beperkt zich tot de zogenaamde commerciële (dit is waar voor het logies betaald wordt) korte vakanties. Dit houdt in dat geen rekening wordt gehouden met korte verblijven bij familie en kennissen en in tweede woningen.

In een expanderende Belgische reismarkt heeft de Belgische Kust zijn positie niet kunnen handhaven. Voor wat betreft de vakanties heeft de Kust net als de andere binnenlandse toeristische regio's een deel van zijn marktaandeel moeten prijsgeven aan de buitenlandse vakantiebestemmingen. Bij de korte vakanties is de terugloop van het aandeel van de Kust niet aan het buitenland ten goede gekomen maar aan de andere binnenlandse toeristische gewesten, met name de Ardennen en de Kempen.

dom hebben geen relevant criterium ten aanzien van het begrip tweede verblijf, evenmin als het al dan niet onroerend karakter. Gemeenschappelijk bij deze schijnbaar heterogene groep van permanente en semi-permanente buitenverblijven is het gelijklopend rekreatief gedragspatroon.

De vakanties worden ingedeeld in hoofd- en nevenvakanties. Indien een persoon in het geobserveerde jaar één vakantie nam dan is deze vakantie automatisch de hoofdvakantie. Indien een persoon twee of meer vakanties nam in dat jaar, dan is de vakantie met de langste verblijfsduur de hoofdvakantie. Indien meerdere vakanties dezelfde langste verblijfsduur hebben, dan wordt

Soms zal een onderscheid worden gemaakt tussen de zomer- en winterperiode. De zomerperiode loopt van april tot september. De winterperiode beslaat de maanden oktober tot maart.

Het vakantiegedrag wordt bestudeerd aan de hand van een aantal kengetallen die weergeven in welke mate een populatie deelneemt aan het vakantiegebeuren. De voornaamste kengetallen zijn: de netto vakantieparticipatie is het aandeel van een populatie dat in de analyseperiode ten minste eenmaal met vakantie is geweest;

de bruto vakantieparticipatie is het aantal gedurende de analyseperiode waargenomen vakanties op 100 personen van een populatie;

de vakantiefrekwentie is het aantal vakanties per vakantieparticipant tijdens de analyseperiode. Rekenkundig bekomt men de vakantiefrekwentie door deling van de bruto door de netto vakantieparticipatie.

Met betrekking tot de korte vakanties werden gelijkaardige definities uitgewerkt.

Tenslotte kan nog worden vermeld dat de onderzoekspopulatie de ganse Belgische bevolking omvat. In de onderzoeken van 1982 en 1985 werden hieruit telkens 3.000 personen geselecteerd. Dit steekproef aantal werd in de twee meest recente onderzoeken verdubbeld tot 6.000 personen. Hierdoor is de statistische betrouwbaarheid van de resultaten toegenomen. Bovendien werden de enquêtepersonen sinds 1988 tweemaal gekontakteerd. Dit gebeurde een eerste keer in de loop van de maand oktober met de ondervraging over het vakantiegedrag in de periode april-september. Tijdens het tweede contact in april van het volgende jaar werd navraag gedaan naar het vakantiegedrag in de maanden oktober tot maart. De beschouwde tijdspanne in de jongste twee enquêtes bedroeg dus zes maanden. Voordien werd elke respondent slechts eenmaal ondervraagd en bedroeg de observatieperiode dus twaalf maanden.

Het is duidelijk dat het geheugen van de respondenten nu minder op de proef wordt gesteld dan vroeger en hierdoor de kwaliteit van de informatie is verhoogd.

Evolutie van het vakantiegedrag

In het kader van de bespreking van de evolutie van het vakantiegedrag, worden de belangrijkste trends afgeleid op het vlak van de vakantieparticipatie, de globale markt van de vakanties en de bestemming van de vakanties.

Evolutie van de vakantieparticipatie

In figuur 1 wordt de netto en bruto vakantieparticipatie van de Belgische bevolking in de periode 1982-91 weergegeven. Hieruit blijkt dat de vakantieparticipatie van de Belgen die tussen 1982 en 1985 nagenoeg ongewijzigd was gebleven, sindsdien sterk is toegenomen.

Het deel van de Belgen dat vakantie neemt, is gegroeid van 48% in 1982 en 1985 tot 60,5% in 1991. Het aantal Belgische vakantiegangers is dus in de loop van deze 10 jaar met ongeveer een vierde toegenomen.

De bruto participatie of he aantal vakanties per 100 Belgen, is nog sneller toegenomen. Tussen 1982 en 1991 is de

ze gestegen van 63,9% tot 97,4%. Dit is een toename met ongeveer de helft of met ongeveer 5% per jaar.

Het feit dat het aantal vakanties van de Belgen dubbel zo snel is gestegen als het aantal Belgische vakantiegangers, is te wijten aan de toename van de vakantiefrekwentie of het aantal vakanties per vakantieganger. Deze vermeerderde van 1,3 in 1982 tot 1,6 in 1991.

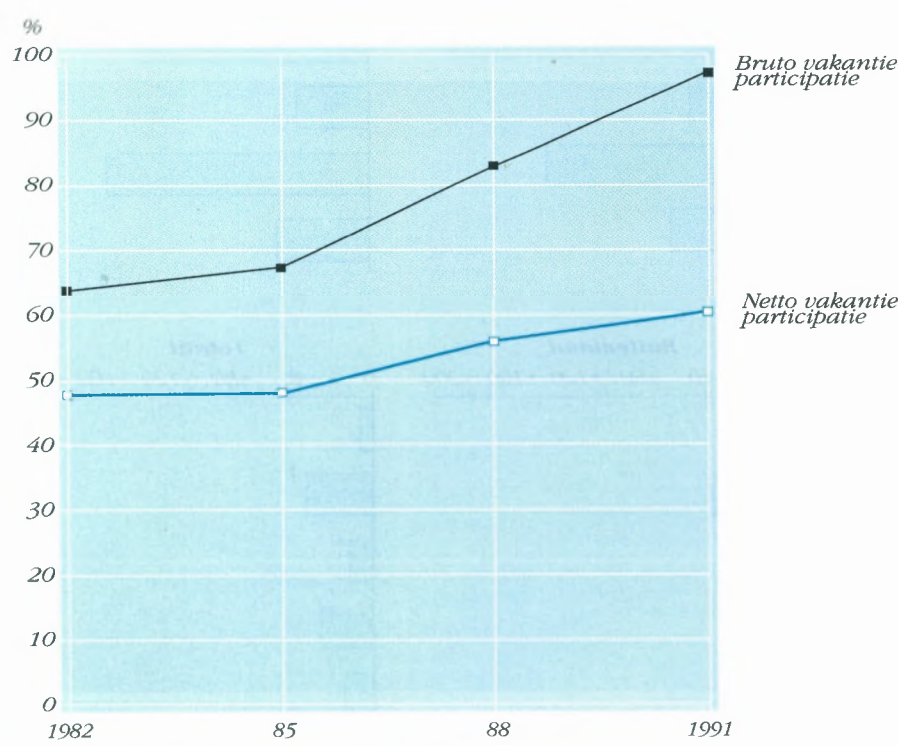
De toename van de bruto participatie is dan ook voor ongeveer 60% aan de stijging van de vakantiefrekwentie en voor ongeveer 40% aan de stijging van het aantal vakantiegangers toe te schrijven.

Evolutie van de markt van de vakanties

De sterke stijging van de vakantieparticipatie heeft een belangrijke verruiming van de markt van de vakanties met zich meegebracht na 1985.

Tussen 1982 en 1991 is het aantal vakanties gestegen van 6,3 tot 9,7 miljoen of met ongeveer de helft. De toename was in de eerste drie jaar van deze periode beperkt tot 350.000 vakanties. In de daaropvolgende twee periodes van drie jaar was er telkens een stijging met 1,5 miljoen vakanties.

Figuur 1
De evolutie in de periode 1982-91 van de netto en bruto vakantieparticipatie van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92

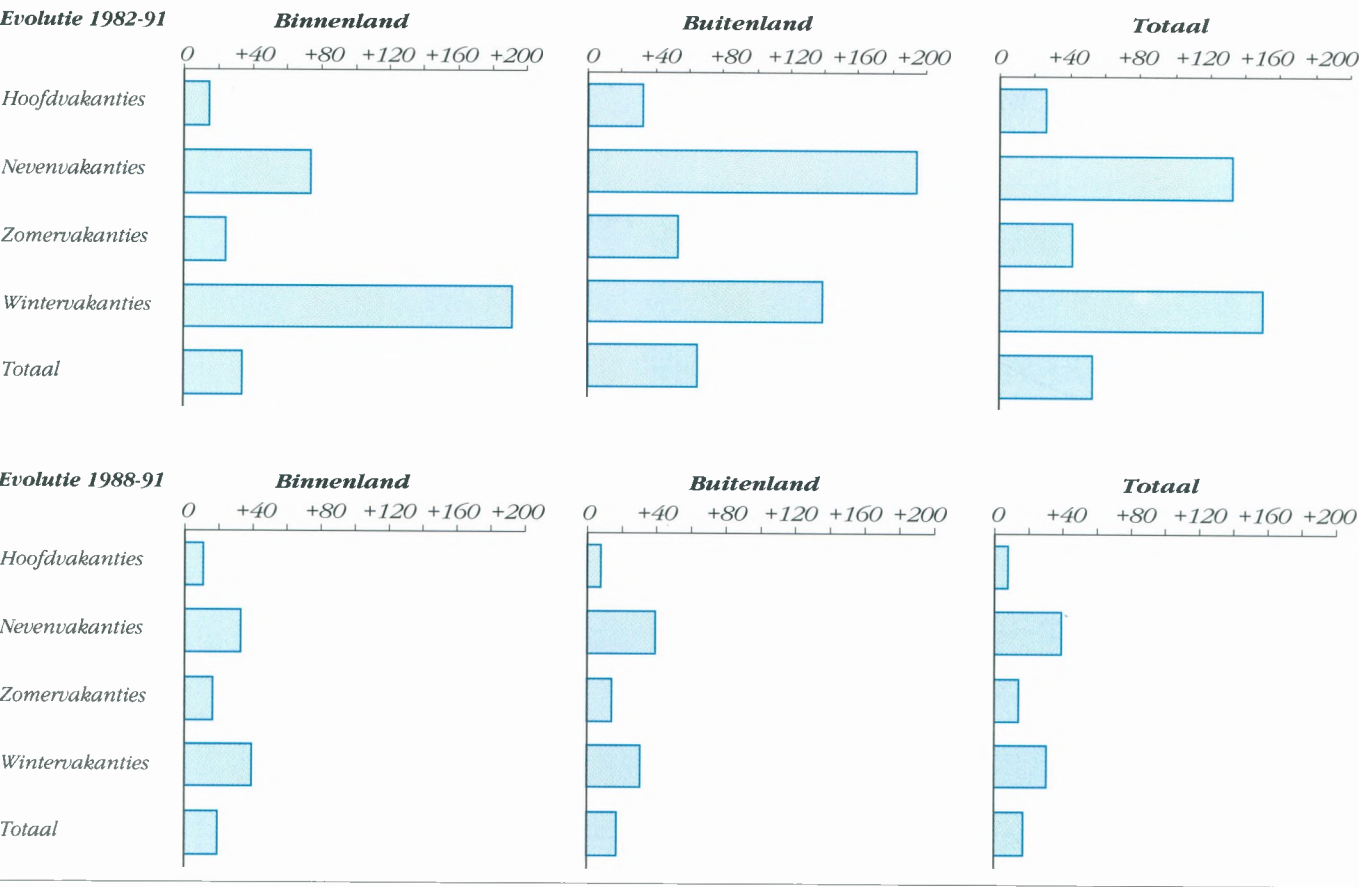
Tabel 1

De evolutie in de periode 1982-91 van het aantal hoofd-, neven-, zomer- en wintervakanties van de Belgische bevolking in binnen- en buitenland, WES-enquêtes 1982-92

Omschrijving		Binnenland		Buitenland		Totaal	
		Geraamd aantal (×1.000)	%	Geraamd aantal (×1.000)	%	Geraamd aantal (×1.000)	%
Hoofdvakanties	1982	1.612	67,1	3.115	80,1	4.727	75,1
	1985	1.761	70,7	3.110	74,9	4.869	73,3
	1988	1.670	61,7	3.854	70,2	5.524	67,4
	1991	1.854	57,3	4.165	64,5	6.019	62,1
Nevenvakanties	1982	792	32,9	775	19,9	1.567	24,9
	1985	731	29,3	1.042	25,1	1.775	26,7
	1988	1.035	38,3	1.639	29,8	2.674	32,6
	1991	1.382	42,7	2.288	35,5	3.670	37,9
Zomervakanties	1982	2.262	94,1	3.355	86,2	5.617	89,2
	1985	2.295	92,1	3.392	81,7	5.687	85,6
	1988	3.408	89,0	4.512	82,1	6.920	84,4
	1991	2.821	87,2	5.167	80,1	7.988	82,4
Wintervakanties	1982	142	5,9	535	13,8	677	10,8
	1985	197	7,9	760	18,3	957	14,4
	1988	297	11,0	981	17,9	1.278	15,6
	1991	415	12,8	1.286	19,9	1.701	17,6
Totaal	1982	2.404	100,0	3.890	100,0	6.294	100,0
	1985	2.492	100,0	4.152	100,0	6.644	100,0
	1988	2.705	100,0	5.493	100,0	8.198	100,0
	1991	3.236	100,0	6.453	100,0	9.689	100,0

Figuur 2

De evolutie in de periode 1982-91 van de markt van de vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

In tabel 1 worden de in de vier vakantieonderzoeken uitgevoerde ramingen van het aantal vakanties volgens type samengebracht. Figuur 2 illustreert de relatieve verschuivingen voor de hoofd- en neven-, zomer- en winter-, en binnen- en buitenlandse vakanties.

De stijging van de markt van de vakanties met 3,4 miljoen eenheden was minder bij de hoofd- (+1,3 miljoen) dan bij de nevenvakanties terug te vinden (+2,1 miljoen). Deze laatste zijn in de afgelopen 10 jaar meer dan verdubbeld. Het aantal hoofdvakanties groeide met ongeveer een vierde. Dit komt neer op een jaarlijkse groei met 3% voor de hoofd- en 10% voor de nevenvakanties.

In absolute aantallen was de aangroei vooral onder de zomervakanties terug te vinden (+2,4 miljoen tegenover +1 miljoen voor de wintervakanties), maar relatief gezien was de aangroei van de wintervakanties (+151,3%) drie keer zo groot als de toename van de zomervakanties (+42,2%). Deze verhoudingen weerspiegelen zich in de jaarlijkse groei-voet, die 4% voor de zomer- en 11% voor de wintervakanties bedraagt.

Door deze evoluties zijn duidelijke veranderingen opgetreden in de structuur van de vakanties van de Belgen. Het relatieve belang van de hoofd- en zomervakanties is gedaald ten voordele van de neven- en wintervakanties. De nevenvakanties vertegenwoordigen op dit ogenblik bijna 38% van alle vakanties tegenover 25% in 1982. De wintervakanties maken nu bijna 18% uit van alle vakanties tegenover 11% in 1982.

Tenslotte is de groei van het aantal vakanties vooral het buitenland ten goede gekomen (+2,6 miljoen). Het aantal buitenlandse vakanties nam de afgelopen 10 jaar toe met twee derden tegenover een stijging met een derde voor de binnenlandse vakanties. De jaarlijkse toename ligt dan ook dubbel zo hoog voor de buitenlandse (+6%) als voor de binnenlandse vakanties (+3%). Zowel bij de binnen- als bij de buitenlandse vakanties was de aangroei groter bij de neven- en de wintervakanties dan bij de hoofd- en de zomervakanties. De groei van de buitenlandse hoofd-, neven- en zomervakanties overtreft deze van de overeenkomstige binnenlandse vakanties. Enkel voor de wintervakanties is het groeiritme groter in het binnenland.

De aangestipte evoluties gelden ook voor de meest recente periode van drie jaar. De relatieve verschuiving van hoofd- naar nevenvakanties en van

zomer- naar wintervakanties heeft zich tussen 1988 en 1991 zowel bij de binnen- als bij de buitenlandse vakanties verdergezet. In tegenstelling tot vroeger, is de evolutie voor het geheel van de binnen- en buitenlandse vakanties in de laatste drie jaar vrij gelijklopend geweest.

Evolutie van de bestemming

Tabel 2 geeft de evolutie weer in de keuze van de belangrijkste bestemming tijdens de vakanties van de Belgen.

Het aandeel van de binnenlandse bestemmingen daalde van 38,2% in 1982 tot 33% in 1988. Sindsdien is het vrijwel gelijk gebleven. Het bedraagt nu 33,4%. Over het volledige decennium beschouwd is het marktaandeel van de Kust en de Ardennen afgenomen, dat van de Kempen enigszins toegenomen.

Tabel 2

De evolutie in de periode 1982-91 van de belangrijkste vakantiebestemming van de Belgische bevolking. WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Belangrijkste vakantiebestemming	1982	1985	1988	1991
Belgische Kust	20,4	20,8	18,1	17,8
Ardennen	11,1	10,8	8,6	9,2
Kempen	2,8	2,6	3,4	3,2
Overig België	3,9	3,3	2,9	3,2
Binnenland	38,2	37,5	33,0	33,4
Buitenland	61,8	62,5	67,0	66,6
Frankrijk	20,4	20,5	20,1	22,8
Spanje	11,4	11,0	13,7	10,2
Italië	7,6	6,0	6,7	5,3
Oostenrijk	5,5	4,7	4,3	5,2
Duitsland	3,2	3,3	3,3	3,4
Zwitserland	3,1	3,3	3,3	3,7
G.H.-Luxemburg	1,5	1,5	1,0	0,8
Nederland	1,3	1,6	2,2	2,2
Britse Eilanden	1,3	1,6	1,6	1,6
Joegoslavië	1,3	1,6	1,5	0,2
Tunesië/Marokko	1,1	1,4	1,5	1,3
Griekenland	0,9	1,4	2,4	1,6
Oost-Europa	0,8	1,0	1,5	1,9
Portugal	0,5	0,6	0,8	1,5
Skandinavië	0,4	0,3	0,4	0,6
Overige Europese bestemmingen	—	—	—	0,3
Turkije	0,1	0,5	0,6	0,5
Verenigde Staten	0,7	0,8	0,7	1,3
Overige niet-Europese bestemmingen	0,7	1,4	1,4	2,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Evolutie van het
 korte vakantiegedrag

Analoog aan de bespreking van het vakantiegedrag, wordt nu ook voor de korte vakanties de evolutie van de korte vakantieparticipatie, de omvang van de markt van de korte vakanties en hun bestemming geanalyseerd.

Evolutie van de
 korte vakantieparticipatie

Figuur 3 toont de merkwaardige stijging die zowel de netto als de bruto korte vakantieparticipatie vooral sinds 1985 hebben gekend.

De netto korte vakantieparticipatie is kontinu gestegen van 10,9% in 1982 tot 24,1% in 1991. Dit betekent dat in 1991 meer dan dubbel zoveel Belgen een betaalde korte vakantie hebben genomen als in 1982.

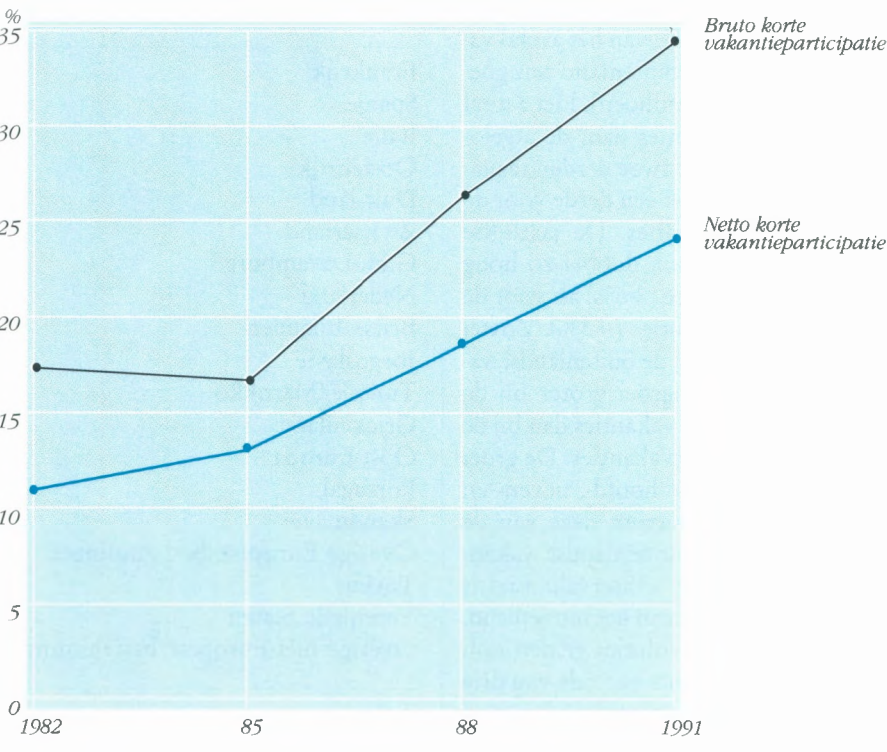
Het aantal korte vakanties per 100 Belgen bleef tussen 1982 en 1985 hangen op 17. Sindsdien is dit aantal gestegen tot 26 in 1988 en 35 in 1991. De bruto participatiegraad is dus eveneens verdubbeld.

Globaal genomen zijn de korte vakanties sneller gegroeid dan de vakanties (respektievelijk met 8% en 5% per jaar).

Tabel 3
 De evolutie in de periode 1982-91 van het aantal korte zomer- en wintervakanties van de Belgische bevolking in binnen- en buitenland, WES-enquêtes 1982-92

Omschrijving	Binnenland		Buitenland		Totaal	
	Geraamd aantal (× 1.000)	%	Geraamd aantal (× 1.000)	%	Geraamd aantal (× 1.000)	%
<i>Korte vakanties in de zomer</i>						
1982	760	70,6	487	76,3	1.247	72,8
1985	677	70,2	538	79,0	1.215	73,8
1988	1.123	68,6	703	73,5	1.826	70,4
1991	1.300	59,4	849	67,6	2.149	62,4
<i>Korte vakanties in de winter</i>						
1982	316	29,4	151	23,7	467	27,2
1985	288	29,8	143	21,0	431	26,2
1988	515	31,4	253	26,5	768	29,6
1991	887	40,6	406	32,4	1.293	37,6
<i>Totaal</i>						
1982	1.076	100,0	638	100,0	1.714	100,0
1985	965	100,0	681	100,0	1.646	100,0
1988	1.638	100,0	956	100,0	2.594	100,0
1991	2.187	100,0	1.255	100,0	3.442	100,0

Figuur 3
 De evolutie in de periode 1982-91 van de netto en bruto korte vakantieparticipatie van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92

Evolutie van de markt van de korte vakanties

De evolutie die de markt van de korte vakanties heeft gekend tussen 1982 en 1991 wordt in absolute zin geïllustreerd in tabel 3 en in relatieve zin in figuur 4.

De markt van de korte vakanties in België heeft sinds 1985 een sterke expansie gekend. Tussen 1982 en 1985 schommelde het aantal betaalde korte vakanties van Belgen rond de 1,7 miljoen. In de volgende twee periodes van drie jaar kwam daar telkens bijna 1 miljoen korte vakanties bij om in 1991 een totaal van 3,4 miljoen korte vakanties te bereiken.

De stijging met 1,7 miljoen korte vakanties in 10 jaar kwam in absolute termen meer aan het binnenland (+1,1 miljoen) dan aan het buitenland ten goede (+0,6 miljoen). Relatief gezien is de groei van de korte vakanties in België en in het buitenland echter even groot. In beide gevallen is er sprake van een verdubbeling van hun aantal.

De toename van het aantal korte vakanties was omzeggens gelijk verdeeld tussen zomer (+0,9 miljoen) en winter (+0,8 miljoen). Relatief gezien zijn de korte vakanties in de winter evenwel veel sterker toegenomen dan in de zomer (respektievelijk +176,9% en

+72,3% of +12% en +6% per jaar). Deze vaststelling geldt zowel voor de binnen- als de buitenlandse korte vakanties. Het gevolg van deze evolutie is dat de korte wintervakanties nu reeds 38% van alle korte vakanties uitmaken tegenover nog slechts 27% in 1982.

Deze algemene trends zijn ook in de meest recente periode van drie jaar terug te vinden. De binnen- en buitenlandse korte vakanties zijn praktisch even snel gegroeid sinds 1988. De korte vakanties in de winter namen zowel in België als in het buitenland veel sterker toe dan de korte vakanties in de zomer.

Evolutie van de bestemming

De waargenomen evolutie inzake de bestemmingskeuze wordt weergegeven in tabel 4 (zie blz. 118).

Het aandeel van de binnenlandse vakantiebestemmingen is met uitzondering van het jaar 1985, vrij stabiel gebleven tussen 1982 en 1991. Het schommelde in deze periode rond 63%. De marktaandelen van de belangrijkste toeristische regio's in België kenden evenwel een andere evolutie. De trend is eerder negatief voor de Belgische Kust en positief voor de Ardennen. Het aandeel

van de Kempen bereikte een hoogtepunt in 1988, maar vertoont sindsdien een daling.

Bij de buitenlandse bestemmingen profileert Frankrijk zich nadrukkelijk als de voornaamste bestemming. Dit land verhoogde sinds 1982 zijn aandeel enigszins tot circa 14%. De marktaandelen van Duitsland en het G.H.-Luxemburg kenden sinds 1985 een daling. Het belang van Nederland schommelt reeds enige tijd rond de 6%. Dat van de Britse Eilanden en de overige buitenlandse bestemmingen is recent enigszins toegenomen.

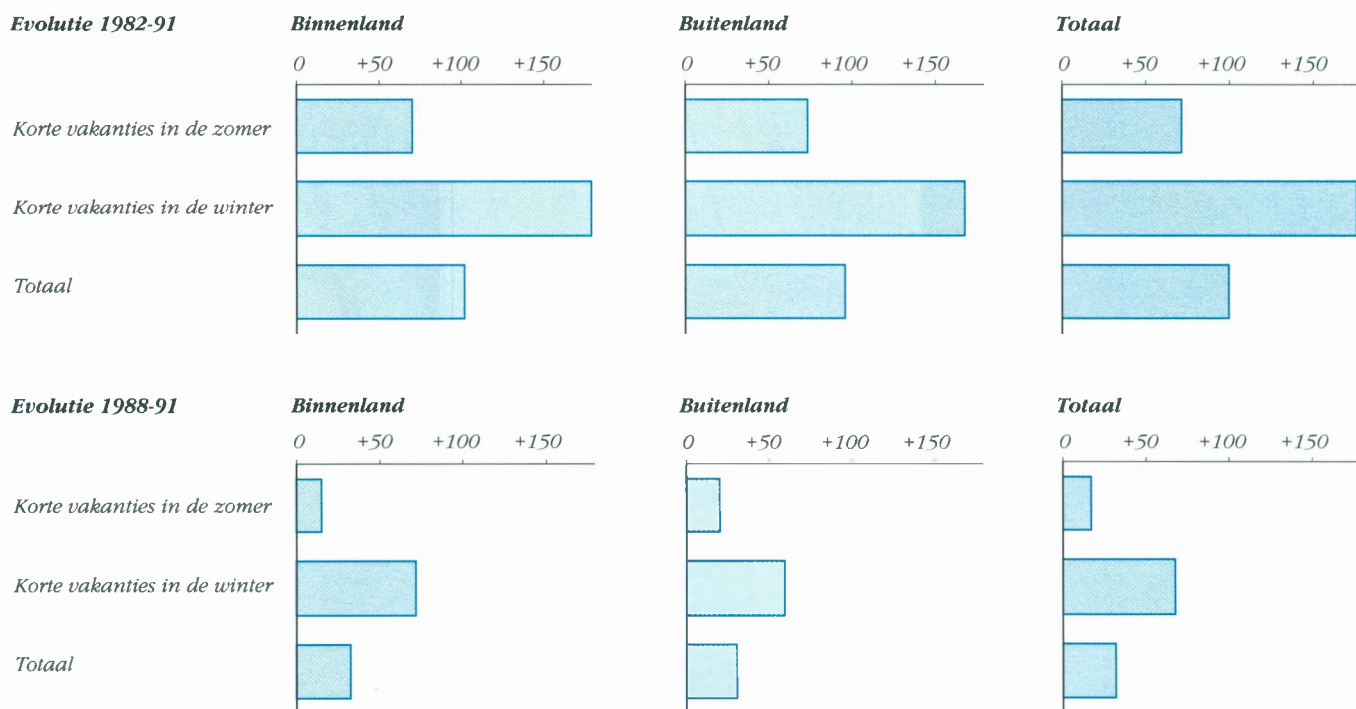
Positie van de Belgische Kust

Uit het voorgaande is gebleken dat het aandeel van de Belgische Kust in de vakanties en korte vakanties van de Belgen is teruggelopen.

Profiterend van de groei van de globale Belgische reismarkt, is het aantal doorgebrachte vakanties en korte vakanties aan de Kust evenwel nog gestegen. Het aantal vakanties van Belgen aan de Kust nam toe van 1,3 miljoen in 1982 tot 1,7 miljoen in 1992. In dezelfde periode was er een vermeerdering van het aantal korte vakanties aan de Kust van 550.000 tot 930.000.

Figuur 4

De evolutie in de periode 1982-91 van de markt van de korte vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Tabel 4

De evolutie in de periode 1982-91 van de bestemming van de korte vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Korte-vakantiebestemming	1982	1985	1988	1991
Belgische Kust	31,9	27,1	29,3	26,9
Ardenennen	20,5	21,7	23,2	25,2
Kempen	2,7	4,3	6,0	4,6
Overig België	7,7	5,5	4,6	6,6
Binnenland	62,8	58,6	63,1	63,6
Buitenland	37,2	41,4	36,9	36,4
Frankrijk	12,8	11,9	14,4	14,2
Duitsland	8,3	11,2	8,4	7,2
G.H.-Luxemburg	6,5	6,5	4,3	3,6
Nederland	5,1	5,9	6,2	5,7
Britse Eilanden	2,7	4,1	2,3	3,2
Overige buitenland	1,8	1,8	1,3	2,5
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Het is echter duidelijk dat, ondanks deze absolute toename van het aantal vakanties en korte vakanties, de Kust veld verliest ten opzichte van zijn concurrenten. Een en ander wordt geïllustreerd in tabel 5. Deze geeft aan dat de groeicijfers voor de vakanties aan de Kust bijna steeds lager liggen dan voor het geheel van de binnen- en buitenlandse bestemmingen. De enige uitzondering hierop vormen de wintervakanties¹.

In vergelijking met de evolutie van het aantal vakanties van de Belgen doorgebracht in eigen land, blijkt echter dat de Kust niet slechter scoort. Met andere woorden, de Kust verliest geen terrein op de andere binnenlandse toeristische regio's maar wel op de buitenlandse vakantiebestemmingen. Het binnenland als geheel ziet een deel van zijn marktaandeel verloren gaan ten voordele van de buitenlandse vakantiebestemmingen. De daling van het marktaandeel is dus een typisch binnenlands fenomeen en

¹ Er moet worden opgemerkt dat het aantal wintervakanties in het begin van de geobserveerde periode zeer klein was.

Tabel 5

De evolutie in de periode 1982-91 van het aantal vakanties en korte vakanties van de Belgische bevolking in alle bestemmingen, in België en aan de Kust, WES-enquêtes 1982-92 (jaarlijkse groei in %)

Omschrijving	Alle bestemmingen	Binnenland	Belgische Kust
Alle vakanties	4,9	3,4	3,3
Hoofdvakanties	2,7	1,6	1,5
Nevenvakanties	9,9	6,4	7,5
Zomervakanties	4,0	2,5	2,5
Wintervakanties	10,8	12,7	18,2
Alle korte vakanties	8,1	8,2	6,0
Korte vakanties in de zomer	6,2	6,1	5,5
Korte vakanties in de winter	12,0	12,2	7,5

geen exclusief kustfenomeen. Dit wordt onderstreept door het feit dat de Kust sinds 1982 tussen 53% en 55% van de binnenlandse vakanties van de Belgen aantrekt.

Bij de korte vakanties liggen de verhoudingen anders. De evolutie van het aantal binnenlandse en het totaal aantal korte vakanties in binnen- en buitenland is vrij gelijklopend. Het binnenland heeft trouwens een nagenoeg konstant aandeel van ongeveer 63%.

De groei van het aantal korte vakanties aan de Kust blijft evenwel ten achter bij de stijging van het aantal binnenlandse korte vakanties, zodat het aandeel van de Kust in de binnenlandse korte vakanties is gedaald van 51% in 1982 tot 42% in 1991. Vooral ten opzichte van de Ardennen maar ook ten opzichte van de Kempen heeft de Kust veld verloren. Waar de Kust in 1982 nog een onbedreigde leiderspositie had inzake de korte vakanties in België, moet de Kust nu deze positie delen met de Ardennen.

Een andere vaststelling is dat de Kust het sterkst staat in deze vakantie- en korte vakantietypes die het minst snel groeien (zie tabel 6).

Het aandeel van de Kust in de binnenlandse vakanties in de periode 1982-91 schommelt tussen 53% en 55%. Voor de binnenlandse hoofdvakanties ligt het tussen 58% en 60% en voor de binnenlandse zomervakanties rond 55%. Bij de binnenlandse neven- en wintervakanties bereikt de Kust meestal een aandeel van slechts 40% tot 46%. Hetzelfde wordt waargenomen bij de korte vakanties, waar het aandeel van de Kust in de zomer tussen 52% en 59% ligt en in de winter slechts met moeite 30% haalt in de laatste periodes².

Tabel 6

De evolutie in de periode 1982-91 van het aandeel van de Belgische Kust in de binnenlandse vakanties en korte vakanties van de Belgische bevolking, naar type vakantie en korte vakantie, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Omschrijving	1982	1985	1988	1991
Alle vakanties	53,4	55,6	54,8	53,3
Hoofdvakanties	58,9	60,5	58,6	58,5
Nevenvakanties	42,2	43,5	49,1	46,4
Zomervakanties	55,1	56,5	56,1	55,2
Wintervakanties	26,1	45,2	45,8	40,2
Alle korte vakanties	50,8	46,2	46,4	42,3
Korte vakanties in de zomer	54,5	59,4	53,8	51,8
Korte vakanties in de winter	42,1	15,3	30,3	28,9

Besluit

De Belgische reismarkt heeft in het afgelopen decennium een merkwaardige groei gekend van het aantal vakanties en korte vakanties. De Kust heeft kunnen profiteren van de groei op haar belangrijkste markt maar niet in dezelfde mate als haar concurrenten.

Dit heeft voor gevolg gehad dat het marktaandeel van de Kust zowel in de vakanties als de korte vakanties van de Belgen is teruggelopen. Bij de vakanties werd marktaandeel verloren aan de buitenlandse bestemmingen, bij de korte vakanties aan de andere binnenlandse toeristische regio's.

Dit alles wijst op een verslechtering van de concurrentiekracht van de Kust. Dit heeft wellicht te maken met een aantal produktproblemen, zoals de aantasting van het natuurlijk milieu, de middelmatige kwaliteit van bepaalde logiesvormen en een onaangepaste toeristische infrastructuur (bijvoorbeeld op het vlak van elkweervoorzieningen), maar evenzeer met een onvoldoende marktwerking die heeft geresulteerd in een zwak imago en een nog steeds sterke, seizoensvernavuwend associatie met zon en strand.

Naar de toekomst toe kan men verwachten dat de binnenlandse vakantiebestemmingen en dus ook de Kust, het blijvend moeilijk zullen hebben om hun positie op de Belgische markt van de hoofdvakanties te verdedigen.

Rekening houdend met de centrale doelstelling van een betere seizoensspreiding, moet in de toekomst in de eerste plaats worden gestreefd naar het versterken van de concurrentiële positie van de Kust op de groeiemarkten van de neven- en korte vakanties. Dit zijn twee vakantietypes waarin de Kust op het huidige ogenblik minder sterk staat. Bijkomend onderzoek dat moet verklaren waarom de Kust hier minder goed in de markt ligt, is dringend gewenst.

² Opnieuw moet worden gewezen op het relatief klein aantal wintervakanties in het begin van de analyseperiode.

HET RUIMTELIJK STRUKTUURPLAN EN DE ONTWIKKELING VAN WEST-VLAANDEREN¹

T. Kelchtermans

*Vlaams minister van Openbare Werken,
Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden*

Inleiding

Bij de vaststelling van de gewestplannen was afgesproken dat de bestemming van de gronden na een tiental jaren opnieuw zou worden bekeken. Dit is niet gebeurd. Bovendien heeft de ruimtelijke ordening niet de nodige dynamische rol gespeeld bij de realisatie van de bestemmingen, zodat wij verzeild raakten in een ordening van 'op verzoek of bij uitzondering of in afwijking van'. In plaats van het sturen van de maatschappelijke ontwikkeling kregen wij zo een ordening van de voldongen feiten. Dit alles heeft de geloofwaardigheid van het ruimtelijk beleid uiteraard ernstig op de helling gezet. Jarenlang is er dan gestudeerd en geïnventariseerd om een nieuwe aanpak te onderbouwen. Veel werd daarbij gesproken over een allesoverkoepelend richtinggevend structuurplan, doch verder dan voorontwerpen geraakte men niet.

Structuurplan Vlaanderen in de maak

Aan die impasse wou de huidige Vlaamse regering een einde maken. Als minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening hebben wij door het Regeerakkoord immers duidelijke opdrachten meegekregen.

Zo wordt in deze legislatuur een structuurplan voor Vlaanderen opge maakt, dat via een herziening van de wet op de ruimtelijke ordening een dekretale basis zal krijgen en dat de grondslag moet vormen voor een aanpassing van de gewestplannen. Intussen hebben wij reeds enkele konkrete maatregelen genomen, namelijk een herziening van het 'mini-dekreet' en een moratorium voor Bijzondere Plannen van Aanleg, die wijzigingen inhouden van de gewestplannen. Dit moratorium is, zoals U wellicht bekend, ingegaan op 6 februari 1992.

Het regeerakkoord bevat ook een aantal randvoorwaarden voor het toekomstig ruimtelijke beleid. Wij noemen slechts de voornaamste: maximale vrijwaring van de open ruimte, herwaardering van de woonkernen, inbreiding en evenwicht tussen economische leefbaarheid en zorg voor het milieu. Wanneer wij dit alles plaatsen tegenover de gangbare praktijken van enge lokale planning, van lintbebouwing, van uitzonderingsbepalingen die als algemene regel worden gehanteerd, kortom tegenover een ruimtelijke ordening van de 'vraag' en niet van de 'draagkracht', dan ligt het besluit voor de hand: er moet een radicale trendbreuk komen. Zo dringen ingrepen zich op, willen wij nog ooit tot een duurzame ordening komen.

Anderzijds kan en zal de nodige maatschappelijke ontwikkeling uiteraard niet worden stilgelegd; wèl is het de bedoeling ze voortaan te toetsen aan de givenheden van het structuurplanningsproces. Zo staan de maatregelen zoals herzieningsaanvragen van gewestplannen of BPA's, steeds in functie van de globale ordening, die wij pas later definitief vorm geven. Hoofdzaak is dat bij elk initiatief het eindperspektief voor ogen wordt gehouden.

Nood aan korte-termijnbeleid

Uit het voorgaande hebt U al begrepen dat zich logischerwijze de keuze opdroeg van een tweesporenbeleid; direkte maatregelen nemen om wanorde en ongeloofwaardigheid om te buigen en terzelfdertijd een langere-termijn-proces op gang brengen om straks tot de definitieve trendbreuk te komen. In die optiek hebben wij onmiddellijk *twee richtlijnen* uitgevaardigd om enkele voorschriften bij de gewestplannen te optimaliseren en *drie ontwerpen van dekreet* voorgesteld om bepaalde uitzonderingsmaatregelen bij te sturen.

De eerste richtlijn heeft betrekking op het *aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden*. Die aansnijding zal in het vervolg moeten kaderen in een gemeentelijke woonbehoefte studie, waarvoor een richtkader op het Vlaamse niveau is vastgesteld. De tweede richtlijn behelst een meer restriktieve toepassing van artikel 20 betreffende de *inplanting van gemeenschapsvoorzieningen* zoals ondermeer pijpleidingen en hoogspanningslijnen en openbare gebouwen. Hierbij worden nu op basis van de functies en het schaalniveau meer doeltreffende modaliteiten vastgelegd. De essentie is dat voor voorzieningen van het gewestelijk niveau, het gewestplan zal worden aangepast.

Naast deze richtlijnen, die straks in een Omzendbrief zullen worden omgezet, werden op 7 oktober 1992 door de Vlaamse regering *drie voorstellen van dekreet* principieel goedgekeurd die onlangs werden besproken in de Vlaamse Raad. Een eerste ontwerp stelt voor om de toepassing van de zogenaamde *opvulregel*, onmogelijk te maken. Het staat immers vast dat vooral deze regel verantwoordelijk is voor het stelselmatig uitbreiden van de lintbebouwing, daar waar hij nochtans slechts als uitzondering bedoeld was. Het tweede en derde ontwerp van dekreet hebben betrekking op het heroriënteren van het mini-dekreet inzake de *uitbreiding van gebouwen en bedrijven* en op het *verlenen van vergunningen voor zonevreemde bedrijven*. Deze beide dekreten beogen enerzijds een uit de hand gelopen toepassing van het mini-dekreet te gen te gaan en anderzijds aan bestaan

¹ Toespraak gehouden door minister Kelchtermans ter gelegenheid van de Algemene Informatievergadering van de GOM-West-Vlaanderen op 17 mei 1993.

de zonevreemde bedrijven de mogelijkheid te bieden toch een exploitatievergunning te krijgen. Op basis van dit korte-termijnbeleid kunnen wij de kwaliteit en de kwantiteit van de open ruimte veel beter beschermen en het vertrouwen in de ruimtelijke ordening herstellen. Parallel hiermee wordt op zeer intensieve wijze verder gewerkt aan het structuurplan voor Vlaanderen en de dekrete basis om dit operationeel te maken.

Inzake de opbouw van het nieuwe dekkreet is het aangewezen een *faserings* in te bouwen en in eerste instantie alleen het meest noodzakelijke te regelen. Veel aandacht zal daarbij gaan naar het vergunningensysteem. De huidige drie- of viertrapsvergunningsprocedure wordt herleid tot twee stadia met waarborgen voor een tijdige beslissing. Ook zullen in het belang van de rechtszekerheid, nieuwe bepalingen worden opgenomen om openbaarheid van bestuur te waarborgen, beroepsmogelijkheden te veruimen, de adviesverlening deskundiger te onderbouwen en om de bouwmissdrijven effectiever aan te pakken. De verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur wordt eveneens versterkt. Kortom, essentieel voor ons zijn: eenvoudiger en kortere procedures, en geen alleen-recht voor gemachtigde ambtenaar. In een latere fase zullen andere gedeelten van de wet op de stedenbouw worden herzien, specifiek dan in functie van de vordering van de structuurplanning. Ook voor aanverwante beleidsmateries zoals stads- en dorpsherwaardering, sanering van verlaten bedrijfsterreinen, grondbeleid en dergelijke wordt als regel aangenomen: dringend optreden waar nefaste ontwikkelingen moeten worden gestopt en gedegen studie en overleg om de definitieve regeling te integreren in een coherente totaalaanpak.

Inherzieningstelling van gewestplannen

Dit tweesporenbeleid van dringende beslissingen en een planningsproces voor de toekomst roept ongetwijfeld vragen op in vele middens, ieder vanuit zijn eigen bekommernis. Zo wensen de landbouw en de natuursektor een stringente aanpak voor het behoud van het areaal. De sektor 'verkeer en vervoer' vraagt aandacht voor de mobiliteitskwestie. De economische sektor vraagt nieuwe bedrijfzones en de sociale sektor wil bijkomende tewerkstelling. De

huisvesting wijst dan weer onder andere op woonbehoeftenstudies.

Om op die dwingende maatschappelijke noden in te spelen heeft de Vlaamse regering reeds gesteld dat tussentijdse inherzieningstellingen van gewestplannen mogelijk blijven — het werd onder meer voor de bedrijventerreinen in het arrondissement Kortrijk nog bewezen — mits een toetsing aan de doelstellingen van het Structuurplan. Dit betekent ook dat een voorstel tot inherzieningstelling moet getuigen van een bovenlokale en liefst breed-regionale visie of moet gedragen worden door een sektor in zijn geheel. Uiteraard is er ook geen probleem wanneer een inherzieningstelling past in een eerder goedgekeurde beleidsnota zoals bijvoorbeeld voor grint of infrastructuurprogramma's.

Het huidige korte-termijnbeleid inzake ruimtelijke ordening beschermt de kwaliteit en de kwantiteit van de open ruimte.

Parallel hiermee wordt op intensieve wijze verder gewerkt aan het Structuurplan voor Vlaanderen.

Wat betreft de BPA's die afwijken van de gewestplannen, geldt vooralsnog het gekende moratorium; ze worden dus niet meer behandeld wanneer ze door de gemeente na 5 februari 1992 werden opgestart. De stortvloed van BPA's, die nog wel voor evaluatie in aanmerking komen, heeft inmiddels bewezen dat het moratorium een korrekte maatregel was; zonder dat was de chaos en de uitholling van de gewestplannen ongetwijfeld niet meer te overzien geweest.

Indien echter de geciteerde trendbreuk-dekreten worden goedgekeurd, is er uiteraard een nieuw feit. De ordening zal dan in nieuwe banen zijn geleid, waardoor opnieuw een meer soepele opstelling verantwoord wordt. Wij nemen ons dan ook voor een selektieve aanpassing — door versoepeling — van dit moratorium aan de Vlaamse regering voor te leggen zodra over de juist genoemde dekretten is gestemd. Hetzelfde geldt voor de problemen, die voortvloeien uit de afschaffing van de opvolregel en de beperking van de uitbreiding van zonevreemde bedrijven. Mits afweging van de criteria zoals de kwaliteit van de open ruimte, de verdichting van de kernen, een meerwaarde voor het leefmilieu en dergelijke, moet ook hier een gepast samengaan van structuurplanning en gemeentelijke verantwoordelijkheid tot stand kunnen komen, of

eenvoudig gezegd: moeten oplossingen mogelijk zijn via een eenvoudige procedure van het BPA of APA.

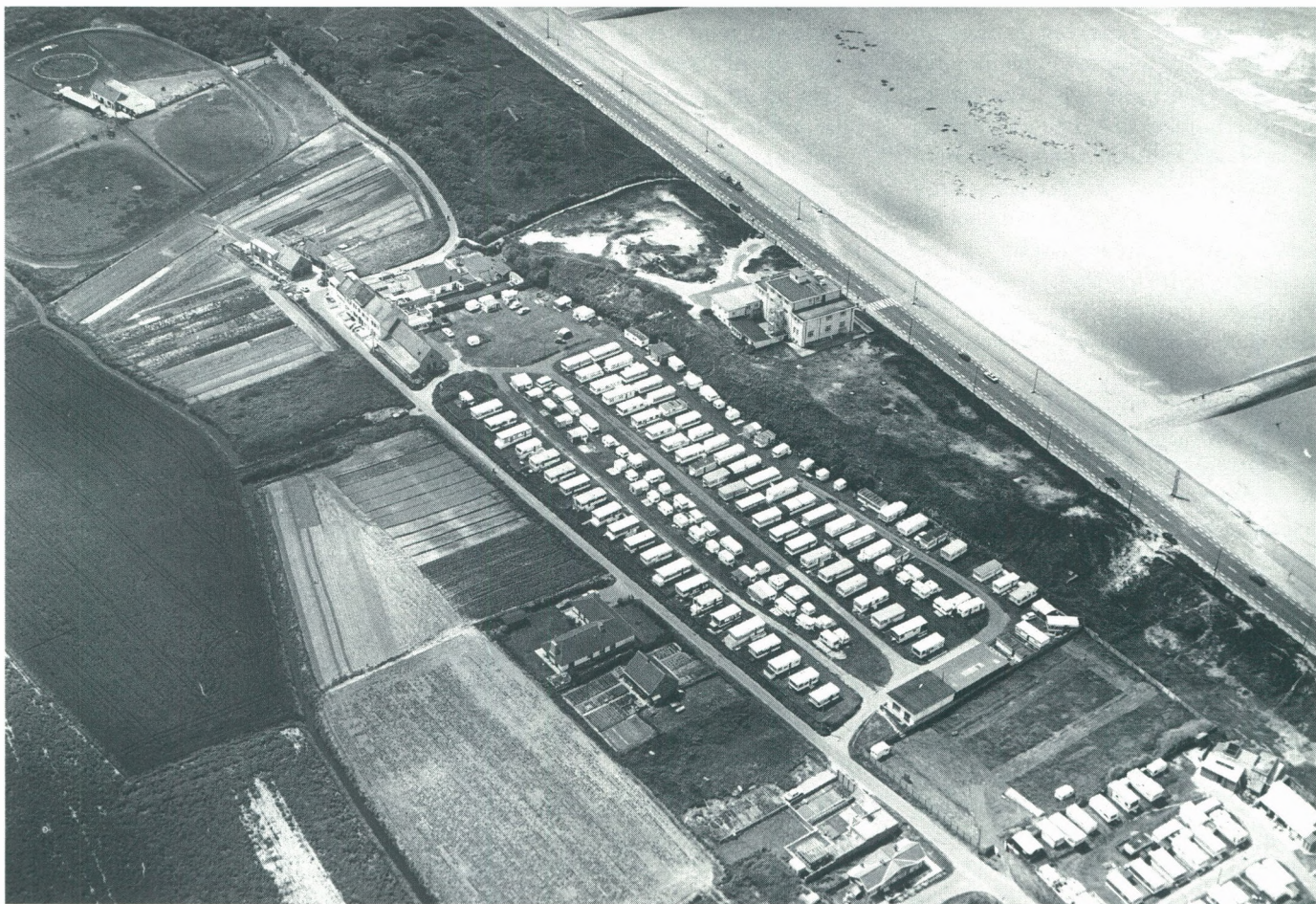
Bedrijventerreinen in West-Vlaanderen

Wij kunnen hier vandaag moeilijk voorbijgaan aan het probleem van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. Bij het opstellen van de gewestplannen kon men onmogelijk voorzien dat er een zo grote expansie zou zijn van de industriële sektor. De voorziene reserve bleek dus al snel te klein. Veelvuldige lokale initiatieven om deze problematiek aan te pakken resulteerden in een stortvloed van Bijzondere Plannen van Aanleg. Van enige coördinatie was echter geen sprake. Bij de vaststelling van het mo-

ratorium waren wij er terdege van bewust dat een stand-still operatie ook niet houdbaar was.

Daarom zijn wij in West-Vlaanderen gestart met de *inherzieningstelling* van het *gewestplan Kortrijk*. Deze herziening, beslist op 18 november 1992, heeft betrekking op ongeveer 210 ha nieuwe bedrijventerreinen. Ook wat het gewestplan Ieper-Poperinge betreft werd op 5 mei jongstleden beslist om dit gewestplan in herziening te stellen om 35 ha bijkomende industriezones vast te leggen.

Uiteraard beseffen we best dat nog een zeer belangrijke wijziging moet doorgevoerd worden met name van het gewestplan Roeselare-Tielt. Hier zal zowel een oplossing moeten gevonden worden voor de uitbreiding van een aantal grote bedrijven aansluitend bij het bedrijf zelf als voor de uitbreiding van een aantal regionale bedrijventerreinen. Sta me toe thans reeds te stellen dat een bijkomende vraag van ongeveer 460 ha die betrekking heeft op zowel de regionale terreinen, de BPA's die nog in onderzoek zijn en de uitbreiding van individuele terreinen met grote omzichtigheid dient benaderd. De voorstellen, die het resultaat zijn van een zeer gedegen onderzoek, zullen wij op korte termijn toetsen aan de uitgangspunten van het nieuwe ruimtelijk beleid, zodat we

J.J. Soenen, Oostende

Noodzaak aan ruimtelijke planning voor de Kustzone.

de beslissing inzake Roeselare-Tielt in juni kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Na Roeselare-Tielt zullen dan de andere voorstellen van de GOM-West-Vlaanderen voor de gewestplannen Brugge-Oostkust, Veurne, Oostende en Diksmuide-Torhout aan bod komen.

Strukturplan West-Vlaanderen

Het Strukturplanningsproces zal en mag evenwel niet tot stand komen boven de hoofden heen. In elke fase, zowel op het Vlaams niveau als op het niveau van de provincies en de gemeenten, zal een samenwerkingsmodel fungeren waarin de bestuurders, de sectoren en de bevolking hun inbreng doen.

Tegen einde 1993 hopen wij dan een eerste ruimtelijke struktur op het niveau van het Vlaamse gewest te kunnen voorleggen. Daarin zullen reeds de opties vastliggen met betrekking tot globale gegevenheden voor Vlaanderen zoals de stedelijke complexen, de gewestelijke tewerkstellingsgebieden, de grote infrastruktur en de open ruimte (zoals ondermeer de groene en gele hoofdstruktur deze zullen aangeven). Uiter-

aard wordt daarbij een gedegen inbreng verwacht van de bedrijfssectoren. Ook moeten de provincies als gelijkwaardige gesprekspartners kunnen optreden. De provincie West-Vlaanderen speelt daarbij in Vlaanderen een voortrekkersrol, mede onder impuls van de GOM.

Zo verheugt het ons vandaag te kunnen vaststellen dat voor de eerste maal in Vlaanderen op provinciaal niveau een deelstrukturplan gestalte krijgt. We verwijzen hier uiteraard naar het *provinciaal strukturplan voor het kustgebied*. Wat de methodiek betreft is een bepaalde denkpiste gevolgd; namelijk een sektorbenadering met daarna een integratie die voor- en nadelen biedt. De integratie van de verschillende verzuchtingen zal uiteraard nog een moeilijke oefening worden waarin wellicht alle aktoren en verzuchtingen zullen beloond worden. Wat we hier echter vooral toejuichen is dat ook op provinciaal niveau van een studiefase naar een operationele fase wordt overgeschakeld. Alleen op deze wijze zal een maatschappelijk draagvlak gecreëerd worden, zullen we de sterke en zwakke kanten van het proces leren kennen. Een leefbaar Vlaanderen behelst ook een leefbare

ekonomie. Ik nodig de sektor dan ook uit om aktief te participeren en dit aspekt van leefbare ekonomie, en de ruimtelijke konsequenties ervan, in het planningsproces in te brengen en te evalueren. Slecht door een aktieve deelname van alle sektoren in dit planproces zullen wij immers tot een strukturplan komen dat goed onderbouwd is en gedragen wordt door een brede basis.

Belang van de kusthavens

Laat mij hier in West-Vlaanderen ook even ingaan op het belang van onze kusthavens voor Vlaanderen. De havens zijn immers de motoren van onze ekonomie. De verdere ontwikkeling van West-Vlaanderen kan trouwens evenmin hiervan los gezien worden. De ekonomische en sociale welstand van de kuststreek is steeds met de bloei van de kusthavens verbonden geweest.

Dit werd door het beleid steeds erkend; getuige daarvan de ontzaglijke investeringen die de laatste decennia in de havensektor, ook in deze streek, gebeurd zijn, meer bepaald de uitbouw van de *haven van Zeebrugge*. Wij wensen dit beleid verder te zetten. Investe-

ringen in haveninfrastructuur zijn immers duurzame lange-termijn investeringen die een hoog rendement realiseren. Zij vormen de basis van tal van activiteiten waarvan de baten een blijvende welstand garanderen. Recente realisaties zoals de CAST-Containerterminal, en de Andrew's Fruit Wharf zijn mede oorzaak van de belangrijke trafiekstijging van circa dertien procent die de Haven van Zeebrugge in 1992 gekend heeft. De verlenging van de Bastenakenkade en de bouw van de Flanders' Containerterminal in de voorhaven die in 1994 operationeel moet zijn, zullen ongetwijfeld nog bijkomende impulsen geven aan deze spectaculaire groei.

Met het oog op een betere ontsluiting van de haven van Zeebrugge, zullen wij binnenkort een beslissing nemen over de toewijzing van de tunnel onder de Baron de Maerelaan, zodat de werken nog vóór het bouwverlof kunnen aanvangen. Dit project zal een duidelijke scheiding realiseren tussen het verkeer op de kustbaan en het havenverkeer, wat de veiligheid van de weggebruikers en de vlotte doorstroming van het verkeer aanzienlijk zal verbeteren.

Niet alle havens kenden de uitzonderlijke vlucht zoals deze van Zeebrugge. *Oostende* heeft sinds de uitvoering van belangrijke investeringswerken begin deze eeuw haar haveninfrastructuur niet meer zien veranderen, wat een duidelijke hypothec geleegd heeft op elke verdere ontwikkeling. Nochtans blijven de havenactiviteiten voor deze regio van uitzonderlijk belang; zij zijn immers nog steeds goed voor 5000 jobs.

De Vlaamse regering is zich ten volle bewust van de kwetsbaarheid van de economische situatie van deze regio. Om nieuwe kansen te krijgen is het daarom wenselijk dat de haven de nodige aandacht krijgt en door een doelgericht beleid de verdere ontwikkeling van de regio schraagt. Immers, ook de Vlaamse Havencommissie is tot de vaststelling gekomen dat het niet-uitvoeren van de renovatiewerken in de Oostendse haven, de toegevoegde waarde en dus ook de tewerkstelling in de havensektor grotendeels zullen verdwijnen. Het voorgestelde havenrenovatieproject is in de eerste plaats dan ook gericht op het behoud van bestaande trafieken en activiteiten in de haven. Een uitbreiding van Ro-Ro-verkeer, de verdere ontwikkeling van short-sea-shipping en industrieel maritiem verkeer, kunnen hierbij een positieve elan geven.

Wij willen er toch nog eens op wijzen dat omtrent de inrichting van de achterhaven nog geen enkele beslissing genomen werd. Een op te richten havenmanagementteam, dat een gekoördineerd beheer van de haven moet voeren, zal de opdracht krijgen, om in functie van mogelijke industrieel-maritieme activiteiten voorstellen te formuleren voor de eigenlijke inrichting van de achterhaven. Ook de verbinding van het Kennedy-rondpunt-De Bolle zal slechts mogelijk zijn na de uitvoering van de Sluis en de demping van de dokken. Inmiddels hebben wij reeds opdracht gegeven aan de administratie om te starten met onteigeningen, die conform de huidige beslissing noodzakelijk zijn. Eveneens worden de nodige voorbereidingen getroffen om volgend jaar te starten met de bouw van de Ro-Ro-kaai in de voorhaven, met inbegrip van de kaai-verharding (285 milj. fr.) en de verplaatsing van de jachthaven (295 milj. fr.).

Binnenvaartwegen in West-Vlaanderen

Wat de Binnenvaartwegen betreft, is ook in West-Vlaanderen de verdere verbetering van de belangrijke scheepvaartassen met een grensoverschrijdend karakter voor ons prioritair. Doelstelling daarbij is het vervoer langs de waterweg te bevorderen en de concurrentiepositie van onze Vlaamse bedrijven veilig te stellen. Door de verschuiving van een deel van het internationaal transport van de weg naar de waterweg zal trouwens ook een belangrijke bijdrage geleverd worden tot de verbetering van de veiligheid op onze wegen en van het milieu.

In dat verband is het u ongetwijfeld bekend dat wij de verderzetting van het moderniseringsprogramma van de *Leie* voor schepen van 1350 ton als één van de belangrijkste prioriteiten voor de verdere modernisering van het scheepvaartnet voor de komende jaren beschouwen. Het protocol met Kortrijk zal worden nagekomen; alle nodige studebouwkundige vergunningen moeten er zijn tegen oktober dit jaar. In november zullen wij dan aan de Vlaamse regering een definitief voorstel doen inzake de selectie van de kandidaat-aannemers, de verdere fasering en de bijkomende budgettering. De modernisering van de *Grensleie* op Vlaams grondgebied nadert haar voltooiing. De voor deze streek belangrijke verbinding via de Leie met Frankrijk vereist daarnaast nog de rea-

lizatie van de moderniseringswerken in de doortocht van Kortrijk. De voorbereiding van dit ingewikkeld project, dat te beschouwen is als de kroon op het werk, heeft vele jaren in beslag genomen. Dank zij de gewaardeerde medewerking van alle betrokkenen is sedert de principiële beslissing omtrent deze werken, begin vorig jaar, een lange weg afgelegd. Het project is thans in consensus met alle betrokkenen in grote lijnen vastgelegd en de uitvoering zal eerlang kunnen aangevat worden. Kort geleden hebben wij daarom beslist de noodzakelijke onteigeningen bij voorrang verder te zetten en hebben wij hiervoor dit jaar 100 miljoen fr. gereserveerd. Ook de uitvoering van Kasteelbrug zal nog dit jaar in aanbesteding worden gegeven. Verder hebben wij onze administratie opgedragen het nodige te doen om voor het jaareinde de nodige vergunningen te bekomen voor het globale project. Aan het protocol dat tussen de stad Kortrijk en het Vlaams Gewest over dit project werd afgesloten, zal dus uitvoering worden gegeven.

Slotbeschouwingen

Ombuigen van een beleid geeft soms wrijving, vraagt vaak moeite. Ik meen echter dat deze ombuiging, deze nieuwe aanpak, deze nieuwe stijl noodzakelijk is. Een trendbreuk moest er immers komen, willen we over enkele jaren nog spreken over een leefbaar Vlaanderen. Economische activiteiten hebben behoefte aan ruimte, maar ook de ruimte moet zo economisch mogelijk worden aangewend.

DERTIG JAAR NA DE TOESPRAAK VAN PROF. DR. ALBERT COPPÉ¹

O. Vanneste
Gouverneur van West-Vlaanderen

Inleidende gedachte

Prof. Dr. A. Coppé, ondervoorzitter van de toenmalige Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal hield dertig jaar geleden een toespraak op de algemene vergadering van de Westvlaamse Economische Raad. Zijn slotbeschouwing is mij steeds bijgebleven;

'West-Vlaanderen heeft de jongste industriële revolutie gemist; zijn ligging aan de Noordzee, de drukste bevaarde route van de wereld is echter een ongehoorde troef. Als u dit niet kunt benutten, dan twijfel ik inderdaad aan de toekomst van de provincie.'

Zeebrugge en de tewerkstelling

Deze woorden werden 30 jaar geleden uitgesproken en het past even stil te staan bij de manier waarop de invulling is gebeurd. De haven van Zeebrugge is van een goederenbehandeling van 1 miljoen ton opgelopen tot 33 miljoen ton. De haven van Oostende nam toe van 300.000 ton tot 3 miljoen ton. De arbeidsoverschotten bestonden in 1960 uit 39.700 werklozen, 22.000 grensarbeiders, 12.000 seizoenarbeiders of een totaal van 74.000 personen. Sindsdien nam de actieve bevolking toe met 92.000 personen en was in 1992 het totale arbeidsoverschot beperkt tot 31.000 werklozen. De totale werkgelegenheid in de industrie, handel en diensten, steeg de jongste 30 jaar met 136.000 arbeidsplaatsen.

West-Vlaanderen heeft de gouden jaren zestig optimaal benut. Tussen 1960 en 1974 nam de industriële tewerkstelling toe met 54.000 arbeidskrachten. Dwars door de twee economische crises is er tussen 1960 en 1993 nog steeds een aangroei aanwezig van 22.000 tewerkgestelden.

Vooraleer rond Zeebrugge enkele beschouwingen te maken, wens ik nog

even een blik te werpen op morgen. In 1989 heeft de provincie West-Vlaanderen aan het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) opdracht gegeven een studie te maken over West-Vlaanderen in het jaar 2000 met een bijhorend plan voor maatregelen.

Deze studie werd in 1991 in boekvorm uitgegeven onder de titel 'West-Vlaanderen 2000. Een strategie voor economische ontwikkeling', opgemaakt door dr. N. Vanhove en dr. J. Theys.

Zoals de titel het zelf aangeeft, is het een prospectieve studie waarbij de paden worden uitgestippeld om de beschikbare krachten — inzonder de actieve bevolking van West-Vlaanderen — zo doelmatig in te zetten. Deze studie heeft zeer veel belangstelling gewekt. Trouwens het boek werd na een jaar reeds in herdruk gegeven. Het past dan ook enkele hoofdpunten te benaderen.

In de studie werden vier *basisdoelstellingen voor de streekontwikkeling van West-Vlaanderen* vooropgesteld. Deze basisdoelstellingen werden ook onderschreven door de GOM-West-Vlaanderen. Tot deze algemene objectieven behoren: Het streven naar een volledige tewerkstelling; het realiseren van een hoogwaardige tewerkstelling; een inhaalbeweging inzake de toegevoegde waarde per inwoner; het optimaliseren van het woonklimaat.

Het streven naar volledige tewerkstelling blijft een permanente bezorgdheid. Ook indien de bevolking en de beroepsbevolking slechts zeer matig zal toenemen, moeten we alert blijven voor de te creëren arbeidsplaatsen. In 'West-Vlaanderen 2000' werd het tewerkstellingsobjectief op 60.000 gesteld geduren-

de tien jaar: 30.000 om de reserve begin 1990 en de aangroei van de beroepsbevolking op te vangen en circa 30.000 om aan de voortdurende mutaties in onze economie het hoofd te bieden. Elke dag zijn we getuige van deze mutaties. Het bedrijfsleven zal permanent onder druk staan van een groeiende concurrentie zowel binnen Europa als internationaal.

Daarenboven moet men rekening houden met een technologische druk die in vele gevallen een arbeidsbesparend effect heeft. Tegenhouden heeft geen zin; trouwens de gevolgen zouden nog veel groter zijn.

Hierbij stelt zich de vraag of een dergelijk objectief haalbaar is. Op basis van de groei in het verleden van de tertiaire sektor en zelfs rekening houdend met een zekere vertraging, mag verwacht worden dat de handel in diensten tweederden van het objectief zal opsorpen. Blijft elders de opdracht voor de industrie op ongeveer 2.000 personen in meer per jaar of iets minder dan het gemiddelde van de jaren 1987-1990. Met de huidige conjunctuur is dit niet haalbaar; met de conjunctuur van de jaren 1985-1990 wel.

Wat is nu de plaats van Zeebrugge in het geheel van het tewerkstellingsobjectief? Sinds de opening van de Vandammesluis belooft de tewerkstelling in de achterhaven en in de voorhaven — rechtstreeks verbonden en beperkt tot

¹ Toespraak gehouden door Prof. Dr. O. Vanneste ter gelegenheid van de openingszitting van de MBZ-informatiecampagne 'Brugge, ken je haven', 15 mei '93.

*Brugge moet zijn toekomst verzekeren door drie
groeipotenties uit te bouwen: de haven, het kongres-
toerisme en de zone voor headquarters.*

de haventrafieken — 4470 arbeidsplaatsen. De tewerkstelling is echter veel belangrijker in de tweede graad. Zowel te Knokke, Blankenberge, Brugge als Torhout zijn talrijke arbeidsplaatsen bijgekomen in de transportsector; hun ontstaan en toekomst zijn regelrecht gebonden aan de haven te Zeebrugge, voornamelijk aan de ro/ro- en containertrafieken. Daarnaast komt de tewerkstelling in de overheidsdiensten en tertiaire sector, welke een aangroei kennen van hun activiteiten. Veel van deze effecten zullen echter maar berekenbaar zijn bij de eerstvolgende volkstelling.

Vervolgens stelt men zich de vraag of de verwachtingen van de WES-DNB-studie Symarindus 1977² door de realiteit werden ingelost. Voor de eerste zeven jaar na de opening van de sluis werd de aangroei van de tewerkstelling geraamd op 4.366 rechtstreekse en 834 afgeleide arbeidsplaatsen. De behaalde tewerkstellingscijfers hebben de ramingen overtroffen, zeker als men rekening houdt met het feit dat in de voorhaven slechts de basisinfrastructuur is afgevoerd, maar nog niet de kaden, wegen, havenuitrusting, enz.; de duurste investeringen van de overheid, namelijk de uitbouw van de voorhaven rendeert nog niet, noch op het vlak van de tewerkstelling, noch op het vlak van economisch rendement. De werken werden echter verleden jaar aangevangen en zullen in 1994 hun eerste rendement inzake werkgelegenheid voortbrengen. In de achterhaven werd gesteld dat een tewerkstelling kon gerealiseerd worden van 10 personen per hectare; dit objectief werd op de reeds benomen terreinen gerealiseerd. Bij gelijklopende bezetting zou aldus de 1.000 Ha een tewerkstelling genereren van 10.000 arbeidsplaatsen.

Soms wordt opgeworpen dat de industriële ontwikkeling zich niet voltrekt. De vraag is of grote industriële

² Symarindus of het Studiesyndikaat voor Maritieme Industrializatie werd gevormd door de Dienst voor Nijverheidsbevordering (DNB) en het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES). Symarindus had een tweeledig doel: enerzijds het opmaken van een inventaris van alle industriële activiteiten die uit de energiefunctie van de kustzone waren af te leiden, het bestuderen van de makro-economische rendabiliteit van de noodzakelijke publieke investeringen anderszijds.

H. Maertens, Brugge

complexen nog te verwachten zijn, rekening houdend met de produktiekosten in Noord-Europa in vergelijking met Zuid-Europa en de opkomende industrielanden in Zuid-Oost-Azië. Veelal gaat de ontwikkeling in de richting van tewerkstelling in branches van grote organisaties, die diensten verlenen te Zeebrugge en naar een groot aantal KMO's dat als zelfstandige onderneming de basis van hun omzet uit het havengebeuren haalt. Persoonlijk vind ik deze evolutie eerder positief, samen met de ontwikkeling van een energie-pool en zijn talrijke neven-effecten.

Brugge moet zijn toekomst verzekeren door drie groeipotenties uit te bouwen: de haven, het kongrestoerisme en de zone voor headquarters. Brugge ligt op 100 km van Brussel met uitstekende verbindingen via autoweg en spoor; de aanleg van een headquarterszone is naar mijn overtuiging een ongehoorde troef voor hoog gekwalificeerde tewerkstelling.

Zeebrugge, een sukses, ongewijfeld. De noodzaak blijft, op korte termijn, van een betere ontsluiting via de verbinding met Jabbeke en de snelweg Knokke-Antwerpen. Op middellange termijn is de verbinding met Calais en een aanvullend goederenspoor naar het centrum van het land en een betere spoorverbinding voor passagiers met Rijsel haalbaar. Ook moet deze regio verder ijveren voor de aanleg van het Noorderkanaal en de vaste oeververbinding over de Westerschelde, welke Brugge dan een rechtsteekse verbinding geeft met Rotterdam.

Slotbeschouwingen

De idee van de uitbouw van een diepzeehaven dateert van het einde van de jaren vijftig. Gedurende twee decennia is deze idee gevoed geworden door talrijke wetenschappelijke publikaties, commissies, perscampanjes; de regionale pers heeft de idee overgebracht naar de publieke opinie. Het is een schools voorbeeld van wat ik in mijn boek 'De groeipooltheorie en de regionaal-ekonomische politiek'³ een psychologische polarizatie heb genoemd.

Deze band is na de suksesperiode wat verzwakt. Voor de maximale ontplooiing is zij echter noodzakelijk: *de regio moet zijn haven kunnen ondersteunen*. Vandaag is daarvoor de start gegeven: proficiat en goodluck.

³ Dr. O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-ekonomische politiek, Leuven, 1967.

CERTIFIKATIE - INSTELLING EUROSYM UW PARTNER VOOR DE CERTIFIKATIE VAN UW KWALITEITSSYSTEEM

Eurosym is in het bijzonder gespecialiseerd in de beoordeling van "Kwaliteitssystemen" volgens de ISO normen 9001-9002-9003

Industriële sectoren

- * BOUW
- * CHEMIE
- * ELEKTROTECHNIEK
- * INFORMATIKA
- * HOUT-PAPIER
- * MACHINEBOUW
- * METAAL
- * TEXTIEL
- * VOEDING

Diensten sectoren

- * DISTRIBUTIE
- * TANDTECHNISCHE
LABORATORIA
- * TRANSPORT

Zowel bij kleine,
middelgrote als
grote bedrijven.

EUROSYM v.z.w.

Pres. Kennedypark 23 D

8500 KORTRIJK

Tel. 056/76 67 07

Kontaktpersoon:

C. VANDEN BUSSCHE

Managing Director

Fax. 056/76 73 69

VLAREM II, MILIEUBELEID IN DE PRAKTIJK

Ph. Tavernier

Hoofd afdeling milieu GOM-West-Vlaanderen

P. Norro

Stafmedewerker GOM-West-Vlaanderen

Vlarem II, een lange voorgeschiedenis

Met het dekreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning werd voor Vlaanderen de eerste stap gezet naar de verruiming en vernieuwing van de milieuwetgeving. Dit dekreet verving Titel 1 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB), dat de exploitatievergunning voor gevaarlijke, ongezonde of hinderlijke inrichtingen regelde, door een milieuvergunning.

Het bleef echter wachten op uitvoeringsbesluiten van dit dekreet. Pas op 17 mei 1989 werden een zestal Besluiten van de Vlaamse regering gepubliceerd waardoor de milieueffektrapportering in Vlaanderen op een uniforme wijze verplichtend werd gemaakt voor een hele reeks hinderlijke inrichtingen en voor grote infrastructuurwerken met potentieel belangrijke gevolgen voor het milieu.

Een tweede mijlpaal betrof de publicatie op 26 juni 1991 van het Besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning. Dit document, beter bekend als Vlarem I, trad in werking vanaf 1 september 1991. Vlarem I betekende de integratie van diverse vergunningen zoals de exploitatievergunning, de lozingsvergunning en de afvalstoffenvergunning in één vergunning, namelijk de milieuvergunning. Deze vergunning werd daarenboven gekoppeld aan de bouwvergunning. Naast de vergunningsplicht, de klasse-indeling van de hinderlijke inrichtingen en de bevoegdheden, regelde Vlarem I voornamelijk de vergunningsprocedure en -termijnen en het toezicht (zie artikel 'West-Vlaanderen Werkt' 4/1991).

Vlarem I werd ondertussen door het Besluit van de Vlaamse regering van 28 oktober 1992 (BS 2 februari 1993) op enkele plaatsen gewijzigd waardoor een

Dankzij de grootscheepse bundeling van de meest diverse milieuvergunningsvoorwaarden, betekent Vlarem II een belangrijke sprong voorwaarts naar een schoner milieu en naar meer rechtszekerheid. Toch is het geheel niet vrij van kinderziekten.

aantal Vlarem I-procedures werden vereenvoudigd. Zo dient niet langer elke verandering aan een hinderlijk ingedeelde inrichting het voorwerp uit te maken van de omslachtige aanvraagprocedure, maar volstaat een melding. Deze dient te gebeuren via het meldingsformulier bij de overheid die de lopende vergunning heeft verleend of hiertoe krachtens Vlarem I thans is bevoegd. Deze overheid bepaalt hierop binnen de 60 dagen indien de verandering van die aard is dat zij een bijkomend risico voor de mens of een aantasting van het leefmilieu inhoudt of de bestaande hinder vergroot. Indien de overheid oordeelt dat dit het geval is moet wel een uitbreiding van vergunning worden aangevraagd volgens de gangbare procedure. Indien de overheid meent dat dit niet het geval is, volstaat de melding en mag de uitbreiding onmiddellijk na deze uitspraak in exploitatie gaan. Deze vereenvoudiging geldt niet voor een verandering van een inrichting die de indeling in een hogere klasse voor gevolg heeft en ook niet voor een 'toevoeging' (uitbreiding op percelen waarop de geldende vergunning geen betrekking heeft).

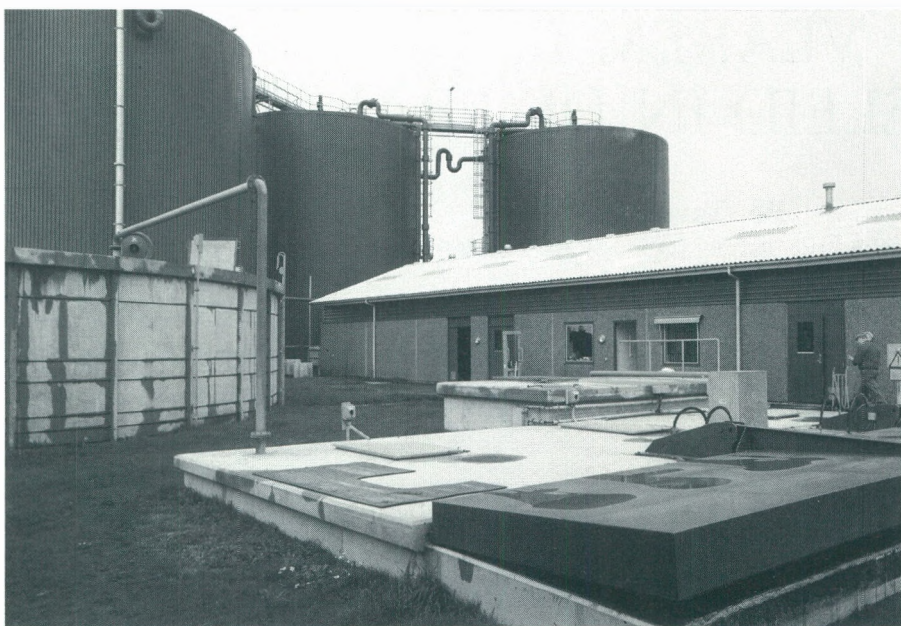
De meldingsprocedure voor de burger wordt eveneens vereenvoudigd. Het lozen van normaal huisafvalwater in de openbare riool en het bezit van een stookolietank met minder dan 5.000 liter inhoud is daarbij niet langer meldingsplichtig. Voor andere inrichtingen die verbonden zijn met de woonfunctie van een onroerend goed is niet langer een meldingsformulier vereist, maar volstaat een aangetekend schrijven met

naast opgave van personalia en adres, de vermelding van de aard van de meldingsplichtige inrichting, een liggingsschets van de inrichting en de vermelding of de exploitatie een nieuwe inrichting of het veranderen van een inrichting betreft.

Verder wordt het aantal exemplaren voor het indienen van het aanvraagdossier uitgebreid tot tien in plaats van zeven exemplaren voor een klasse 1-inrichting en tot zeven exemplaren in plaats van vijf voor een klasse 2-inrichting. Dit is onder meer het gevolg van het feit dat de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Milieumaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij voor bepaalde activiteiten advies dienen uit te brengen.

Tenslotte werd ook de indelingslijst van de hinderlijke inrichtingen grondig gewijzigd. De ondergrenzen voor klasse 3- en klasse 2-inrichtingen wat betreft de geïnstalleerde totale drijfkracht werden daarbij opgetrokken tot 5 kW (klasse 3), respectievelijk 10 kW (klasse 2). Ook wordt voor een aantal rubrieken de mogelijkheid tot het bekomen van een tijdelijke vergunning toegevoegd (onder andere ontwatering en solidificatie op fysische wijze van afvalstoffen en fysico-chemische behandeling van afvalstoffen). Dit vereenvoudigt de normale aanvraagprocedure onder meer voor het gebruik van mobiele installaties.

Het 'Besluit houdende vaststelling van het Vlaams Reglement inzake milieuvoorwaarden voor hinderlijke inrichtin-

Ph. Tavernier, Brugge

Anaërobe vergisting van mengmest

gen', kortweg VlareM II, betekent voorlopig het sluitstuk van de milieuwetgeving in Vlaanderen.

Het Besluit werd op 7 januari 1992 goedgekeurd door de leden van de Vlaamse regering. Het zou echter toch tot 14 december 1992 duren vooraleer het VlareM II werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Reden voor deze enorme vertraging was onder meer de sterke kritiek die vanuit diverse middens werd geuit op het Besluit en zijn bepalingen. De inmiddels gewijzigde Vlaamse regering besloot daarom eerst nog een aantal overheidsorganisaties en instellingen en een aantal juridische deskundigen om hun advies te vragen. Het gevolg van deze evaluatieronde was dat het nog niet gepubliceerde VlareM II werd bijgestuurd door het Besluit van 31 juli 1992 van de Vlaamse regering tot wijziging van dit oorspronkelijk Besluit. Dit wijzigingsbesluit werd in annex op het oorspronkelijke Besluit eveneens gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 december 1992. VlareM II werd aldus van kracht vanaf 1 januari 1993.

Het omvangrijke reglement omvat 818 artikels en drie bijlagen. Het werd gepubliceerd op 864 bladzijden van het Belgisch Staatsblad en verscheen daarbij in zeven aparte volumes die met tussenpozen werden verstuurd. In het Belgisch Staatsblad van 5 februari 1993 verschenen daarenboven nog enkele errata.

De wijzigingen van juli 1992 op het oorspronkelijk Besluit betreffen onder meer: schrappingen van artikels die in strijd waren met de bevoegdheidsverdeling tussen de nationale en gewestelijke

overheid; aanpassing of schrapping van bepalingen die in strijd waren met andere milieudekreten (bijvoorbeeld Afvaldecreet) omdat een uitvoeringsbesluit een dekreet niet kan wijzigen; vereenvoudiging van de controle op het lozen van afvalwaters; opheffing van een aantal verbodsbepalingen die reeds als onbillijk werden ervaren.

In afwachting van de publikatie van VlareM II in het Belgisch Staatsblad werden de reeds goedgekeurde vergunningsvoorwaarden echter reeds in de praktijk algemeen overgenomen door de vergunningsverlenende overheden bij het verlenen van een milieuvergunning. Aangezien echter verschillende voorstellen tot aanpassing rondcirculeerden, betekende deze aanslepende „vacuümsituatie” toch opnieuw een bedreiging voor de rechtszekerheid van het bedrijfsleven en een bron voor juridisch getouwtrek. De huidige goedgekeurde versie verschilt immers op diverse vlakken nogal van de vroegere versies. Voor reeds uitgereikte vergunningen kan dan weer het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel worden ingeroepen indien andere voorwaarden werden opgelegd dan de thans goedgekeurde.

VlareM II: filozofie en basisprincipes

A. Doorzichtig milieuvergunningsbeleid

De lijst van hinderlijke inrichtingen in VlareM I omschrijft alle vergunnings- of meldingsplichtige inrichtingen. VlareM II legt voor de exploitatie van deze in-

richtingen de minimumvoorwaarden op waaraan deze inrichtingen moeten voldoen. Daarbij refereren deze concrete voorwaarden naar de mogelijke milieuverontreiniging in haar globaliteit. De voorwaarden hebben betrekking zowel op de potentiële verontreiniging van de omgevingslucht, het oppervlakte- en grondwater, de afval, de bodem en de productie van geluidshinder. De voorwaarden gelden daarenboven niet enkel voor de vergunningsplichtige bedrijven.

Ook de meldingsplichtige inrichtingen die niet over een milieuvergunning dienen te beschikken zijn bij de uitvoering van hun activiteiten gebonden aan de milieunormen opgelegd in VlareM II.

Het bestaan van VlareM II verstrekt een zeker houvast aan de bedrijfsleider die een inrichting wenst uit te bouwen of uit te breiden aangezien hij thans vooraf reeds kennis heeft en rekening kan houden met de minimale milieunormen die zullen worden opgelegd in de vergunning.

B. Geïntegreerd milieubeleid

Een grote verdienste van VlareM II is dat de erg versnipperde kompartimenteel opgebouwde milieuwetgeving inzake milieunormen en vergunningsvoorwaarden thans in één geheel werd geïntegreerd. VlareM II is inderdaad een compilatie, integratie en coördinatie, al dan niet met aanpassingen, van reeds bestaande reglementen.

VlareM II bundelt onder meer: eerder uitgebrachte milieureglementen zoals de diverse Besluiten van de Vlaamse regering omtrent voorwaarden voor verwerkingsinstallaties voor afvalstoffen; vroeger uitgebrachte adviezen en ontwerp-teksten inzake nieuwe exploitatievoorwaarden zoals onder meer het advies van de Vlaamse Raad Leefmilieu omtrent geluidsimmissie- en geluidsemissienormen; geaktualizeerde type-exploitatievoorwaarden die vroeger door de Administratie AROL werden gehanteerd bij de advisering van ARAB-exploitatievoorwaarden; aanvullingen in het kader van het immissiegericht vergunningsbeleid waarbij tevens overeenstemming werd gezocht met (strengere) buitenlandse milieunormen zoals de Duitse TA-Luft en de Nederlandse bodemkwaliteitsnormen; integratie van bestaande nationale reglementen zoals de sectoriële normen voor lozing van afvalwaters en vroegere bepalingen uit het ARAB.

Tevens werd overgegaan tot de omzetting of de vervolledigde omzetting van alle EG-richtlijnen voor aspecten die binnen de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest vallen zoals: de richtlijnen inzake verwijdering van afgevoerde afvalolie (1975), toxische afvalstoffen (1978) en afvalstoffen (1991); richtlijnen inzake de vereiste kwaliteit van het oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterproductie (1975), zwemwater, schelpdierwater en viswater; de richtlijn betreffende de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu worden geloosd (1976); richtlijn betreffende de bescherming van het grondwater (1979); diverse richtlijnen inzake luchtkwaliteitsnormen en voorkoming van luchtverontreiniging; de Sevesorichtlijn omtrent de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten; verordeningen en beschikkingen betreffende chloorfluorkoolwaterstoffen in het milieu; de richtlijn met betrekking tot het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw (1986); de richtlijn inzake dierlijk afval (1990); de richtlijn met betrekking tot de behandeling van stedelijk afvalwater (1991); de richtlijnen met betrekking tot het gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen en de introductie ervan in het milieu (1990); de richtlijn inzake de vrije toegang tot de milieu-informatie (1990).

Tenslotte anticipeert Vlarem II reeds op een aantal voorstellen van EG-richtlijnen die ter bespreking voorliggen (ontwerp richtlijnen stortplaatsen en omtrent de bescherming van zoet water, kustwater en zeewater tegen verontreiniging door van diffuse bronnen afkomstige nitraten).

C. Voorkomingsprincipe

Om verontreiniging aan de bron maximaal te voorkomen en aldus een preventief milieubeleid te kunnen realiseren wordt het BATNEEC-principe (best available technology, not entailing excessive costs) ingevoerd. Expliciet wordt daarbij gesteld dat de exploitant alle passende maatregelen dient te nemen ter voorkoming van milieuhinder en verontreiniging met inbegrip van het gebruik van de best beschikbare schone technologieën die geen overmatig hoge kosten met zich meebrengen. Om dit begrip verder uit te werken zal de Milieuadministratie in overleg met externe deskundigen kodes van Goede Praktijk uitwerken.

In afwachting hiervan werd via de wijziging van juli aan Vlarem II bepaald dat de exploitant die de opgelegde normen haalt in overeenstemming is met het BATNEEC-principe. Dit principe houdt echter ook in dat de opgelegde voorwaarden niet voor de gehele vergunningsperiode kunnen worden gewaarborgd. Bij nieuwe ontwikkelingen in de technologie is het immers mogelijk dat opgelegde normen en vergunningsvoorwaarden strenger kunnen worden. Noodzakelijk daarbij is wel dat voldoende ruime overgangstermijnen worden ingelast teneinde de bedrijven in staat te stellen zich op een economisch aanvaardbare manier aan te passen aan deze evoluties.

D. Immissiebeleid

Bij het uitstippelen van het milieubeleid worden thans als uitgangspunt kwaliteitsdoelstellingen vooropgesteld waaraan water, lucht en bodem moeten beantwoorden, onafhankelijk van de aard en de omvang van de activiteiten die plaatsvinden in de regio. Aan deze kwaliteitscriteria worden voor diverse parameters immissienormen gebonden.

Alhoewel elke inrichting via de algemene en sectoriële normen reeds beperkingen krijgt opgelegd in de toegelaten uitstoot van verontreiniging (emissienormen) kan juist het nastreven van die basiskwaliteitsdoelstellingen ertoe leiden dat de inrichting via bijzondere voorwaarden nog strengere normen krijgt opgelegd omdat bij gewone toepassing van de emissienormen de maximaal aanvaardbare hinder zou worden overschreden. Elke inrichting wordt aldus individueel geëvalueerd.

Vlarem II: de vergunningsvoorwaarden

A. De algemene voorwaarden

Het logisch gevolg van het immissiebeleid is dat de wetgeving streefcijfers opgeeft die de maximaal toelaatbare hinderniveaus definiëren. Dit gebeurt in hoofdstuk II, 'Algemene milieuvorwaarden', waarin kwaliteitsdoelstellingen worden omschreven voor de milieukompartimenten water, lucht, bodem, grondwater en omgevingsgeluid.

Bij de opstelling van de voorwaarden van de vergunningsaanvrager moet de overheid zich door deze algemene streefcijfers laten leiden. Daarnaast worden er grenswaarden vastgelegd voor de

immissies naar de omgeving toe, die gelden voor alle hinderlijke inrichtingen. De sectoriële en bijzondere voorwaarden (zie verder) kunnen deze algemene voorwaarden nog verder aanvullen.

Zoals reeds aangehaald zijn heel wat Vlarem II-voorwaarden niet nieuw. Dat geldt in het bijzonder voor de algemene voorwaarden. Diverse kwaliteitsdoelstellingen werden aldus overgenomen uit de bestaande milieuwetgeving.

Wel nieuw voor Vlaanderen zijn de bodemkwaliteitsdoelstellingen. Daarbij worden voor 13 verschillende polluenten (11 zware metalen en 2 organische verbindingen) drie soorten parameters omschreven, namelijk de referentiewaarden (zijnde de gemiddelde achtergrondconcentratie en voor milieuvreemde stoffen de detectiegrens), de toetsingswaarden en de grenswaarden. Naargelang de bestemming van het terrein verschillen deze immissiewaarden. Men laat echter na te bespreken hoe deze waarden moeten worden gehanteerd en geïnterpreteerd.

Ingrijpende veranderingen zijn er ook wat betreft het aspect geluid. In de wijze waarop de geluidsvoorwaarden worden bepaald komt het immissiebeleid duidelijk tot uiting. Naargelang de zone van het gewestplan waarin de inrichting zich bevindt, gelden andere richtwaarden voor het omgevingsgeluid (zie tabel 1, blz. 130). Rekening houdend met deze richtwaarde, die niet zou mogen worden overschreden, en met de geluidsproductie die reeds in de omgeving aanwezig was (het oorspronkelijk omgevingsgeluid), wordt bepaald hoeveel geluid een inrichting mag voortbrengen (zie figuur 1, blz. 130). De bedrijven moeten er rekening mee houden dat de geluidsmetingen gebeuren nabij bewoonde gebouwen die zich bevinden binnen een straal van 200m vanaf de percelsgrenzen, of als er geen dergelijke gebouwen zijn, op 200m van de percelsgrenzen. De richtwaarde die daar als referentie geldt is niet deze van de gewestplanzone waar het bedrijf zich bevindt, maar van het meetpunt. Voor bedrijven die aan de rand van een industriezone gelegen zijn kan dit belangrijke consequenties hebben. Anderzijds spreekt het voor zich dat de richtwaarde voor het omgevingsgeluid minder streng is in de buurt van een industriezone, dan verderaf. Overigens is ook de eenheid waarin de maatstaven voor de geluidsvoorwaarden (nl. richtwaarden en omgevingsgeluid) worden uitgedrukt in de vergunning gewijzigd.

Tabel 1
Richtwaarden voor het omgevingsgeluid in dB

	Overdag	's Avonds	's Nachts
1. Landelijke gebieden en gebieden verblijfsrecreatie, uitgezonderd gebieden onder punt 2, 3 en 8	40	35	30
2. Woongebieden, landelijke gebieden, uitgezonderd bufferzones en gebieden voor verblijfsrecreatie op minder dan 500 m van industriegebieden niet vermeld in punt 3	50	45	45
3. Woongebieden, landelijke gebieden uitgezonderd bufferzones en gebieden voor verblijfsrecreatie op minder dan 500 m van gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen of van dienstverleningsgebieden	50	45	40
4. Woongebieden, uitgezonderd gebieden onder punt 2 en 3	45	40	35
5. Industriegebieden en dienstverleningsgebieden	60	55	55
6. Recreatiegebieden, uitgezonderd gebieden voor verblijfsrecreatie	50	45	40
7. Alle andere gebieden, uitgezonderd bufferzones, militaire domeinen, luchthavens en deze waarvoor in bijzondere besluiten richtwaarden worden vastgesteld	45	40	35
8. Bufferzones	55	50	50

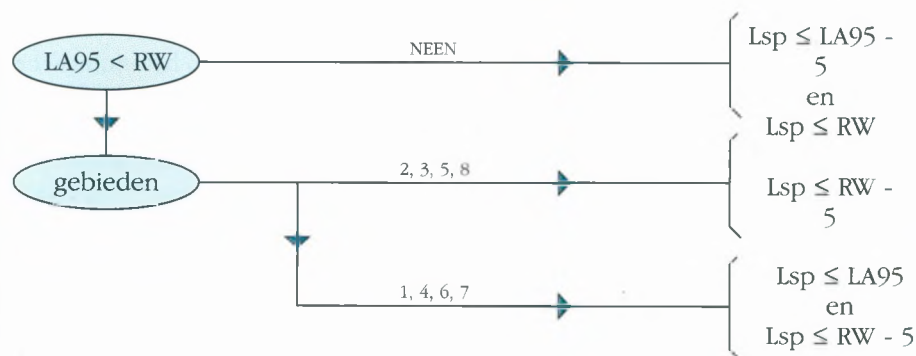
Vroeger werden de geluidsmaxima omschreven als gemiddelde geluidsdruk-niveaus (LEq). Bij de nieuwe geluidsvoorwaarden wordt doorgaans gebruik gemaakt van LA_{95,1h}-waarden. Dit zijn drempelwaarden die gedurende 95% van de observatietijd (van 1 uur) worden overschreden. Een vergelijking tussen beide eenheden is nauwelijks mogelijk.

Een ander belangrijk onderdeel van het hoofdstuk 'Algemene Milieuvorwaarden' heeft betrekking op de meetstrategie. Meer en meer wordt van de bedrijven verwacht dat zij zelf gegevens verzamelen over hun lozingen of op zijn minst voorzieningen zouden treffen om metingen mogelijk te maken. Zo bijvoorbeeld moeten alle bedrijven die industrieel afvalwater lozen a rato van 2m³ per dag, 50m³ per maand, 500m³ per jaar of meer over een controle-inrichting beschikken, hetzij een meetgoot, meetput met meetschot of een magnetische debietmeter. De frekwen-

ties waarmee de bedrijven metingen moeten (laten) uitvoeren, worden omschreven voor de lozingen van afvalwater en van afgassen, en zijn afhankelijk van het debiet en van de aard van de pollutanten die zij uitstoten. Voor sommige bedrijven zijn de frekwenties van die aard dat zij de installatie van eigen meetapparatuur verantwoorden. In een aantal gevallen wordt dit zelfs verplicht: zo moeten grote lozers van industrieel afvalwater continu metingen uitvoeren van debiet, temperatuur en zuurtegraad.

Aansluitend bij de bespreking van de algemene controlevoorwaarden dient ook gewezen op hoofdstuk IV, met betrekking tot het Emissiejaarverslag. Nagenoeg alle klasse 1-bedrijven (met uitzondering van deze waar de activiteit uitsluitend uit opslag bestaat) worden ertoe verplicht jaarlijks een verslag op te stellen van hun emissies van verontreinigende stoffen. Dit verslag dat voor 1 april moet worden ingeleverd bij de VMM omvat per emissiepunt de gemiddelde en totale hoeveelheden van diverse pollutanten die in het voorbije kalenderjaar werden uitgestoten, zowel naar de lucht als in het grondwater, oppervlaktewater of riool. Voor de diffuse emissies kan worden volstaan met schattingen. Deze data moeten alleen worden opgegeven voor zover bepaalde absolute emissiedrempels worden overschreden. Aangezien deze drempels vrij hoog liggen, zullen maar weinig bedrijven dit meest essentiële deel van het jaarverslag

Figuur 1
Nieuwe inrichtingen
Aanzienlijke uitbreiding van bestaande inrichtingen

LA95 = oorspronkelijk omgevingsgeluid

Lsp = specifiek geluid

RW = richtwaarde

(De cijfers verwijzen naar de gewestplanzone van Tabel 1)

moeten invullen. De bedrijven worden geacht hun eerste emissieverslag, dat betrekking heeft op het kalenderjaar 1993, in te leveren voor 1 april 1994. Hierbij moeten ook de gegevens worden gevoegd over de referentie jaren 1980 en 1985. Het spreekt vanzelf dat maar weinig bedrijven aan deze laatste verplichting zullen kunnen voldoen.

B. De sektoriële voorwaarden.

Voor heel wat rubrieken van de lijst van hinderlijke inrichtingen gelden naast de algemene emissiegrenswaarden nog specifieke, zogenaamde sektoriële emissievoorwaarden. Wanneer deze betrekking hebben op lozingen in de lucht zijn deze doorgaans strenger dan de algemene voorwaarden. Voor wat de lozing van afvalwater betreft is de situatie vaak omgekeerd: de voorwaarden die al voor de inwerkingtreding van Vlarem II waren vastgelegd voor 57 sectoren en die grotendeels werden behouden, vormen

vaak een tegemoetkoming voor de sektor in kwestie.

Zoals bekend wordt er inzake sektoriële lozingsvoorwaarden een onderscheid gemaakt tussen de voorwaarden voor lozing op riool en deze voor lozing op oppervlaktewater. Het spreekt voor zich dat deze laatste heel wat strenger zijn. In de toekomst zullen echter steeds meer bedrijven deze normen voor lozing op oppervlaktewater opgelegd krijgen. Het vernieuwd milieubeleid en de strategie van Aquafin, die beide streven naar de realisatie van de voorziene kwaliteitsdoelstellingen voor het oppervlaktewater, zijn er namelijk op gericht de bedrijven af te koppelen van het rioolnet en hen zelf voor de zuivering van hun afvalwater te laten instaan. Aldus zouden de rioolwaterzuiveringsstations zich nog bijna uitsluitend moeten concentreren op de zuivering van huishoudelijk afvalwater en zijn zij verzekerd van een eenvormig en gemakkelijk afbreekbaar influent.

Bij wijze van voorbeeld geeft tabel 2 een samenvatting van de sektoriële voorwaarden voor de houtverwerkende sektor. Naast *emissiegrenswaarden* voor stof bestaan er nog lozingsnormen voor afvalwater afkomstig van de productie van houtvezelplaten.

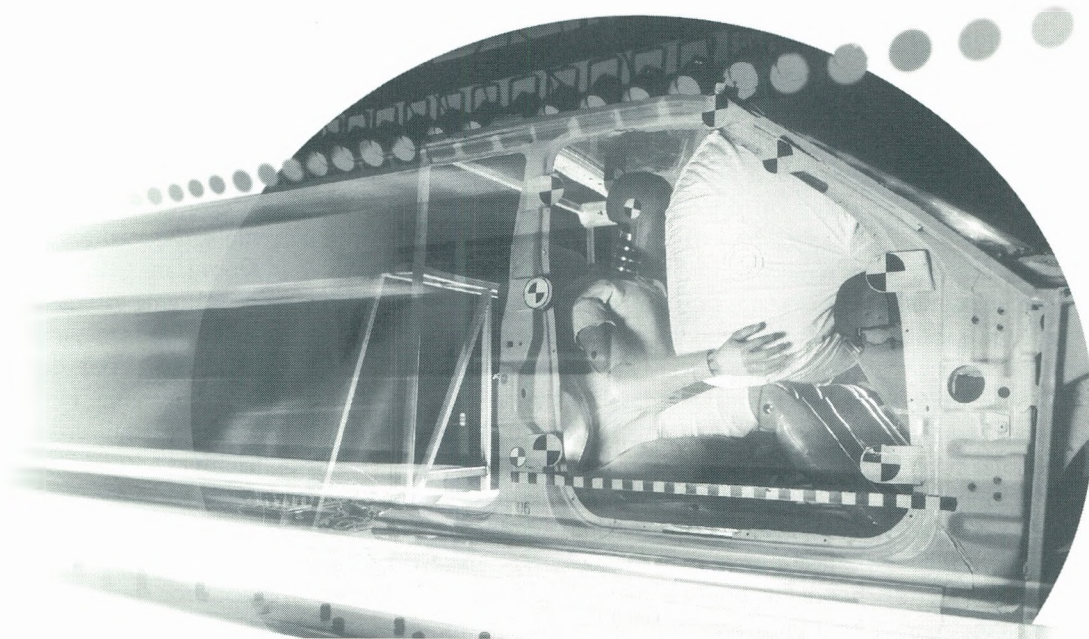
Behalve de emissiegrenswaarden bestaan verder tal van andere sektoriële voorwaarden. De meest in het oog springende categorie van voorwaarden betreft de *vestigingsbeperkingen en de afstandsregels*. Doorgaans gaat het om bepalingen die de vestiging van nieuwe bedrijven in of nabij woonzones of recreatiezones verhinderen. Voor de houtsector wordt de vestiging van klasse 1-bedrijven (totaal geïnstalleerd vermogen van de machines van meer dan 200 kW) in woonzone verboden; uit de sektor voeding worden klasse 1-bedrijven verboden in, of op minder dan 100m van woonzone; voor spuitkabinen van klasse 1 en 2 geldt hetzelfde in en op minder dan 50 m van de woonzone.

Tabel 2

Schematisch overzicht van de Vlarem II-normen voor de sektor Hout

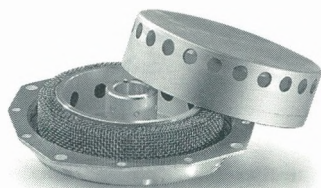
Sektor	Vestigings- voorwaarden Afstandsregels	Werkwijzen + zuiverings- maatregelen	Sektoriële emissie- grenswaarden	Algemene veiligheidsregels	Kontrole/ registratie	Bouw- en konstruktie- voorschriften	Hygiëne en andere maatregelen
Hout-meubel: algemeen	Klasse 1 verboden in woonzone (artikel 581)	Lawaai voorkomen – alsook lucht- verontreiniging bij verbranding (artikel 582) Afgassen afzuigen en zonodig zuiveren (artikel 583)	Stof (artikel 583) Lozing van afvalwater van de houtvezel- platenproductie (artikel 298)			Schoorsteenhoogte conform TA-Luft (artikel 583)	
Hout: chemische behandeling In kuipen bij atmosferische druk		Dampen vermijden Lekken, overloop vermijden Uitdruppen boven kuipen Verwijdering van afvalstoffen naar erkende verwerkers (artikel 584)		Enkel werknemers die op de hoogte zijn van risico's en gevolgen Brandveiligheids- regels Pictogrammen (artikel 584)	Aangifte van lekken met milieugevolgen (artikel 584)	Geen contact tussen mors- vloeistoffen of kuipen en bodem/ grondwater/riool/ oppervlaktewater Inkuiping: inhoud ≥ grootste kuip, chemisch inert (artikel 584)	Opslag van vloeistoffen en behandeld hout zonder burenhinder (artikel 586)
In druktoestellen		Enkel druk na volledige luchtledigheid (artikel 590)		Bouw van drukhouders (artikel 589)	Attest van erkend deskundige 'druk' (artikel 589) Jaarlijkse controle drukhouder Kontroleregister ten behoeve van inspektie (artikel 590)	Veiligheidskleppen manometer, manostaat vergrendeling op druktoestellen (artikel 589)	

BEKAERT STAALDRAAD

TELKENS ALS JE LEVEN ERVAN AFHANGT

Het luchtkussen of de "airbag" die de autopassagiers beschermt bij een fatale klap is uiteraard een zaak van levensbelang. Rond het ontstekingsmechanisme van de "airbag" is een filter gebouwd, gemaakt uit zeer dunne staalvezels. Deze staalvezelfilter staat mede borg voor de perfecte en veilige werking van de "airbag". Een staaltje van Bekaerts leiderschap in kwaliteit en technologie. Bekaert staaldraad is zeer opvallend aanwezig zoals in afrasteringen, maar meestal verborgen en toch van vitaal belang zoals staalkoord voor de versterking van radiaalbanden, wapening van pijpleidingen in zee, gebruik in computers of in kritische filtratieprocessen... De 16.000 medewerkers van de Bekaertgroep uit meer dan 50 productiecentra in 18 landen en uit de vele verkoopkantoren geven in de wereld van staaldraad de toon aan en staan borg voor kwaliteit en betrouwbaarheid.

 BEKAERT

W E K N O W H O W

Als er vestigingsbeperkingen zijn gelden die meestal ook ten opzichte van grondwaterwinningsgebieden en hun beschermingszones. Zoals uit deze voorbeelden blijkt, gaan de vestigingsregels vaak gepaard met afstandsbeperkingen. Een zeer specifieke groep van afstandsbeperkingen betreft de veiligheidsafstanden die moeten worden in acht genomen bij de opslag van gevaarlijke producten en gassen tussen de diverse risicokategorieën onderling.

Een volgende groep van voorwaarden omvat *voorschriften inzake werkwijzen of te nemen zuiveringsmaatregelen*. Vaak zijn dit herhalingen of konkretisering van de algemene zorgvuldigheidsplicht. Voor de houtsector wordt gespecificeerd dat voorzorgen moeten worden genomen om lawaaihinder en ongemakken die kunnen voortvloeien uit de verbranding van afvalstoffen te voorkomen. Afvalgassen dienen te worden afgezogen op de plaats van hun ontstaan en daarna zonodig gezuiverd. Bij de chemische behandeling van het hout wordt de bedrijven opgemerkt dat zij lekken, overlopen en uitwasemingen van baden moeten voorkomen. Dergelijke bepalingen komen in tal van sectoren terug.

Het belang van de *veiligheidsvoorschriften* is in het algemeen groot. Vele van deze voorwaarden werden overgenomen uit de ARAB-reglementering die Vlarem voorafging. In de houtsector worden de werkzaamheden met drenkvlloeistoffen enkel toevertrouwd aan personen die op de hoogte zijn van de risico's en van de noodmaatregelen. Rookverbod en de verplichte aanbrengring van pictogrammen zijn voorschriften die eveneens in tal van sectoren worden aangehaald.

Zowel ten behoeve van de veiligheid van de arbeiders als van het milieu omvat Vlarem II ook tal van *bouw- en konstruktievoorschriften*. Kuipen en houders, alsook de plaatsen waar deze worden gebruikt of gevuld, moeten derwijze gebouwd zijn dat lek- of morsvloei-stoffen niet in contact kunnen komen met de bodem, het grondwater, het riool- of een oppervlaktewater. Dit betekent dat inkuipingen en afzonderlijke noodcircuits voor de opvang van lek- en morsvloei-stoffen moeten worden voorzien. Gelijkaardige verplichtingen gelden in alle ondernemingen waar gevaarlijke stoffen worden gebruikt in baden (bijvoorbeeld oppervlaktebehandeling van metalen, drukkerijen) of worden opgeslagen. Bepalingen met betrekking tot de bouw van drukhouders zijn

eveneens klassiek. Voor de bepaling van de minimale schoorsteenhoogte wordt verwezen naar het ingewikkelde TA-Luft berekeningssysteem als bijlage.

Bijkomende *verplichtingen inzake controle en registratie* komen eveneens frequent voor. Voorbeelden daarvan uit de houtsector zijn de verplichte melding van accidentele lekken die aanleiding hebben gegeven tot verontreiniging van bodem of waterige milieus, of de controlevoorschriften voor toestellen en houders onder druk.

Voorts zijn er nog diverse bepalingen die gericht zijn op de *vrijwaring van de hygiëne of de volksgezondheid*. Voor wat de houtsector aangaat kan in deze tekst worden gewezen op de verplichting om geïmpregneerd hout dusdanig op te slaan dat hierbij geen hinder of ongezonde omstandigheden voor de buurt ontstaan. Aan dergelijke hygiënemaatregelen wordt vanzelfsprekend groot belang gehecht bij de voedingsnijverheid. De bepalingen hebben dan betrekking op het koel bewaren van dierlijk afval, of de verplichting tot dagelijkse reiniging van lokalen en gereedschappen.

Naast deze vaak terugkerende categorieën van voorwaarden kunnen nog de meest diverse verplichtingen worden opgelegd. Zo bijvoorbeeld mag de hoeveelheid stoffen en producten in een inrichting waar bedekkingsmiddelen worden aangebracht (bijvoorbeeld verven, lakken, emails) niet méér bedragen dan het verbruik, respectievelijk de productie van één maand. Ook *bepalingen die het gebruik van bepaalde grond- of hulpstoffen verbieden* komen voor. Zo wordt het gebruik van bepaalde CFK's en BFK's in nieuwe koelinstallaties verboden; de productie en het gebruik van loodhoudende email wordt niet meer toegelaten en in nieuwe transformatoren zijn PCB's en PCT'q uit den boze (deze laatste bepaling is niet nieuw, maar werd overgenomen uit het KB van 9 juli 1986).

C. Bijzondere voorwaarden

Is de vergunningverlenende overheid van oordeel dat, zelfs met inachtnaam van de algemene en sectoriële voorwaarden, er nog te veel risico's of gevaar voor de woonomgeving of het milieu blijven bestaan, dan kan zij bijkomende, bijzondere voorwaarden opleggen. Volstaan ook deze niet, dan wordt de vergunningsaanvraag geweigerd.

Het systeem van bijzondere voorwaarden kan tot gevolg hebben dat twee

vergelijkbare bedrijven toch verschillende exploitatievoorwaarden krijgen opgelegd. Dit is echter noodzakelijk omdat de milieu- en omgevingscondities onderling kunnen verschillen. Zo kan de toegelaten geluidsemisatie van een bedrijf verder worden beperkt wanneer het zich bevindt in de nabijheid van een ziekenhuis of een school. Een inrichting die loost op een waterloop met zeer klein debiet of op een rivier die bestemd is voor drinkwaterproductie maakt kans verder te moeten gaan dan de sectoriële norm voor lozing op oppervlaktewater. In het kader van het immisiebeleid, kunnen aan dergelijke bedrijven zelfs normen worden opgelegd die gelijkstaan met de basiskwaliteitsnormen van de waterloop zelf. Zo dit al in overeenstemming te brengen is met het BATNEEC-principe, kan men zich afvragen of deze normen technisch nog wel haalbaar zijn.

Bijzondere voorwaarden zijn eveneens vereist voor die geloosde stoffen waarvoor de algemene of sectoriële voorwaarden geen norm vermelden.

Bijzondere voorwaarden hebben overigens niet uitsluitend betrekking op emissiegrenswaarden. Zij kunnen allerlei vormen aannemen, zoals bijvoorbeeld beperking van de uren van activiteit, voor zover dit niet in de sectoriële normen was voorzien, regulering van de verkeersstromen van en naar het bedrijf...

D. Afwijkingen

Om technische redenen kan de Gemeenschapsminister voor Leefmilieu aan een individuele exploitant afwijkingen van de milieuvoorwaarden toestaan indien kan worden aangetoond dat alle maatregelen werden getroffen ter voorkoming van milieuverontreiniging met inbegrip van de BATNEEC-principes. Deze afwijkingen gelden enkel voor klasse-1 en klasse-2-inrichtingen en voor bepaalde termijnen. Deze afwijkingen kunnen echter onder geen beding een versoepeling inhouden van de vastgestelde emissiegrenswaarden.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen kunnen uit eigen naam of via één of meer representatieve leden uit deze organisaties bij de Gemeenschapsminister wijzigingen van de sectoriële milieuvoorwaarden aanvragen voor een bepaalde sector of categorie van inrichtingen.

Overgangsbepalingen

Vlarem II is onmiddellijk van kracht op alle nieuwe inrichtingen. Bestaande ondernemingen genieten van overgangstermijnen om zich aan de normen aan te passen. In deze kontekst worden als bestaande inrichtingen beschouwd:

ondernemingen die op 1 januari 1993 over een lopende milieuvergunning, geen ARAB-exploitatievergunning, een lozingsvergunning of een vergunning voor de verwijdering van afvalstoffen beschikken;

ondernemingen uit de sectoren afvalverwerking, bedekkingsmiddelen, biociden, produktie en opslag van gevaarlijke stoffen en hout waarvan de aanvraag voor een VLAREM-vergunning op 1 januari 1993 in behandeling was;

ondernemingen die voor de inwerkingtreding van Vlarem I niet vergunningsplichtig waren, maar zich in regel hebben gesteld vóór 1 maart 1993;

klasse 3-inrichtingen die reeds in werking waren op 1 januari 1993 en waarvoor de melding is gebeurd vóór 1 maart 1993.

Bij sommige rubrieken werden expliciet afwijkingen ten opzichte van deze algemene regels ingeschreven. Voor de emissiegrenswaarden inzake luchtverontreiniging bijvoorbeeld worden alle inrichtingen die in bedrijf waren of waarvoor een vergunning was verleend vóór 1 juli 1987 als bestaande beschouwd.

Dit alles impliceert dat alle overige ondernemingen, die dateren van voor 1 september 1991, maar ten onrechte niet over een vergunning beschikken of waarvoor nog geen melding is gebeurd, als nieuw worden aangezien. Zij moeten dus onmiddellijk aan de bepalingen van Vlarem II voldoen! Vooral voor die sectoren waarvoor vestigingsbeperkingen gelden voor nieuwe inrichtingen kan dit tot ernstige problemen leiden, eventueel zelfs tot een gedwongen verhuizing.

De data waarop de bestaande ondernemingen zich aan Vlarem II moeten hebben aangepast, variëren naargelang de aard van de vergunningsvoorwaarden. De overgangstermijnen verstrijken op:

1 januari 1988 voor emissiegrenswaarden en konstruktievoorwaarden waarvoor geen specifieke regelingen zijn vastgesteld voor bestaande ondernemingen;

1 januari 2003 voor die emissiegrenswaarden en konstruktievoorwaarden die expliciet worden opgesomd in artikel 815 paragraaf 1.2 b). Het betreft inkuipingen voor opslag in tanks of in bulk van gevaarlijke stoffen, mazout en dergelijke, emissiegrenswaarden voor diverse chemische industrieën, schoorsteenhoogtes volgens het TA-Luft berekeningsschema, veiligheidsschermen en afstandsregels en voor de opslag van gevaarlijke produkten en gasen enz.;

1 januari 1996 voor emissiegrenswaarden waarvoor wel specifieke regelingen zijn vastgesteld voor bestaande ondernemingen;

1 januari 1995 voor de installatie van meet- en controleapparatuur;

1 januari 1994 voor alle andere voorwaarden.

Er weze hier nog aan herinnerd dat vergunningen die betrekking hebben op de lozing in het aquatisch milieu (oppervlaktewater, riolering, grondwater) van afvalwaters die gevaarlijke stoffen (van bijlage 2C van Vlarem 1, de zogenaamde grijze en zwarte lijststoffen) bevatten, om de vier jaar aan een nieuw onderzoek zullen worden onderworpen.

Te noteren valt dat vergunningsvoorwaarden van individuele bedrijven die reeds strenger waren dan Vlarem II onverminderd van kracht blijven. Ondernemingen die aanzienlijk uitbreiden, dit wil zeggen in capaciteit, drijfkracht of perceelsoppervlakte meer dan verdubbelen, worden niet langer als bestaand beschouwd en moeten in hun geheel onmiddellijk aan de bepalingen van Vlarem II voldoen.

Kritische bemerkingen

Het grootste pluspunt van Vlarem II, namelijk de bundeling van alle versnipperde milieuregels, is tegelijk de oorzaak van de belangrijkste tekortkomingen. Zo komen er meerdere verkeerde verwijzingen in voor, wat aanleiding geeft tot verwarring.

Door de samenvoeging van allerlei bestaande en nieuwe regelingen lijdt het dokument ook aan onoverzichtelijkheid. Exponent hiervan is wel de regeling met betrekking tot de opslagtanks voor (licht) ontvlambare en brandbare vloeistoffen. Naargelang het

INTERNATIONAL
BIO-SYNTHETICS

INDUSTRIËLE ENZYMEN
voor de wasmiddelenindustrie,
de zetmeelindustrie en de
textielverwerkende nijverheid

Komvest 43, 8000 Brugge (België)
Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

vlampunt van de brandstof onderscheidt men vier categorieën. Afhankelijk van de inhoud van de tanks worden deze ingedeeld in drie klassen. Voorts wordt een onderscheid gemaakt tussen nieuwe en bestaande tanks en tussen boven- en ondergrondse tanks. Deze laatste groep wordt nog eens onderverdeeld in rechtstreeks ingegraven tanks en tanks in een groeve. Tenslotte voert men ook nog de notie tankparken in. Dit alles resulteert in een tachtigtal artikelen. De eenvormigheid over al deze parameters heen is bijgevolg ver te zoeken.

De samenvoeging van bepalingen uit diverse hoeken heeft ertoe geleid dat Vlare II zijn milieubevoegdheid ver overschrijdt. Vlare II-bepalingen die betrekking hebben op het interne bedrijfsmilieu en de arbeidsveiligheid worden niet echt aangevochten, maar wanneer deze wetgeving zich ook begeeft op het terrein van de hygiëne of de ruimtelijke ordening wordt dit veel minder gemakkelijk aanvaard. Vooral als dit de vestiging van bedrijven in bepaalde gebieden onmogelijk maakt (cf. de varkenssector en voornamelijk klasse 1-bedrijven uit diverse industriële sectoren). Milieubewuste bedrijven die alle mogelijke maatregelen willen nemen om in overeenstemming met hun omgeving te produceren, krijgen daartoe niet eens meer de kans.

Voorts ontbreken bepaalde definities, hetgeen dan weer de rechtszekerheid in gevaar kan brengen. Zo wordt nergens omschreven wat men verstaat onder 'konstruktievoorwaarden'. Nochtans is dit van uitzonderlijk belang om de overgangstermijnen te kennen. En wat wordt bedoeld met 'lozing op riool': valt ook een riool die uitmondt op een oppervlaktewater hieronder? Dit is nochtans essentieel om vooraf te weten aan welke voorwaarden men zal worden gebonden. Bij de klasse-indeling van Vlare I kan men gelijkaardige verwijten maken. Wat omvat daar het begrip 'drijfkracht'?

Het BATNEEC-principe zelf kan ook weer tot onzekerheid en instabiliteit leiden. De techniek staat immers niet stil. Het gevolg zou kunnen zijn dat de normen voortdurend worden bijgesteld. Wie bepaalt of die aanpassingen telkens wel economisch haalbaar zijn en welke overgangstermijnen hieraan worden verbonden.

Besluit

De Vlare II-reglementering was broodnodig om de rechtszekerheid in het vergunningensysteem te herstellen. Toch is duidelijk dat dit document nog heel wat kinderziekten vertoont. De werking in de praktijk wordt echter permanent gevolgd en zal ongetwijfeld leiden tot bijstellingen waar nodig. Manifeste onmogelijkheden of foutieve bepalingen, voor zover deze niet louter betrekking hebben op één bedrijf, worden dan ook best gesignaleerd aan het hoofdbestuur van ANIMAL. De GOM-West-Vlaanderen kan hierbij desgevallend als tussenstation optreden.

Verder mag niet uit het oog worden verloren dat de 'Commissie Bocken', die het milieurecht herzielt, nog steeds verder werkt aan een algemene kodifikatie van het milieurecht in Vlaanderen. Ook de resultaten hiervan zullen zeker nog wijzigingen aan Vlare I en II tot gevolg hebben.

BANK VAN ROESELARE

JA. UW AANPAK LIGT ONS.

Bevolking naar leeftijdsklassen, Westvlaamse gemeenten, toestand 1 januari 1993 (bron: Rijksregister)

Gemeenten	Aandeel van de bevolking van minder dan 15 jaar	Rangorde (dalend)
Heuvelland	20,76	1
Mesen	20,74	2
Damme	20,69	3
Jabbeke	20,37	4
Lo-Reninge	20,37	5
Wielsbeke	20,24	6
Pittem	20,23	7
Vleteren	20,18	8
Spiere-Helkijn	20,15	9
Langemark-Poelkapelle	20,13	10
Wevelgem	20,13	11
Zedelgem	20,13	12
Hooglede	20,12	13
Veurne	20,08	14
Bredene	20,06	15
Waregem	19,94	16
Gistel	19,79	17
Ardooi	19,49	18
Dentergem	19,48	19
Anzegem	19,39	20
Beernem	19,34	21
Houthulst	19,33	22
Diksmuide	19,33	23
Ieper	19,29	24
Lendelede	19,28	25
Zuienkerke	19,24	26
Staden	19,15	27
Zonnebeke	19,11	28
Ruiselede	19,04	29
Zwevegem	19,04	30
Ichtegem	19,03	31
Koekelare	18,99	32
Poperinge	18,95	33
Deerlijk	18,95	34
Kortemark	18,87	35
Meulebeke	18,84	36
Harelbeke	18,75	37
Torhout	18,73	38
Wervik	18,58	39
Oostkamp	18,57	40
Oostrozebeke	18,56	41
Lichtervelde	18,49	42
Alveringem	18,49	43
Ledegem	18,49	44
Tielt	18,43	45
Roeselare	18,28	46
Moorslede	18,24	47
Nieuwpoort	18,21	48
Kuurne	17,96	49
Ingelmunster	17,95	50
Avelgem	17,80	51
Oudenburg	17,74	52
Kortrijk	17,60	53

Wingene	17,58	54
Menen	17,47	55
Izegem	17,36	56
De Haan	17,31	57
Brugge	16,64	58
Koksijde	16,59	59
Middelkerke	16,59	60
Blankenberge	15,49	61
De Panne	14,71	62
Oostende	14,63	63
Knokke-Heist	14,00	64

West-Vlaanderen	18,06
-----------------	-------

Vlaams Gewest	17,92
---------------	-------

Het Rijk	18,17
----------	-------

Gemeenten	Aandeel van de bevolking van 15 à 64 jaar	Rangorde (dalend)
Kuurne	69,50	1
Oostkamp	68,54	2
Oostrozebeke	68,33	3
Zedelgem	68,32	4
Zuienkerke	68,22	5
Harelbeke	67,67	6
Oudenburg	67,64	7
Izegem	67,56	8
Deerlijk	67,50	9
Torhout	67,46	10
Jabbeke	67,38	11
Ledegem	67,21	12
Waregem	67,16	13
Zwevegem	67,00	14
Ichtegem	66,98	15
Lichtervelde	66,89	16
Wevelgem	66,88	17
Bredene	66,86	18
Moorslede	66,84	19
Brugge	66,78	20
Hooglede	66,72	21
Anzegem	66,63	22
Ingelmunster	66,56	23
De Haan	66,52	24
Roeselare	66,39	25
Tielt	66,16	26
Middelkerke	66,09	27
Kortrijk	66,04	28
Wielsbeke	66,04	29
Wingene	65,90	30
Lendelede	65,90	31
Menen	65,85	32
Knokke-Heist	65,77	33
Beernem	65,61	34
Blankenberge	65,47	35

Meulebeke	65,32	36
Ardoois	65,31	37
Kortemark	65,28	38
Damme	65,08	39
Gistel	65,00	40
Koekelare	64,91	41
Avelgem	64,87	42
Dentergem	64,86	43
Koksijde	64,84	44
Oostende	64,82	45
Pittem	64,76	46
Langemark-Poelkapelle	64,73	47
Ruiselede	64,69	48
Staden	64,66	49
Diksmuide	64,64	50
Wervik	64,55	51
Ieper	64,55	52
Spiere-Helkijn	64,46	53
Poperinge	64,35	54
De Panne	64,05	55
Nieuwpoort	63,90	56
Zonnebeke	63,63	57
Veurne	63,54	58
Mesen	63,31	59
Houthulst	63,27	60
Vleteren	63,03	61
Heuvelland	62,97	62
Alveringem	61,20	63
Lo-Reninge	59,00	64

West-Vlaanderen 66,04

Vlaams Gewest 67,20

Het Rijk 66,44

Gemeenten	Aandeel van de bevolking van 65 jaar en ouder	Rangorde (dalend)
De Panne	21,24	1
Lo-Reninge	20,62	2
Oostende	20,56	3
Alveringem	20,31	4
Knokke-Heist	20,23	5
Blankenberge	19,04	6
Koksijde	18,57	7
Nieuwpoort	17,89	8
Houthulst	17,40	9
Avelgem	17,33	10
Middelkerke	17,32	11
Zonnebeke	17,26	12
Wervik	16,87	13
Vleteren	16,80	14
Poperinge	16,70	15
Menen	16,68	16
Brugge	16,57	17

Wingene	16,52	18
Veurne	16,38	19
Kortrijk	16,37	20
Ruiselede	16,27	21
Heuvelland	16,26	22
Staden	16,19	23
De Haan	16,17	24
Ieper	16,17	25
Koekelare	16,10	26
Diksmuide	16,03	27
Mesen	15,95	28
Kortemark	15,86	29
Meulebeke	15,84	30
Dentergem	15,66	31
Ingelmunster	15,49	32
Tielt	15,41	33
Spiere-Helkijn	15,38	34
Roeselare	15,33	35
Gistel	15,21	36
Ardoois	15,20	37
Langemark-Poelkapelle	15,13	38
Izegem	15,08	39
Beernem	15,05	40
Pittem	15,01	41
Moorslede	14,93	42
Lendelede	14,82	43
Lichtervelde	14,62	44
Oudenburg	14,62	45
Ledegem	14,30	46
Damme	14,23	47
Anzegem	13,99	48
Ichtegem	13,98	49
Zwevegem	13,96	50
Torhout	13,81	51
Wielsbeke	13,72	52
Harelbeke	13,58	53
Deerlijk	13,55	54
Hooglede	13,16	55
Oostrozebeke	13,11	56
Bredene	13,08	57
Wevelgem	12,99	58
Waregem	12,90	59
Oostkamp	12,89	60
Kuurne	12,54	61
Zuienkerke	12,54	62
Jabbeke	12,25	63
Zedelgem	11,55	64

West-Vlaanderen 15,90

Vlaams Gewest 14,88

Het Rijk 15,39

SIEMENS

De bescherming van de ozonlaag vergt initiatieven

De ozonlaag, die ons tegen schadelijke zonnestrallen beschermt, wordt aangetast door chloorfluorkoolwaterstofverbindingen (C.F.K.-'s).

Daarom zoekt Siemens naar wisseloplossingen ter vervanging van deze CFK zowel in het fabricageproces als in de produkten zelf. Zo wordt bijvoorbeeld voor het reinigen van elektrische schakelingen een nieuw niet toxisch oplosmiddel getest. Het wordt voor 95 % gedistilleerd uit schillen van citrusvruchten.

Dit is slechts één van de vele voorbeelden van de manier waarop Siemens zoekt naar nieuwe oplossingen, die verenigbaar zijn met de bescherming van ons leefmilieu.

Milieuzorg is trouwens een van de basisbeginselen van de ondernemingsfilosofie van Siemens.

Vanaf het allereerste stadium van de ontwikkeling tot en met de recyclage, is het uitgangspunt van deze milieubewuste benadering een geïntegreerd concept.

Tevens bieden wij een brede waaier van produkten en systemen bestemd voor de bescherming van het milieu.

De Siemens Groep in België

- Omzet: 49 miljard BEF
- Personeel: 7.000
- Uitgaven R & D: 3,6 miljard BEF.

Belangrijkste vennootschappen:

Siemens n.v.
Siemens Nixdorf Information Systems n.v.
ATEA n.v.
ADB n.v.
OSRAM n.v.

Siemens.
Innovatie
is onze troef.

■ De **Koramic-Terca** groep uit Kortrijk, producent van bakstenen, heeft een akkoord ondertekend met de Groep Desimpel uit Kortemark voor de overname van de steenbakkerij **HEYLEN PORO**. Deze steenbakkerij, gelegen te Tessenderlo, werd in de loop van 1992 in bedrijf genomen en is de meeste recente produktie-eenheid voor binnenmuurstenen in ons land.

Koramic-Terca is specifiek gericht op het domein van de gevelstenen en bekleedt in de sektor van de binnenmuurstenen de eerste plaats in Nederland en de tweede plaats in België.

■ De Vlaamse regering heeft besloten de gewestplannen **Ieper-Poperinge en Kortrijk**, in herziening te stellen. Buiten aanpassingen voor de industriezones van Poperinge en Wervik, betreft de herziening de uitvoering van de voltooiing van de A17 op Waals grondgebied en van het vak van de N58 als verbinding tussen Komen en de A19 op Vlaams grondgebied.

■ De nieuwe **Seastarterminal** te Nieuwpoort werd begin mei officieel in gebruik genomen. Het cruiseschip „Seastar” vaart in het zomerseizoen dagelijks tussen Oostende en Nieuwpoort. Ook kan de Seastar door bedrijven worden gehuurd voor promotionele activiteiten of seminars.

■ De trafiek op de ro-ro-vrachtslijn tussen Oostende en Ramsgate van de rederij **Sally Line** steeg tijdens het eerste kwartaal van 1993 met 22,3% in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. Vanaf mei werd een bijkomende vrachtheve „de Schiaffino” ingezet.

■ Het familiebedrijf **Vanderzande** uit Diksmuide behoort tot de grootste vijzelkonstruktoren ter wereld. Aan het waterzuiveringsstation van Passaic Valley nabij New York werd door de firma de grootste vijzelpomp ter wereld geleverd. De reuze-vijzel bestaat uit zes pompen elk met een debiet van 4.200 liter per seconde. Iedere pomp heeft een diameter van 3,80 m, een lengte van 20 m en weegt 35.000 kg. Het bedrijf Vanderzande stelt 50 personen tewerk en noteerde in 1992 een omzet van 200 miljoen fr.

■ In het kader van het onderwijs-samenwerkingsakkoord tussen de drie provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland loopt een grensoverschrijdend projekt „Talen zonder grenzen in onderwijs en beroep”. Dit projekt werd opgestart in 1992 en loopt tot augustus 1994. Het wordt gefinancierd uit het Interreg-programma binnen **Euregio Scheldemond**, voor een kostprijs van ongeveer 18,5 miljoen fr.

■ De Vlaamse regering keurde het plan goed voor de **renovatie van de haven van Oostende**. Het plan voorziet in de uitbouw van de voorhaven, de bouw van een grote zeeluis, de uitbouw van de achterhaven en de oplossing voor de problemen rond het wegverkeer door Oostende. De Vlaamse regering zette het licht op groen voor de uitbouw van de voorhaven (een bijkomende ro-ro-aanlegplaats) en voor ont-eigeningen in de kanaalzone ten behoeve van de bouw van een zeeluis.

■ **Picanol**, producent van weefgetouwen uit Ieper, kreeg van de Amerikaanse firma Milliken een super-order voor 811 luchtweefmachines; de leveringstijd is twee jaar. Picanol realiseerde in 1992 een omzet van 9,8 miljard fr.

■ **Vleeswarenproducent De Beauvoorder** uit Veurne diversifieert naar andere charcuteriewaren zoals gekookte ham, kalkoenfilet en mignon. Het bedrijf investeerde 40 miljoen fr. in de bouw van een nieuwe produktiefaciliteit. De Beauvoorder noteerde in 1992 een omzet van 144 miljoen fr.

■ De interkommunale maatschappij voor gas en elektriciteit van het Westen (**Gaselwest**) plant in de sektor Zuid-West en West voor een totaal van 150 miljoen fr. werken. Deze werken zijn voorzien in Menen, Wervik, Waregem, Avelgem en Spiere-Helkijn.

■ Het totaal aantal overnachtingen in Brugge liep in 1992 op tot bijna 1 miljoen (976.000). Dit is een toename met 8% in vergelijking met 1991; een verbeterde bezettingsgraad samen met een stijging van het logiesaanbod (+3,5%) veroorzaakten deze groei.

■ Sedert begin dit jaar werd voor 27 vissersvaartuigen de beëindigingspremie aangevraagd. Indien ze daadwerkelijk worden gesloopt, dan zal de vissersvloot aan onze kust nog slechts 155 vaartuigen bedragen.

■ Het Kortrijkse milieutechnologisch bedrijf **Hemmis** heeft zijn **Aquasense** systeem voorgesteld. Het toestel is in staat de verontreiniging van het oppervlaktewater onmiddellijk te signaleren. Hemmis ontwikkelde het systeem samen met de landbouwfakulteit van de RUG en de firma Applitek uit Deinze. Opdrachtgever was het Vlaams Impulsprogramma voor Milieutechnologie (VLIM) dat met de nodige subsidies over de brug kwam.

■ Tram- en treinkonstruktEUR **BN** uit Brugge leverde de eerste zes van de 21 afgewerkte enkeldek-wagens aan opdrachtgever **Transmanche Link (TML)**. Deze wagens zullen in de Kanaaltunnel autobussen en vrachtwagens vervoeren. Na het opschorten van de produktie wegens discussies met TML over technische problemen, besloot de BN-directie toch de produktie van de Shuttle-rijtuigen terug op te starten. Verwacht wordt dat tegen juli 1994 alle bestelde shuttle-rijtuigen (108) zijn geleverd.

■ Producent van PVC-profielen **Deceuninck** uit Hoogde investeerde 150 miljoen fr. in zijn produktie-eenheid **Deceuninck Compound** te Diksmuide. Doel is de produktiecapaciteit van Deceuninck Compound te verdrievoudigen tot een niveau dat de volledige behoefte van de groep aan PVC-korrels dekt. De Groep Deceuninck stelt 655 man tewerk en noteerde in 1992 een omzet van 4,65 miljard fr.

■ De firma **Yplon**, producent van detergents en gevestigd te Ieper, verandert van eigenaar. De firma die tot nu toe deel uitmaakte van BP Nutrition, de voedingsafdeling van de Britisch Petroleumgroep (BP) wordt nu eigendom van de Britse firma **Legal General Ventures**. De groep Yplon behaalde in 1991 een omzet van 6,8 miljard fr. Zowel de produktie-eenheid (met 370 personeelsleden) als het hoofdkwartier (met ongeveer 70 personeelsleden) zijn te Ieper gevestigd.

■ Het Roomijsbedrijf IJSCO te Langemark-Poelkapelle bouwt een nieuwe diepvriesruimte met plaats voor 12.000 paletten op mobiele rekken. De kostprijs bedraagt 120 miljoen fr. IJSCO is één van de vijf afdelingen van het coöperatieve zuivelbedrijf Belgomilk en is met een omzet van 2,1 miljard fr. goed voor één vijfde van de Belgische omzet. Einde 1980 werkten bij IJSCO 80 personen. Ook voor 1993 voorziet IJSCO 60 miljoen liter ijs te verkopen waarvan 90% geëxporteerd wordt naar het buitenland, vooral naar Frankrijk. Bij IJSCO zijn 350 mensen tewerkgesteld.

■ De industriezone langs de Schelde in Avelgem wordt uitgebreid met acht hectare. De gronden liggen langs het water en zijn dus geschikt voor watergebonden activiteiten.

■ Het NMBS station te Kortrijk hield de 22ste en 23ste mei opendeurdagen, ter gelegenheid van het verbeterd aanbod naar Rijsel en de indienststelling van de Super Snelle Trein verbinding Rijsel-Parijs.

■ De volgende maanden zullen verscheidene cruiseschepen in Zeebrugge aanmeren. In totaal komen er een twintigtal „drijvende hotels” waarvan de passagiers een ééndags bezoek zullen brengen aan Brugge, Gent of Brussel.

■ Op de voorjaarspersdag van Westtoerisme op 27 april 1993 stelden de gemeenten traditioneel hun toeristisch programma voor. Opvallend in het aanbod van de recreatiemogelijkheden zijn de talrijke fiets- en wandelroutes doorheen de provincie.

■ Te Rijsel werd de TGV Nord ingehuldigd door de Franse President. De TGV Nord Europe overbrugt de 230 km tussen Rijsel en Parijs in 1 uur en 20 minuten, tegenover ruim 2 uur met de normale treinverbinding. Vanaf september wordt dit traject afgelegd in 1 uur wanneer de hoge snelheidslijn over de totale lengte in gebruik wordt genomen. Het project wordt Europees met treinen naar Londen in 1993; vanaf 1996 zullen hoge snelheidstreinen rijden tussen Parijs en Brussel.

■ Tevewest startte de ombouwwerken aan het kabelnet te Oostende (in augustus volgt Brugge); tegen 1996 moeten alle versterkers op de transportlijnen en de huisaansluitingen op het distributienet zijn aangepast van 300 Mhz naar 450 Mhz. De werken zullen 424 miljoen fr. kosten. Tevewest telt 153.000 klanten in 12 aangesloten gemeenten.

■ In de eerste drie maanden van dit jaar werd in Oostende, Zeebrugge en Nieuwpoort 5.927 ton vis aan wal gebracht. Dit is 15% minder visaanvoer dan in dezelfde periode van vorig jaar. Er was meer kabeljauw maar de vangst van tong en schol liep terug. De omzet beliep 583 miljoen fr.; dit is 14% minder dan in het eerste kwartaal van 1992.

■ Op 13 en 14 mei 1993 vond in de Hallen van Kortrijk een grensoverschrijdende tweedaagse plaats met een tentoonstelling en een colloquium over de Frans-Belgische grensoverschrijdende samenwerking in de regio's Nord-Pas-de Calais-Henegouwen-West-Vlaanderen. Een dertigtal organisaties die grensoverschrijdend actief zijn stelden zichzelf aan de bezoekers voor.

■ De „Prins Filip”, het jongste schip van de RMT heeft tijdens zijn eerste jaar in de vaart meer dan 580.000 passagiers vervoerd, 105.000 auto's en 40.000 vrachtwagens. Volgens de RMT is dit succes te danken aan de luxe, het comfort en de extra service mogelijkheden voor de reizigers. Maar om de concurrentie op en onder het kanaal aan te kunnen is nog een soortgelijke veerboot nodig, aldus de RMT.

■ De afdeling „Surface Mounting” van Barco, gevestigd te Poperinge tekende met ACEC Transport een contract ter waarde van 500 miljoen fr. voor de productie van elektronische surface mounting modules. Deze modules zullen gebruikt worden in de ACEC-signalatiesystemen voor de automatisering van spoorwegnetten (waaronder de TGV).

■ Het Oostendse transportbedrijf Detrafor werd overgenomen door de Britse vervoerreus „Hogg Robinson Transport”. Detrafor zal voortaan rijden onder het dekzeil „Continental Cargo Carriers” (CCC). De 40 bedienden blijven in Oostende tewerkgesteld.

Laten we't nu even niet
over geld hebben.

BBL. DE BANK DIE VERDER DENKT DAN EEN BANK.

■ **Flanders Technology International** te Gent noteerde een belangrijke West-vlaamse aanwezigheid; de kunststofsektor werd vertegenwoordigd door Arplam uit Sint-Eloois-Winkel en Injextru Plastics uit Tielt. Siemens ging de milieutoer op met een „groen” PC en milieubalanssysteem en Barco demonstreerde zijn jongste generatie grootschermprojektoren. BN-Brugge en tandwielenfabrikant Watteeuw hadden hun eigen stand. Televic uit Izegem alsook Lernout-Hauspie uit Ieper vertegenwoordigden de kommunikatiesektor. Op gebied van milieu presteerde het Kortrijkse Chemical Storage Engineering een nieuw bodemsaneringstoestel; de firma Hoornaert uit Nieuwpoort-Ramskapelle demonstreerde „natuurlijke” verpakkingsmaterialen.”

■ **De Meligroep** te Adinkerke heeft een kapitaalverhoging doorgevoerd en plant een investeringsprogramma van 90 miljoen fr. Om de klant opnieuw te verleiden wordt het oudste attractiepark van de Benelux gemoderniseerd.

■ Het Provinciaal Comité voor de Melkqualiteit met kantoren in het Provinciaal Centrum voor Land- en Tuinbouw te Beitem investeerde in een „melk-foon” die 24 uur op 24 beschikbaar is. Via dit systeem kunnen de melkveehouders zeer snel de kwaliteits- en samenstellingsresultaten van de melk opvragen.

■ **De Oostendse scheepswerf Mercantile Polyship** heeft, in opdracht van een Griekse reder, de snelste ferry ter wereld gebouwd. Het vaartuig is van het „Surface effect type”. Net zoals een hovercraft wordt het catamaranvoertuig door twee ventilatoren uit het water gelicht; twee diesels zorgen voor de stuwkracht. Het schip, met plaats voor 190 passagiers, verplaatst zich over de golven aan 47 knopen (85 km/uur).

■ **Bakstenenproducent Desimpel** uit Kortemark heeft de steenbakkerij Tilmanstone nabij Dover (Engeland) overgenomen. Bij Tilmanstone worden verschillende gele handvormstenen geproduceerd met een maximum capaciteit van 30 miljoen stenen per jaar. Het doel van deze overname is dan ook om het bestaande gamma van Desimpel uit te breiden tot een gamma gele en rode handvormstenen, passend voor de Engelse markt. Bij Tilmanstone zijn 33 mensen tewerkgesteld.

■ **De Zeepipe-terminal** in Zeebrugge ontving de eerste toelieferingen van Noors gas. Op 10 oktober draait Statoil, de Noorse olie- en gasmaatschappij, definitief de gaskraan open. Een 812 km lange pijplijn vervoert het droge gas vanuit Sleipner (Noorwegen) naar de Zeepipe-terminal in Zeebrugge. Na controle maakt Statoil het gas over aan Distrigas die het dan verder over het land verdeelt.

■ **De Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen (MBZ)** organiseert een informatiekampagne onder het motto „Brugge, ken je haven”. Iedere Bruggeling ontvangt een folder met een uitnodiging tot een kosteloos havenbezoek. Deze havenbezoeken gaan door op een zaterdagmiddag vanaf 22 mei tot eind september '93.

■ Uit cijfers van **energieverbruik** in West-Europa blijkt dat gas de laatste decennia een grote opmars kent. Het gasaandeel steeg tussen 1965 en 1990 van 2,5 naar 16%. Het aandeel van steenkool daalde van 43 naar 23% en olie van 48 naar 43%. Onze belangrijkste gasproducenten zijn Nederland, Algerije (via LNG-terminal) en Noorwegen (Statoil).

■ Tijdens de eerste 3 maanden van 1993 realiseerde de **Zeebrugse Veiling** een totale aanvoer van 4.472 ton verse vis. Deze aanvoer was goed voor een besomming van 450 miljoen fr. Vooral de buitenlandse aanvoer gedurende deze eerste drie maanden scoorde hoog: 630 ton met een besomming van 55 miljoen fr.

CARL ADAMS N.V.

SELECTIE, TRAINING EN ADVIES

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

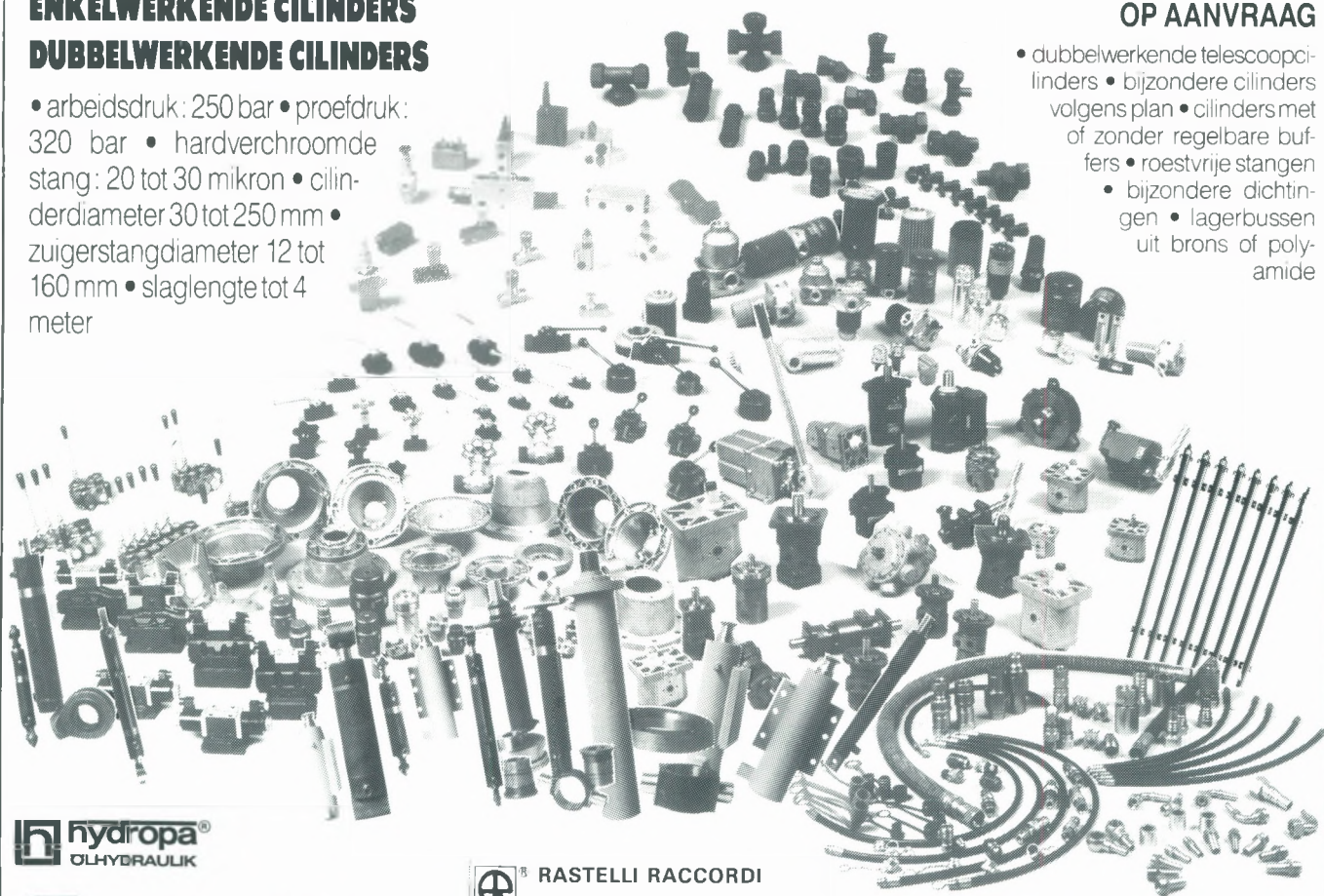
HYDRAULISCHE CILINDERS HYDRAULISCHE GROEPEN

ENKELWERKENDE CILINDERS DUBBELWERKENDE CILINDERS

• arbeidsdruk: 250 bar • proefdruk:
320 bar • hardverchroomde
stang: 20 tot 30 mikron • cilin-
derdiameter 30 tot 250 mm •
zuigerstangdiameter 12 tot
160 mm • slaglengte tot 4
meter

OP AANVRAAG

- dubbelwerkende telescoopci-
linders • bijzondere cilinders
volgens plan • cilinders met
of zonder regelbare buf-
fers • roestvrije stangen
- bijzondere dichtin-
gen • lagerbussen
uit brons of poly-
amide

hydropa®
OLHYDRAULIK

**di natale
-bertelli** S.p.A.
martinetti idraulici

Oil Control

atos

ZETA FLUID
ACCESSORI PER
FLUIDODINAMICA

RASTELLI RACCORDI

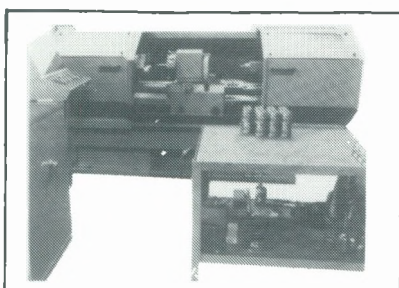
BIGNOZZI

FBO

**ioni
strozzi**

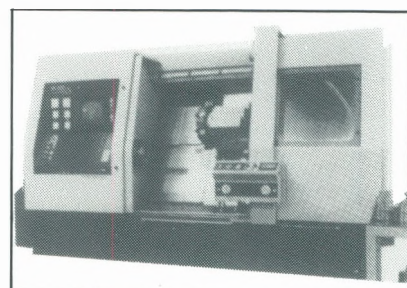
**S.A.M.
HYDRAULIK**

VAPO

HYDRAULICS n.v.
Industrielaan 8
8658 DADIZELE

Telefoon 056/50 11 16 en 50 11 17
Telex VAPODA 85962 - Telefax 056/50 17 99

Sterke groei van Brugs verblijftoerisme Dagtoerisme loopt terug

Uit een WES-enquête bij 45 Brugse logiesbedrijven blijkt dat het verblijftoerisme te Brugge, zeker gesteld in het perspectief van een hardnekkige internationale recessie, in 1992 een erg goed jaar heeft gerealiseerd.

Het totaal aantal overnachtingen liep in 1992 op tot bijna 1 miljoen (976.000), hetzij een toename met 8% in vergelijking met het voorgaande jaar. Deze groei is deels het gevolg van een toename in het logiesaanbod (1991: 7.770 bedden; 1992: 8.000 bedden), dat met 3,5% steeg, maar ook het resultaat van een verbeterde bezettingsgraad.

De belangrijkste logiessektor, met name het hotelwezen — 781.000 overnachtingen — noteerde een globale toename van de overnachtingen met 6,2%, terwijl het hotelkameraanbod met 3,8% aangroeide. Vooral de hotels in de grootteklasse van 40 tot 80 kamers, in 1991 zwaar getroffen door de Golfkrisis, voerden een sterke inhaalbeweging uit. De kleinere hotels (< 40 kamers), zetten de sedert meerdere jaren genoteerde, geleidelijke groei verder. Bij de grote hotels (80 kamers en meer) is het kameraanbod met 9% toegenomen, terwijl de overnachtingen een verhoging met 7,5% noteerden.

De sektor van het jeugdlogies — goed voor 112.500 nachten in 1992 — nam fors toe: +24%. Dit resultaat is het gevolg van een toegenomen bezettingsgraad én een uitbreiding van het aanbod (opening van de jeugdherberg Herdersbrug).

Via een speciale metodologie is het WES verder in staat de ontwikkeling van het dagtoerisme op te volgen. In tegenstelling tot het verblijftoerisme, kende het dagtoerisme (binnenstad en rand) een terugloop met 4%; of in absolute aantallen, met circa 100.000 dagtrips. Het aantal dagtoeristen te Brugge (binnenstad én rand) mag nu op 2,5 miljoen worden geraamd in 1992. Het dagtoerisme naar de Brugse binnenstad liep in 1992 terug met 2%.

De geschetste resultaten passen perfect in het toeristisch beleidsstramien voor de stad Brugge. Het dagtoerisme in de binnenstad bevindt zich in 1992 op hetzelfde niveau van 1989 (tussen 1984 en 1989 groeide het dagtoerisme

in de binnenstad met 63%, hetzij een absolute toename met ruim 800.000 dagtrips), terwijl het verblijftoerisme sedert 1989 met 21% is toegenomen.

Europartenaarlat '93 - France Nord Est Internationale bedrijfskontaktdagen in Rijsel

Nord-Pas de Calais is na Ile de France (Parijs) en Rhône-Alpes (Lyon) nog steeds de derde industriële regio van Frankrijk. Ondanks de zware klappen die ook hier de traditionele textiel- en staalindustrie te verwerken kreeg, heeft deze Frans-Belgische grensregio duidelijke groeipotenties.

In het perspectief van de openstelling van de kanaaltunnel en de ingebruikneming van de TGV-Nord eind dit jaar heeft de regio interessante nieuwe bedrijvigheden kunnen aantrekken.

De voorziene uitbreiding van het Eurostar-spoornet brengt Londen, Parijs en Brussel binnen enkele jaren op respectievelijk 2 uur, 1 uur en 35 minuten afstand van de hoofdstad en zal van Rijsel een belangrijk spoorwegknooppunt in Europa maken.

Om deze nieuwe evoluties en mogelijkheden te Rijsel in een beter daglicht te stellen besloot de Europese Commissie de achtste editie van Europartenaarlat te organiseren in Rijsel op 17 en 18 juni jongstleden.

Europartenaarlat is een EG-programma dat als doelstelling heeft bedrijven uit een specifieke regio van de EG in contact te brengen met bedrijven uit de rest van de EG teneinde de samenwerking op technisch, financieel en commercieel vlak te stimuleren. Voor Europartenaarlat France Nord Est zijn 420 Franse bedrijven geselecteerd.

Alle Franse deelnemers — actief in diverse industriële sectoren en gevestigd in de Frans-Belgische grensregio's Nord-Pas de Calais, Picardie, Lorraine en Champagne Ardenne — werden omschreven in een speciaal voor deze gelegenheid gepubliceerde catalogus, die tijdens de komende weken op circa 80.000 exemplaren in meer dan 40 landen zal worden verspreid (EG, EFTA-landen, Baltische Staten, Centraal- en Oost-Europa en de landen rond het Middellandse Zeebekken).

De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen (GOM's) stonden in voor de promotie van deze kontaktdagen in Vlaanderen. Elke ondernemer, op zoek naar industriële of commerciële partners in Noord-Frankrijk kon bij de GOM's kosteloos een catalogus bekomen die de Franse firma's erin selekteren, die hij tijdens Europartenaarlat wenste te ontmoeten. De GOM's zorgden voor de registratieformaliteiten, het vastleggen van de afspraken met de Franse firma's en verzekerden eveneens een permanentie tijdens Europartenaarlat, dat inmiddels is uitgegroeid tot een KMO-forum van wereldformaat.

WES analyseert riviertoerisme in West-Vlaanderen

Zopas verscheen in de WES-reeks 'Facetten van West-Vlaanderen', een studie over het riviertoerisme in West-Vlaanderen. Deze studie werd in opdracht van de Bestendige Deputatie van de Provincie door het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) uitgevoerd.

Riviertoerisme wordt omschreven als alle toeristisch-recreatief verkeer met zeil- of motorboot op de bevaarbare binnenwateren van West-Vlaanderen. Tot nu toe was over de markt van het riviertoerisme in West-Vlaanderen slechts weinig geweten. De studie van het WES komt echter tegemoet aan dit tekort.

„Mogelijkheden voor het riviertoerisme in West-Vlaanderen” wordt opgedeeld in drie hoofdstukken, met in het eerste hoofdstuk een beschrijving van de diverse kenmerken van het aanbod. In het tweede hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de vraagzijde. Op basis van gevoerde gesprekken en enquêteresultaten wordt in het derde deel een sterkte/zwakte-analyse uitgevoerd. Tevens worden in dit hoofdstuk de aanbevelingen en de acties geformuleerd die kunnen bijdragen tot de verdere uitbouw van het riviertoerisme.

„Mogelijkheden voor het riviertoerisme in West-Vlaanderen” door de heer R. De Keyser en mevrouw F. Lantsoght, kost 170 fr. en is verkrijgbaar door storting op rekeningnummer 000-0125243-16 van het Westvlaams Economisch Studiebureau.

Twintig jaar Daikin in Oostende

Daikin Europe, de Japanse producent van airconditioningsapparatuur, viert haar twintigjarige aanwezigheid te Oostende. Recent heeft het bedrijf in een nieuwe uitbreiding ook een nieuwe produktielijn opgestart.

Deze twintigjarige viering, samen met de inhuldiging van de nieuwe gebouwen, vond plaats op 12 mei 1993 in aanwezigheid van de Eerste Minister, de Gouverneur van West-Vlaanderen en de heer M. Yamada, President van Daikin Industries.

In 1924 werd Daikin Industries in Japan opgericht als producent van airconditioningstoestellen. In 1967 startte Daikin de export van apparatuur naar Europa via een handelskantoor op Malta.

Om aan de specifieke eisen van de Europese markt te kunnen voldoen, zocht Daikin Industries naar een meer geschikte plaats om haar Europese hoofdzetel te vestigen. De keuze viel uiteindelijk op Oostende en in 1972 startte Daikin Europe haar nieuwe kantoren en haar eerste Europese productie-eenheid op het industrieterrein van Oostende.

Vanuit dit hoofdkwartier verzorgde de firma de verkoop en de marketing

voor de vanuit Japan geïmporteerde producten, alsook voor de in België geproduceerde producten. Vandaag opereert Daikin Europe nog steeds vanuit Oostende en coördineert een verkoopswetwerk dat reikt van Finland tot en met Noord-/West-Afrika.

Daikin Europe streeft er naar om het aandeel van de in Europa geproduceerde toestellen op het totale aantal verkochte toestellen in Europa te verhogen van 15% tot 80%. Hiervoor investeert Daikin voor 1,8 miljard fr. in een 22.000 m² produktieruimte met nieuwe montagelijnen. In deze hoogtechnologische airconditioningfabriek rolt er elke 100 seconden een nieuw toestel van de band. Computergestuurde (onbemande) wagentjes leveren de arbeiders de juiste wisselstukken, naargelang de behoeften. Op digitale elektronische cijferborden kunnen de arbeiders de produktie volgen alsook de eigen produktiviteit. Robots controleren het eindprodukt aan de kwaliteitsvereisten.

De nieuwe montagelijne voor de produktie van binnenhuistoestellen is sinds januari 1993 operationeel. Sedert april beschikt het bedrijf ook over een nieuwe schilderijne waar de toestellen in een volledig omglasde en stofvrije ruimte automatisch worden bespoten. Voor

het jaar 1995 worden twee extra produktielijnen gepland die een bijkomende tewerkstelling van ongeveer 200 man zullen opleveren.

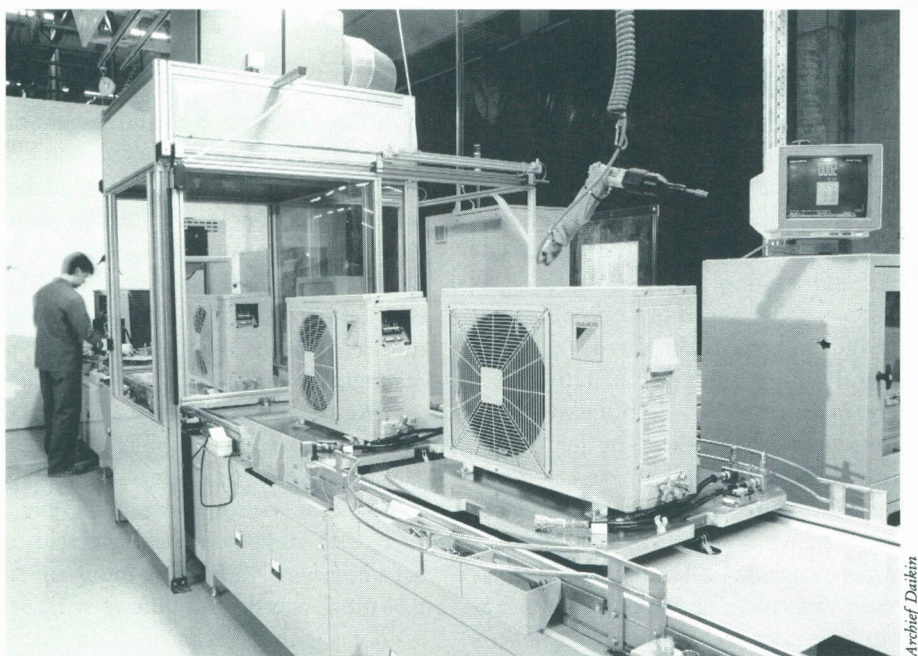
De geautomatiseerde produktielijnen fungeren volgens het Japanse PDS-principe (Production Daikin System); hierbij wordt het produktieproces gekenmerkt door een flexibele opzet zodat een gemengde produktie met minimale voorraden elk moment mogelijk blijft. De produktietechnieken 'just-in-time' en 'total production maintenance' behoren dan ook tot de pijlers van het PDS-systeem.

Just-in-time management veronderstelt ook een optimale paraatheid van de toeleveranciers; in en rond het Oostendse zijn dan ook een twintigtal KMO's actief als toeleveringsbedrijven voor Daikin.

De producten die Daikin vervaardigt variëren van ijswatergroepen tot split- en sky airsystemen.

In 1973 startte Daikin Europe reeds met de produktie van waterkoelaggregaten of ijswatergroepen. Deze toestellen worden zowel gebruikt in industriële koelprocessen als voor klimatizatie. Zo heeft Daikin referentievoorbeelden van zowel het proceskoelen van pasta in een deegwarenfabriek als het klima-

Archief Daikin

tizeren van serres in Nederland om de bloemteelt in omzet te verdubbelen.

Kleiner in omvang en gericht op de residentiële en commerciële markt zijn de split- en sky air systemen. Het zijn voornamelijk deze systemen die nu in Oostende zullen worden geproduceerd. Meestal gaat het om kleinschalige installaties waarbij slechts één ruimte wordt gekoeld.

Reeds 6 jaar geleden introduceerde Daikin Europe het VRV (Variable Refrigerant Volume) systeem op de Europese markt. Het unieke aan dit systeem is dat men aan één kompakte buiten-eenheid 8 binnen-eenheden kan schakelen. De belangrijkste pluspunten van het VRV-systeem zijn de grote flexibiliteit bij individuele regelingen en een laag energieverbruik. Ondertussen werden al 10.000 buiteneenheden van dit type verkocht.

Inzake verkoop is Daikin Europe sterk exportgericht; 95% van de productie in Oostende wordt uitgevoerd naar zowat alle landen van West- en Oost-Europa. In maart 1993 realiceerde het bedrijf een omzet van 6,7 miljard fr. Voor eind 1993 wordt een omzetstijging van 16% verwacht. Bij Daikin Europe zijn een driehonderdtal mensen tewerkgesteld.

GOM-West-Vlaanderen werft Japanse investeringsprospektor aan

De GOM-West-Vlaanderen nam een Japanner in dienst als investeringsprospektor. De bedoeling is Japanse bedrijven aan te trekken die uitkijken naar een vestiging op de Europese markt en die voor West-Vlaanderen een belangrijke komplementaire aanbrengh kunnen betekenen.

De aangeworven investeringsprospektor, de heer T. Shirafuji, kent West-Vlaanderen goed, gezien hij in de jaren zeventig geruime tijd te Oostende verbleef, waar hij de Japanse vestiging Daikin Europe meehielp opstarten. Hij zal zijn nieuwe opdracht vanuit zijn thuisbasis in de omgeving van Tokyo uitvoeren.

Tot de opdrachten van de prospektor behoren, naast de prospectie van bedrijven die investeringsprojecten hebben die voor West-Vlaanderen interessante mogelijkheden bieden, tevens de begeleiding van de kandidaatinvesteers en advies aan de GOM-West-Vlaanderen in verband met haar promotiestrategie.

De samenwerking met een Japanse prospektor betekent een niet te onderschatten versterking van de promotie-inspanningen die de GOM-West-Vlaanderen reeds jarenlang op de markt van het Verre Oosten levert. Recente ervaringen met de uitbreiding van Daikin Europe, de vestiging van Mutoh België en andere contacten tonen het belang aan van een blijvende buitenlandse aanbrengh die perfect komplementair kan verlopen met de streekeigen ondernemingskreativiteit.

Reeds lange jaren zorgt de buitenlandse aanbrengh voor een belangrijke meerwaarde aan het bedrijfspatroon in West-Vlaanderen. Een recent onderzoek toonde aan dat meer dan 18% van de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen wordt gerealiseerd door ondernemingen met een meerderheid van buitenlands kapitaal.

De buitenlandse initiatieven droegen bij tot een versterking van het industriële weefsel van de provincie en waren aanbrengers van nieuwe technologieën. De blijvende band met het internationale bedrijfsleven die door deze vestigingen wordt gerealiseerd, maakt de streek vlugger vertrouwd met nieuwe managementtechnieken en aangepaste procesbenaderingen die de competitiviteit van onze streek op niveau houden.

Bij de ontwikkeling van de economische visie naar het jaar 2000 toe in de studie 'West-Vlaanderen 2000. Een strategie voor economische ontwikkeling' werd beklemtoond dat ook in de toekomst de prospectie naar nieuwe buitenlandse initiatieven belangrijk blijft.

De GOM-West-Vlaanderen is er van overtuigd dat er zich op dit ogenblik, onder meer met de huidige koers van de Yen en met de lopende ontwikkelingen op Europees niveau, belangrijke opportuniteiten aanbieden om met een redelijke kans op resultaat de Japanse investeringsmarkt nog grondiger dan dit in het verleden gebeurde, te bewerken.

Veel belangstelling voor Vlaanderen bij het bedrijfsleven in de USA

Zopas keerde een promotionele missie van de Vlaamse GOM's terug uit de USA. Ondanks de moeilijke economische situatie blijft een levendige belangstelling bestaan bij het bedrijfsleven voor marktverruiming naar Europa toe. De konkretisatie van de eengemaakte Europese markt, de opmars van de kwaliteitscertificatie, de groeiende markt naar Oost-Europa toe en de samenwerkingsmogelijkheden binnen de Europese markt zorgden voor een interessant seminariepubliek.

Van deze belangstelling werd uitvoerig gebruik gemaakt om Vlaanderen als investeringsgebied, als distributiecentrale en als startplaats voor bedrijfsinitiatieven in Europa te promoten. Als speciale attractiepunten werden de door de Europese Gemeenschap erkende ontwikkelingsgebieden naar voren geschoven. Van de belangstelling voor deze

speciale aanbreng werd ook gebruik gemaakt om de kwalitatieve aspecten van de gebieden waarbij deze zones aanleunen te beklemtonen.

Deze aktie werd opgezet door de promotieorganen van de betrokken gebieden: de GOM-West-Vlaanderen, de GOM-Limburg en de Interkommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK) die in overleg met de GOM-Antwerpen optrad.

De nadruk werd gelegd op seminars onder de titel „Business Opportunities in the heart of the European Community”. Deze seminars vonden plaats te Washington, Indianapolis, Philadelphia en Burlington. Zij namen telkens een halve dag in beslag. Het doel was het bereiken van een geselecteerd publiek van zakenlui die uitkijken naar het ontplooiën van activiteiten in Europa. De seminars werden ingericht in samenwerking met Flanders Investment Office (FIOC) te Boston, de Amerikaanse dienst voor Buitenlandse Handel, Amerikaanse en Belgische advocatenkantoren en de bankwereld.

De modernisering van de Leie in de doortocht te Kortrijk

De GOM-West-Vlaanderen was steeds een grote verdediger van de modernisering van de Leie en Bijkanalen. Talrijk zijn de interventies ten gunste van de kalibrering op 1.350 ton. Dit heeft onder meer geleid tot Europese middelen voor de modernisering van de Grensleie.

Het direktiecomitee van de GOM-West-Vlaanderen heeft steeds het protocol tussen het departement van Openbare Werken (Vlaamse Executieve) en de stad Kortrijk verdedigd. Hierbij werd de aanleg van de Westelijke Ring, vak tussen Minister Tacklaan en de Meensesteenweg, als onverbreekelijk verbonden gezien met de modernisering van de Leie in de doortocht van Kortrijk. De positieve houding ten aanzien van de moderniseringswerken van de Leie te Kortrijk mag blijken uit de prioritaire plaats die de Westelijke Ring heeft in het programma van de GOM-West-Vlaanderen.

Het direktiecomitee van de GOM-West-Vlaanderen was dan ook verrast door de aangekondigde vertraging van de moderniseringswerken. Rekening houdend met de transportrol van de Leie in Noord-Frankrijk en West- en Oost-Vlaanderen, heeft het direktiecomitee van de GOM-West-Vlaanderen

eensgezind bij Minister T. Kelchtermans aangedrongen op een verhoging van de kredieten voor 1993 teneinde de werken aan de doortocht van de Leie te Kortrijk te versnellen.

Het in stand houden van de huidige flessehals te Kortrijk zou op economisch vlak voor de regio en voor de internationale doorvaart nefaste gevolgen hebben. Niet alleen blijft de plaatselijke industrie verstoken van de mogelijkheid haar transportactiviteiten op een ernstige manier via de binnenvaart te ontplooiën, bovendien zou het de onbruikbaarheid betekenen van een nochtans grotendeels aangepast net. Immers, een ketting is maar zo sterk als zijn zwakste schakel... De optimale valorizatie van vroeger geïnvesteerde kapitalen kan inderdaad pas een feit zijn eens het volledige aanpassingsprogramma ten uitvoer is gebracht.

FAB 1993

Het zevende Forum for Applied Biotechnology gaat door te Gent op 30 september en 1 oktober 1993.

De organisatie van het FAB is een gekombineerde aktie van de Fakulteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de universiteit Gent, de GOM-West-Vlaanderen en van het IZWO (Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek), Oostende.

Doel van dit jaarlijks internationale forum is het creëren van een ontmoetingspunt, waar binnen- en buitenlandse academici, industriëlen, toegepaste biotechnologen, technisch-commerciële medewerkers, afgevaardigden uit de beleids- en dienstensektor informatie en ideeën kunnen uitwisselen, nieuwe behoeften leren onderkennen en kontakten tot samenwerking kunnen smeden, en dit op het gebied van de toegepaste biotechnologie in de brede zin van het woord. De voertaal is het engels.

Een ander belangrijk motief is vooral jonge wetenschappers de kans te bieden aan democratische prijzen internationale wetenschappelijke ervaring te verwerven door hun vertrouwd te maken met de sfeer van een internationaal kongres en hun aldus te stimuleren tot het leggen van internationale kontakten in hun specifiek researchdomein.

De in FAB VII behandelde toepassingsgebieden van de biotechnologie bestrijken ondermeer de biodegradeerbare plastics, agro- & plantecelbiotech-

nologie, de „food & feed” biotechnologie, de milieubiotechnologie, de „clean room” technologie, de industriële biotechnologie en biokatalyse en de „mariene” biotechnologie. Binnen elk gebied kunnen dan zowel biochemische, microbiologische, genetische, fysiologische als procestechnologische aspecten aan bod komen. Tevens wordt duidelijk gesteld dat biotechnologie veel ruimer is dan recombinant DNA-onderzoek.

In vorige edities werden meer dan 300 deelnemers uit 15 verschillende landen genoteerd. Het deelnemersbestand is meestal evenwichtig verdeeld als volgt: 50% afkomstig uit de researchwereld en het onderwijs, 40% uit de industrie en 10% uit de overheids- en dienstensektor.

Voor inschrijvingen of informatie omtrent het FAB kunt u terecht bij de heer ir. Ph. Tavernier, GOM-West-Vlaanderen.

De groeiende milieumarkt: diversificatiemogelijkheden ook voor uw bedrijf

De GOM-West-Vlaanderen organiseerde een info-namiddag waar de groeikanalen door innovatie en diversifikatie naar de Milieumarkt aan bod zullen komen.

Al te dikwijls wordt 'Milieu' aangezien als een pure bijkomende last. De bedrijven vergeten echter dat er eveneens een massa opportuniteiten uit voortvloeien. De bedrijfsleider is voortdurend gekonfronteerd met de vraag: Hoe blijf ik morgen het hoofd boven water houden? De concurrentie uit de 'lage loonlanden' en de nieuwe openingen naar Oost- en Centraal Europa worden met enige argwaan bekeken.

Als bedrijf kunnen 'Milieuverwante' initiatieven een zeer goed alternatief bieden. Bovendien hebben de studies die daaromtrent werden gedaan, aangetoond dat de Milieusektor recessie-ongevoelig is.

Deze info-namiddag, in samenwerking met de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen, Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's (TIV), vond plaats op maandag 21 juni 1993 in het Thermae Palace Hotel te Oostende.

NIEUWE PRODUCTEN

Mutoh lanceert nieuwste assortiment pen/potlood plotters

Mutoh introduceert in de XP-500 serie gekombineerde pen/potloodplotters drie nieuwe modellen: de XP-521 A4-A1 formaat plotter, de XP-520 versie voor A4-A0 formaat tekeningen en de XP-520R A4-A0 formaat roll feed plotter. Deze vectorplotters bieden een maximale plotsnelheid van 1270 mm/sec en een versnelling van 4.2 G.

De XP-500 plotters zijn eveneens uitgerust met een verbeterde versie van de Mutoh potloodhouder, met automatische toevoer van potloodvullingen. Voortaan kan een volledig gevulde potlood-carrousel tot 720-0.2 mm, 480-0.3 mm, 200-0.5 mm of 120-0.7 mm potloodvullingen bevatten. Om de gebruiker toe te laten de visueel aantrekkelijkste CAD uitvoer te maken, zijn combinaties van potloodvullingen van verschillende diktes en hardheden mogelijk; dit alles met een minimale tussenkomst van de gebruiker. Dankzij het gebruik van de plotter-carrousel, die een capaciteit van 8 verschillende tekenpenen/potloodhouders heeft, is het mogelijk in éénzelfde tekening een mix te maken van zowel pen als potlood (in verschillende kleuren).

Europal lanceert 'Eurocorner'

Europal, gevestigd te Deerlijk en gespecialiseerd in transportverpakkingen op maat, heeft zopas een nieuwe machine in gebruik genomen voor de productie van kartonnen hoekprofielen. De productiecapaciteit van de machine bedraagt 9.600 meter per uur.

De Europal-hoekprofielen worden onder de naam 'Eurocorner' op de markt gebracht en bieden een breed toepassingsveld. Ze worden gebruikt voor het beschermen van hoeken en randen van de verpakking, precies de meest kwetsbare onderdelen van een transportverpakking. In sommige gevallen verhogen ze tevens de stapelbaarheid van de verpakking, waardoor de stocageruimte optimaal benut wordt.

Konkrete toepassingen zijn ondermeer vezelplaten, papierprodukten, verpakkingen onder rek- of krimpfolie, profielen of andere toepassingen in aluminium en roestvrij staal.

De Eurocorner-hoekprofielen zijn geproduceerd uit 100% gerecycleerd papier en zijn op hun beurt volledig recycleerbaar. Daardoor voldoen ze aan alle geldende milieunormen.

Febo Construct maakt milieuvriendelijk isolatiepaneel

Febo Construct uit Kuurne heeft zopas een nieuw produkt op de markt gebracht: een sandwichpaneel dat tegelijk brandveilig, milieuvriendelijk én betaalbaar is. Febo Construct, constructeur van industriële koel- en vriesruimtes en een zusterbedrijf van de firma Isobar uit Kuurne, heeft 80 miljoen fr. geïnvesteerd in een volledig nieuw produkt: een sandwichpaneel met een isolatiekern van rotswol.

De ontwikkeling van het produkt gebeurde in samenwerking met de rotswolfabrikant Rockwool uit Roermond. Bij Febo Construct werd een continue en volledig geautomatiseerde productielijn voor het nieuwe paneel opgestart.

De Febo-panelen worden op maat vervaardigd. Ze laten overspanningen tot meer dan 4 meter toe. Diverse bekledingen zijn mogelijk. De voornaamste afnemers van de Febo-panelen zijn te vinden in de industriebouw en de koelsektor. Bij de firma's Febo Construct en Isobar werken 90 personeelsleden. De omzet bedraagt 500 miljoen fr.

VERHUUR

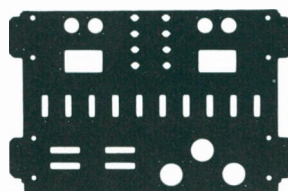
met hef - graaf - borstel
- boor - grijpaccessoires

**VERKOOP
SERVICE**

Fabriekstraat 1
8600 DIKSMUIDE
Tel. 051/50 09 81
Fax 051/50 43 72

CLAIEYS**CNC-Plaatbewerking (1-5mm)**

met

MRP-ISO 9000-Comakership JIT

Fabriekstraat 1
8600 DIKSMUIDE
Tel. 051/50 09 83
Fax 051/50 09 84

Informatiecampagne MBZ

Het havenbestuur van de Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen (MBZ) organiseert een informatiecampagne rond het motto „Brugge, ken je haven”, die loopt van 15 mei tot eind september 1993.

De campagne werd officieel geopend op zaterdag 15 mei 1993, in het Kunstcentrum Oud Sint-Jan te Brugge. Deze campagne kadert in de visie over een Europa als een netwerk van steden waarin elke stad zich sterk profileert. Zo moet ook de stad Brugge zijn troeven bekend maken. Een van deze troeven is de haven van Zeebrugge. De haven genereert immers een grote tewerkstelling in de steek. Naast een grote indirecte tewerkstelling in de toeleverings- en vervoersector, levert de haven jobs aan een duizendtal havenarbeiders.

De haven van Zeebrugge is op de eerste plaats een *overslaghaven*; met een groei van 8% heeft de haven in 1992 een volume verwerkt van ongeveer 33,3 miljoen ton.

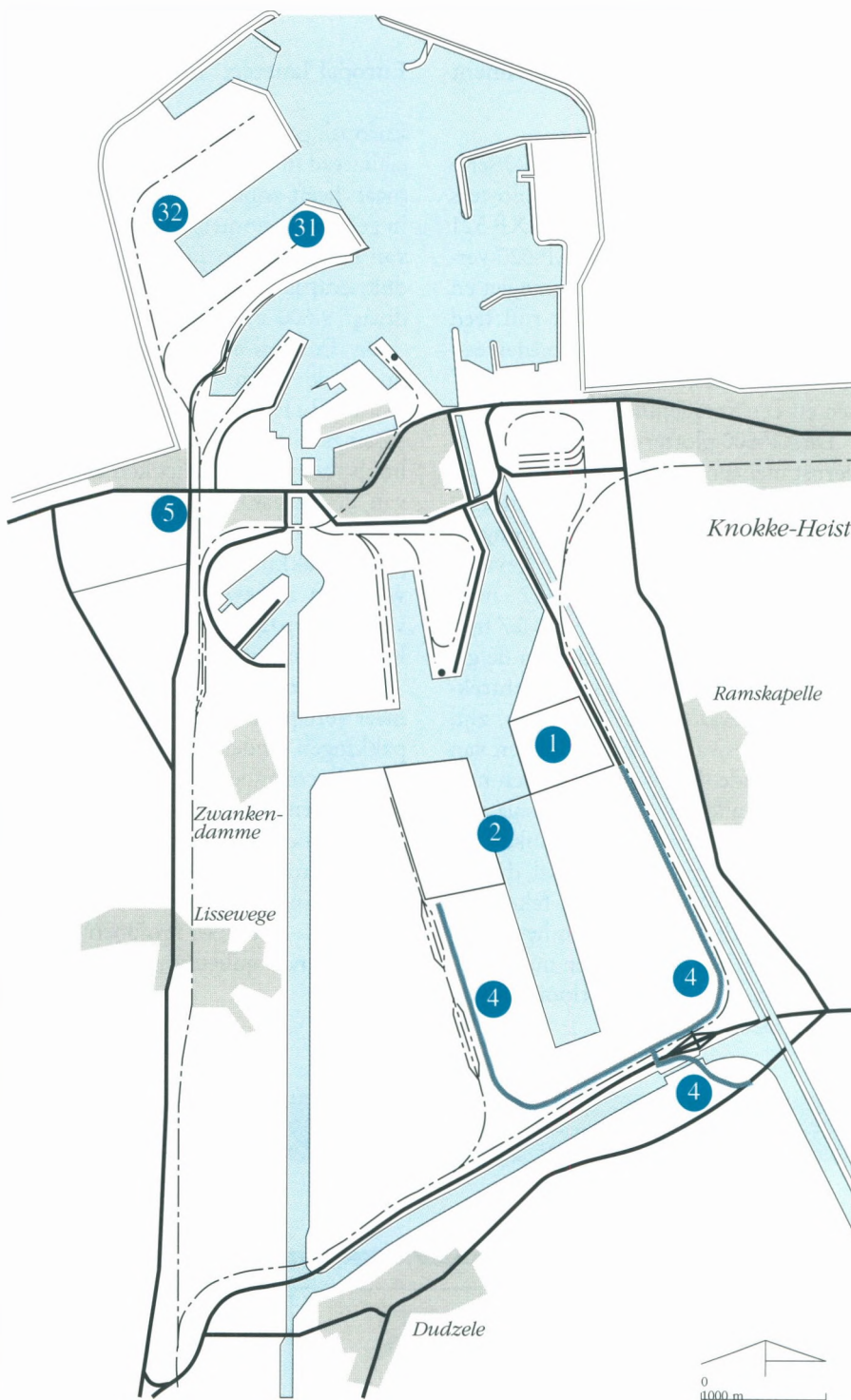
Het intra-Europees verkeer stijgt het sterkst in de haven met, naast de bestaande ro/ro-trafieken tussen Zeebrugge en Groot-Brittannië, nu ook de start van lijnen naar Portugal (Port Line) en Scandinavië (Göteborg).

Bijzondere trafieken voor de haven van Zeebrugge zijn de overslag van auto's en fruit: in 1992 stockeerde de Stouwerij Sea Ro 220.000 wagens. De drie fruitterminals, Belgian Fruit Wharf (BFW), Andrew's Fruit Wharf (AFW) en Combined Terminal Operators (CTO) staan in voor de verhandeling van het fruit.

Voor de trafieken van fruit en bloem, voorziet de MBZ in de toekomst de uitbouw van een 'European Food Center' dat zal fungeren als een grote opslagcapaciteit voor produkten uit de landbouw.

Grote aandacht gaat naar de uitbouw van de *infrastructuur van de haven*. Tot de werken die reeds in uitvoering zijn in de achterhaven hoort de afwerking van de Cast Terminal (officieel geopend in maart 1992). Voor de verlenging van de Bastenakenkade moeten enkel nog de baggerwerken voor de kaaimuur worden uitgevoerd. Aan deze kaaimuur zullen dan twee bulkschepen van 150.000 DWT terzelfdertijd kunnen worden behandeld. In de westelijke voorhaven wordt de kaaimuur voor Flanders Container Terminal (voor het aanleggen van

Haven Zeebrugge - werken in uitvoering

- 1 CAST TERMINAL
- 2 VERLENGING BASTENAKENKAAI
- 31 KAAIMUUR FLANDERS CONTAINER TERNINAL
- 32 TOEGANGSSPOREN F.C.T.
- 4 WEGENISWERKEN ZUIDELIJKE ACHTERHAVEN
- 5 TUNNEL KUSTLAAN - BARON de MAERELAAN

mega-carriers) aangebouwd met een lengte van 1.023 m.

Op 1 april 1994 zal een eerste gedeelte van 300 m nuttige kaaimuurlengte klaar zijn. De volledige afwerking wordt voorzien tegen einde 1994. Aansluitend op deze werken wordt spoorweginfrastructuur aangelegd in de westelijke voorhaven.

De zuidelijke achterhaven van Zeebrugge krijgt in 1994 een aansluiting op de Westkappellesteenweg, waardoor het verkeer van en naar de expressweg vlotter zal kunnen verlopen. Naast de bestaande spoorlijn Brugge-Knokke wordt een havenrandweg aangelegd, die zal aansluiten op de verbindingsweg met de Westkappellesteenweg. Ook wordt de bouw van een tunnel voorzien onder de Kustlaan ter hoogte van de kruising met de Baron de Maerelaan te Zeebrugge.

Bij de werken in voorbereiding voorziet de MBZ de bouw van een aanlegsteiger (voor het European Food Center) in het verbindingsdok van de achterhaven te Zeebrugge.

Met het oog op Scandinavische trafieken, worden in 1994 de werken gestart voor de uitbouw van het Wielingendok in de Westelijke buitenhaven te Zeebrugge.

Ten zuiden van de STATOIL en Peak Shaving installatie in de achterhaven te Zeebrugge worden momenteel de terreinen uitgerust voor de ontwikkeling van een distributiecentrum met loodsen voor de opslag en distributie van goederen.

Ook wordt in 1993 de aanleg van de verbindingsweg tussen de Westkappellesteenweg en de nieuwe Herdersbrug aanbesteed als aansluiting op het kruispunt Blauwe Toren. Ten zuiden van de huidige Herdersbrug wordt in 1993 een nieuwe Herdersbrug voorzien.

Momenteel is ook de vierde fase in uitvoering van de restauratie van de Leopold II-dam te Zeebrugge. De terreinen aan het uiteinde van de dam zullen na de restauratie van de kaaimuur een nieuwe bestemming als bargeterminal krijgen.

Voor het goed functioneren van de haven, zijn echter ook de landwaartse verbindingen essentieel: een binnelandse infrastructuur met een aangepast wegennet rond Zeebrugge, een verdere uitbouw van het spoor, een ontsluiting van de binnenvaart en een vaste oeververbinding over de Westerschelde behoren dan ook tot de toekomstplannen van de MBZ.

European Fish Centre Operationeel

De nieuwe Zeebrugse visveiling 'European Fish Centre' in de achterhaven van Zeebrugge, is sinds mei operationeel. De vismijn zal in de toekomst fungeren als Europees distributiecentrum.

De nieuwe vismijn omvat 62 ateliers die via een koele weg verbonden zijn met de veiling, en 42 opslagplaatsen voor reders en rederstoeleveringsbedrijven gelegen onmiddellijk tegen de kade. Verder werd ook een administratief centrum gebouwd voor de Zeebrugse Visveiling (ZV), kopers en andere diensten.

De gronden rond de vismijn worden verkocht aan visserijgebonden bedrijven. De nieuwe veiling biedt de kopers en de reders enkele voordelen aan: door het uitschakelen van het getijdenverschil in het dok bij de nieuwe vismijn worden de schepen sneller gelost. Het koelen van de totale veiling alsook het afjzen (automatisch) van iedere kist (waarin de vis wordt gepakt) verbetert de kwaliteit van de vis. Door het inschakelen van dockshelters worden de koelwagens gemakkelijker en sneller geladen. Ook zorgt een elektronische sorteermachine voor het automatisch sorteren van de vis.

De investeringen voor het European Fish Centre bedragen ruim 1 miljard fr.

Gaselwest in 1992

De gemengde interkommunale vereniging Gaselwest is distributeur van elektriciteit, gas en televisiebeelden in ongeveer de helft van West-Vlaanderen en in 17 gemeenten in de streek rond Oudenaarde en Ronse.

Inzake *elektriciteitsverbruik* was er in 1992 een groei van 7% tegenover 1991 in hoogspanning (er werden 2.101 GWh verbruikt) en 5,1% in laagspanning (1.713 GWh). De index van de groei sinds de oprichting van Gaselwest in 1975 bedraagt 226 in hoogspanning en 233 in laagspanning (1975 = 100).

De vereniging stelt vast dat het verbruik in hoogspanning blijft stijgen, ondanks de economische recessie. Dit wijst erop hoe de conjuncturele componenten de baan ruimen voor de structurele, met name steeds de groter wordende automatizering van de bedrijven.

Per sektor bekeken, bereikt de textiel nog altijd het hoogste aandeel van het hoogspanningsverbruik in de regio (27%), gevolgd door de voeding (24%).

De diensten gebruiken 14%, de metaal 10%, de chemie 8%, de bouw (steenbakkerijen) 7%. De rest wordt verdeeld over de sectoren hout (5%), diversen (3%) en gemeentegebouwen (2%).

In 1992 werd 1.228 miljoen frank geïnvesteerd (+13% tegenover 1991), zijnde ongeveer 60% van de totale Gaselwest-investeringen voor het jaar 1992; de overige investeringen gingen naar de gas- en de teledistributie.

Het *verbruik van gas* groeide in 1992 aan met slechts 0,8%, tegenover een nationale stijging van 2,7%. Het niet-huishoudelijk (industrieel) verbruik steeg met 3,7%, maar het huishoudelijk verbruik daalde met 1,3%, dit ingevolge het zachte winterweer.

De investeringen in de gassector beliepen in 1992 621 miljoen frank (+31%). Zij werden in hoofdzaak besteed aan de uitbouw van nieuwe aardgasnetten. Deze uitbouw maakt deel uit van een vierjarenprogramma, waarbij reeds 10.000 bijkomende gezinnen van aardgas werden voorzien en waar in de toekomst in totaal ongeveer 25.000 nieuw-aangesloten gezinnen zullen van genieten.

Inzake *teledistributie* steeg het aantal abonnees met 12.437 of met 4,7% tegenover 1991. Het aantal klanten steeg van 60.188 in het stichtingsjaar 1975 naar 274.792 in 1992 (index 457). Er werden in 1992 voor 319 miljoen frank investeringen gedaan (+21% tegenover 1991). In het jaar 1993 zal de nadruk bij Gaselwest, naast het verder afwerken van een reeks begonnen aantal infrastructuurwerken, voornamelijk liggen op het lanceren en doorzetten van initiatieven inzake energiebesparing: de projecten en realisaties rationeel energieverbruik (REG).

Zo komt het project voor snelheidsregeling op motoren, gestart in de steenbakkerij Ostyn te Meulebeke, tot realisatie. Bij de firma's Vanmarcke te Waregem en Fomeco te Zwevegem wordt infrarood-electrowarmte in het productieproces ingevoerd. In het recreatiedomein Kluisbergen (O.-Vl.) worden het openluchtzwembad en de sporthal met een condensatieketel op aardgas verwarmd, wat merkelijke besparingen toelaat.

Deze nieuwe technieken zullen bij de bedrijven en de openbare besturen verder worden gepropageerd. De gemeenten zullen verder voor hun REG-beleid door Gaselwest worden bijgestaan.

AGENDA

Zitdagen handelsattachés 1993 Nationale Handelsattachés

Land	Attaché	Standplaats	Datum	Kamer van
Oostenrijk	A. Khoudokormoff	Wenen	31.08.93	Kortrijk
Saoedi-Arabië	A. Lorent	Jeddah	08.09.93	Roeselare
Koeweit	N. Abdulrahim	Koeweit City		
Spanje	R. Joliet	Madrid	15.09.93	Ieper
	R. Daelemans	Barcelona		
Brazilië	F. D'Hanens	Sao Paulo	01.10.93	Roeselare
	A. Baudru	Rio de Janeiro		
Denemarken	O. Dockir	Kopenhagen	04.10.93	Brugge
Noorwegen	L. Vandenbossche	Oslo		
Zweden	E. Schmitz	Stockholm	04.10.93	kantoor
Finland	M. Van Der Linden	Helsinki		Gent*
Frankrijk	E. Coeckelberg	Parijs	06.10.93	Kortrijk
	W. Hissel	Rijssel		
	C. Chantraine	Nantes		
	A. Leonard	Lyon		
Duitsland	G. Seghers	Berlijn	11.10.93	Oostende
	W. Vangoidsen-			
	hoven	Keulen		
	J. Elsen	Frankfurt		
	M. Walravens	Hamburg		
	G. De Ruyter	München		
Ivoorkust	R. Deladrier	Abidjan	21.10.93	Kortrijk
Verenigde Staten	L. Lippens	New York	26.10.93	Brugge
	L. Kerkhof	Los Angeles		
	P. Everarts de Velp	Washington		
Venezuela	K. Larsen	Caracas	05.11.93	Kortrijk
Griekenland	M. Van Hoye	Athene	29.11.93	Roeselare
Ierland	J.P. Van Linthoudt	Dublin	03.12.93	Roeselare
Japan	H. Hattori	Tokio	06.12.93	Roeselare
Bulgarije	J. De Schacht	Sofia	08.12.93	Kortrijk
Zuid-Afrika	M. Bricteux	Johannesburg	10.12.93	Kortrijk
Nederland	W. Fimmers	Den Haag	15.12.93	Oostende

* Ook toegankelijk voor Westvlaamse firma's.

Vlaamse Economische vertegenwoordigers 1993

Land	Vl. Ec. Vertgw.	Standplaats	Datum	Kamer van
Verenigd Koninkrijk	V. Decavel	Londen	07.12.93	Brugge
Duitsland	G. Scharpé	Berlijn	09.12.93	Oostende
	J. Van de Vondel	Stuttgart	09.12.93	Oostende
Italië	C. Cop	Milaan	13.12.93	Oostende
Thailand	J. Van den Berghe	Bangkok	14.12.93	Kortrijk
Spanje	J. Philippen	Barcelona	16.12.93	Roeselare

Bedrijven die exportproblemen in deze landen hebben of die er kontakten wensen te leggen, doen er goed aan zo spoedig mogelijk een afspraak vast te leggen, opdat de attachés zo mogelijk nog vóór hun terugkeer het gesprek kunnen voorbereiden. Deze afspraak dient aangevraagd te worden bij het provinciaal kantoor van de V.D.B.H. - Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel - Baron Ruzette-
laan 33 - 8320 Brugge - tel. 050/35.81.40 - fax 050/35.87.57

Milieumanagement, internationaal seminarie ingericht door Technologie en Innovatie, Oostende, 30 augustus tot 1 september 1993.

Info: 03/216.09.96.

Matexpo 1993, 25ste internationale vakbeurs voor machines, technieken en materieel voor de hout- en bouwnijverheid, de wegenbouw en de industrie. Kortrijkse Hallen, 1 tot en met 5 september 1993.

Info: 056/20.40.00.

Cad/Cam 1993, internationale vakbeurs voor computergestuurde ontwerpen, Kortrijkse Hallen, september 1993.

Info: 056/20.40.00.

Leder, textiel en konfektie uit de nieuwe Bundesländer, beurs georganiseerd door de Belgisch-Luxemburgse Duitse Kamer van Koophandel (debelux), Brussel, 16 september 1993.

Info: 02/218.50.40.

Kursussen algemene omgangstaal, taalgebruik op kantoor, en initiatiekursussen in niet EG-talen, Vormingsinstituut voor KMO, Kortrijk, najaar '93.

Info: 056/20.30.96.

Interne taaltrainingen in uw bedrijf, ingericht door het Vormingsinstituut voor KMO, Kortrijk, najaar 1993.

Info: 056/20.30.96.

Telefoneren in Engels, Frans of Duits, vijf avondsessies ingericht door het Vormingsinstituut voor KMO, Kortrijk, najaar 1993.

Info: 056/20.30.96.

Beleggingsleer en Vermogensbeheer, avondsessies ingericht door het Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen, najaar 1993.

Info: 03/231.16.60.

Eltefa 1993, groepsstand georganiseerd door de VDBH op deze vakbeurs voor elektrotechniek en elektronika, Stuttgart, 29 september 1993 tot en met 1 oktober 1993.

Info: 02/504.88.14.

AGENDA

FAB (Forum for Applied Biotechnology), georganiseerd door de GOM-West-Vlaanderen en de fakulteit Landbouwwetenschappen van de RUG, Gent, 30 september en 1 oktober 1993.
Info: 050/35.81.31.

Bouw- en Immobiliënbeurs, Kortrijkse Hallen, 1, 2 en 3 oktober 1993.
Info: 056/20.40.00.

Conservare 1993, Europees forum voor het erfgoed, voor bedrijven en personen actief in de conservering- en de restauratiesector, Media Center Oostende, 13 tot 17 oktober 1993.
Info: 059/55.66.11.

Ifest 1993. Internationale vakbeurs voor milieutechnologie en arbeidsveiligheid, Gent, Flanders Expo, 19 tot 22 oktober 1993.
Info: 015/43.10.50.

Missie Zuid-Korea, georganiseerd door de Kredietbank en de Crédit Général, in samenwerking met het Korea Trade Centre, 10 tot 16 oktober 1993.
Info: 02/517.42.74.

Vakbeursprogramma van de Vlaamse GOM's

De Vlaamse GOM's voorzien de organisatie van een groepsstand voor KMO's op de volgende internationale vakbeurzen:

Naam en plaats	Data	Onderwerp
Bruno	15-21/09/93	algemene jaarbeurs
VAT Utrecht	01-04/02/94	toelevering
Roka Utrecht	20-23/02/94	voeding
Makropak Utrecht	02-06/05/94	verpakking
Eurolastica Brussel	03-07/05/94	kunststof
Interregio Brussel	03-07/05/94	toelevering

Deze lijst is niet limitatief.

De groepsstand van de Vlaamse GOM's bestaat uit volledig uitgeruste stands, heeft als voornaamste voordeel dat heel wat organisatieproblemen in verband met de deelname aan de vakbeurs door de GOM's worden behartigd zodat de deelnemers zich maximaal kunnen concentreren op hun commerciële opdracht.

Verdere informatie: GOM-West-Vlaanderen, Afdeling Bedrijfsontwikkeling. Tel. 050/35.81.31.

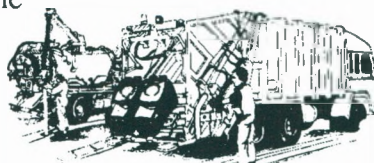
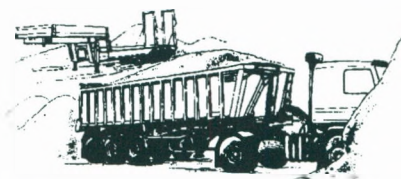
Furnitekasia 1993, Asian International Exhibition of Machinery and Accessories for Furniture Production, World

Trade Centre Singapore, 23 tot 27 november 1993.
Info: 00/44/714.86.19.51.

MOL

Metaal konstruktiebedrijven gespecialiseerd in volgende zaken

- * Opleggers, kippers, aanhangers en diepladers.
- * Vuilniswagens, kolkenzuigers en veegmachines.
- * Speciale alle terrein voertuigen.
- * Plaat en verspaningswerken met ultra moderne machines voor werken in onderaanneming.
- * Revisie van motoren.

MOL cy nv
Diksmuidesteenvweg 63
B-8830 Hoogdele

Tel 051/70 16 81
Tlx 81949 mol b
Fax 051/70 30 38

WVEM in '92

De Westvlaamse Elektriciteitsmaatschappij (WVEM) hield op 1 juni jongstleden haar jaarvergadering. Naast de voorstelling van activiteiten en investeringen, pakte de WVEM op deze jaarvergadering uit met enkele interessante initiatieven inzake Rationeel Energieverbruik en Warmte-Krachtkoppeling.

De WVEM staat in voor de productie en de distributie van elektriciteit plus de levering van aardgas en kabeltelevisie aan 22 gemeenten in West-Vlaanderen.

In 1992 noteerde de WVEM een omzet van 4,5 miljard fr.; de daling ten opzichte van 1991 (5,5 miljard fr.) is te wijten aan de overheveling van de produktiestroom naar de SPE (Samenwerkende Vennootschap voor Productie en Elektriciteit) op 1 januari 1992.

Voor deze inbreng ontvangt de WVEM een investeringsvergoeding als ook een vergoeding voor het verder exploiteren van de installaties door de SPE. Deze beide vergoedingen samen bedroegen in 1992 ruim 303 miljoen fr. De WVEM heeft in totaal 1.655 miljoen fr. kapitaal onderschreven in SPE.

In het kader van de herstructurering van de energiesector (waarbij de gemeenten voor elektriciteit, kabeltelevisie en gas door éénzelfde intercommunale zullen worden bediend) werd een eerste plus tweede deel van het derde pakket uitwisselingen gerealiseerd.

In vergelijking met 1991 werd er in laagspanning 6,6% en in hoogspanning slechts 0,11% meer elektriciteit ver-

kocht. De relatief geringe stijging in hoogspanning is een gevolg van de gebiedsuitwisseling waardoor de WVEM een kleiner aandeel in hoogspanning en een groter aandeel in laagspanning bekomt; zo werd Oostende-Stene, in het kader van de gebiedsuitwisseling, als groot verbruiker van hoogspanning (industrieterreinen) afgestaan.

Het verbruik van aardgas steeg in 1992 met 1% ten opzichte van 1991. Deze nagenoeg konstante omzet is het rechtstreeks gevolg van de gebiedsuitwisseling alsook van het feit dat 1992 7% warmer was dan 1991.

In de loop van 1992 werd voor 118 miljoen fr. geïnvesteerd in kabeltelevisie; Dit is ruim 31% meer dan in 1991. Na de primeur van glasvezelverbinding tussen Roksem en Jabbeke (mei 1992) werd nu ook een dergelijke kabelverbinding gerealiseerd tussen Koekelare en Roksem in januari 1993.

De verbinding Oostduinkerke-Middelkerke zal in samenwerking met Belgacom worden gerealiseerd; dit om de hinder voor omwonenden en verkeer tot een minimum te beperken. De mantelbuis zal halverwege juni volledig zijn geplaatst. Daarna kan de glasvezelkabel in deze buis worden 'geblazen'. De elektronische uitrusting zal tijdens de zomerperiode worden geïnstalleerd. Het kabelnet van Middelkerke-centrum en Wilskerke zal dan in september op het station van Oostduinkerke worden overgeschakeld.

De ombouw van de netten werd in 1992 verder gezet. Het volledige net ahangende van het station „Koekelare”

is nu reeds omgebouwd naar 450 MHz en is dus klaar voor het verdelen van 45 kanalen alsook van High Definition TV-uitzendingen. Volgens de planning zullen alle netten tegen 1995 volledig bruikbaar zijn op 450 MHz.

Inzake *rationeel energieverbruik* werkt de WVEM nauw samen met de interkommunale IVOO (Interkommunale voor Vuilverwijdering van Oostende en Ommeland) en IMOG (Interkommunale Maatschappij voor Openbare Gezondheid in het gewest Kortrijk); de warmte van de rookgassen die vrijkomt tijdens het verbrandingsproces in de verbrandingsovens wordt benut voor het opwekken van elektriciteit. Zo stonden IVOO en IMOG in 1992 in voor 3,5% van de totale elektriciteitsbehoefte van WVEM-Noord en WVEM-Zuid.

Na het succesvolle project van Warmte-Krachtkoppeling in Torhout in het St.-Rembertziekenhuis werd een tweede installatie opgestart bij een tuinbouwbedrijf uit Gistel. Voor het einde van 1993 komt een derde installatie in dienst in het vakantiecentrum Zon en Zee te Middelkerke.

Bij de Westvlaamse Elektriciteitsmaatschappij zijn 314 personeelsleden tewerkgesteld.

De WVEM investeert in REG-beleid

Naar aanleiding van de uitreiking van 23 getuigschriften aan gemeente-ambtenaren die een driedaagse opleiding als energie-ambtenaar volgden, legde de Westvlaamse elektriciteitsmaatschappij

west - vlaamse elektriciteitsmaatschappij

intercommunale vereniging

Hoogstraat 37 - 8000 Brugge

tel. 050 / 33 79 51

**wij zorgen voor energie, verwarming en
ontspanning,
ook op de meest landelijke gebieden.**

ELEKTRICITEIT - AARDGAS - KABELTELEVISIE

nogmaals haar REG-beleid aan het publiek voor.

De WVEM wil in eerste instantie de gemeenten uit haar ambtsgebied begeleiden bij het uitwerken van energiebesparende projecten en dit zowel op technisch, administratief als financieel vlak, dit laatste zelfs onder vorm van een voorfinancieringsstelsel.

De volgende vijf jaar (in de periode 1993 tot 1997) zal de aandacht terzake gericht zijn op de verdere uitbouw van Warmte Kracht Installaties (twee WKK-installaties per jaar), het verbeteren van de verlichtingsinstallaties (zowel openbare als binnenhuisverlichting), het verder promoten van aardgas voor verwarming en voor het aandrijven van eigen dienstwagens (35 wagens op 5 jaar) en het stimuleren bij partikulieren en overheid van hernieuwbare energiebronnen en het recupereren van energie.

De investering voor dit programma wordt geraamd op 325 miljoen frank; het programma moet ongeveer 100.000 ton uitstoot van koolstofdioxide besparen.

De energiecel van de GOM-West-Vlaanderen verleende haar medewerking aan het opleidingsprogramma..

Nieuw mandaat voor Westvlaamse Interkommunales

Het mandaat van de Westvlaamse Interkommunales WIER, WITAB en WIH werd voor dertig jaar verlengd. Hiertoe besloten de aangesloten gemeenten op de jaarvergadering van deze verenigingen op 14 mei 1993. Nieuw is de intentieverklaring van de Interkommunales waarbij zij zich verbinden tot de oprichting van regionale organen. Dergelijke regionale komitees komen tegemoet aan de vraag van de gemeenten uit de Westhoek voor een meer intergemeentelijke werking van de interkommunales.

De *Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie* (WIER) verkocht in 1992 85 hektaren bouwrijpe industriegrond, gespreid over 115 percelen, waardoor het totaal aantal verkochte oppervlakte over de voorbije negenentwintig jaar 1.658 ha bedraagt. De globale grondvoorraad werd daardoor teruggebracht op 315 ha, waarvan 144 ha beschikbaar en bouwrijp zijn voor verkoop en 95 ha infrastruktureel nog dienen bouwrijp gesteld te worden.

De in 1992 verkochte oppervlakte vertegenwoordigt 60% van de eind 1992

nog bouwrijpe beschikbare grondvoorraad. Deze verhouding stelt duidelijk het probleem van de economische expansiemogelijkheden van de provincie West-Vlaanderen op half lange termijn.

Alle belangrijke WIER-werken uit het Nationaal Programma van Communautair Belang voor de Westhoek werden in 1992 met EFRO steun voltooid. Aldus werd met succes een belangrijk programma met Europese steun voor de Westhoek afgerond waardoor struktureel het aanbod aan bouwrijpe bedrijventerreinen in de Westhoek werd vergroot.

Op de jaarvergadering onderstreepte de voorzitter van de WIER eveneens het belang van een geordende en planmatige integratie van de bedrijventerreinen. Ook zal in de toekomst bijzondere zorg worden besteed aan een betere groeninkleding van deze terreinen.

Bij de *Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening* (WITAB) zijn thans 51 gemeenten aangesloten.

De WITAB verleent deskundige begeleiding aan de aangesloten gemeenten, vooral op het vlak van de ruimtelijke planning en de verkeersleefbaarheid, de gemeentelijke uitrusting (intergemeentelijke milieudienst + milieuconvenant) en de regionaal-toeristische en recreatieve infrastructuur. Tijdens het dienstjaar 1992 werd een omzet gerealiseerd van circa 46 miljoen fr. Hiervan werd 12 miljoen fr. opgebracht door de verkoop van gronden in het kader van projecten voor verblijfsrecreatie. De grondvoorraad van de WITAB is hiermee volledig uitgeput.

Als ontwerper van aanlegplannen was de WITAB actief in bijna alle gemeenten van het werkingsgebied. Meer dan 100 bijzondere plannen van aanleg werden behandeld. In 1992 werden 18 bijzondere plannen goedgekeurd bij Besluit van de Gemeenschapsminister of de Vlaamse Executieve en werden 34 plannen in herziening gesteld. WITAB was tevens zeer actief op het gebied van de verkeersplanning.

De *Westvlaamse Interkommunale voor Huisvestingsbeleid* (WIH) kocht in 1992 20 ha grond aan verspreid over 20 projecten. Het voorbije jaar werden 355 bouwpercelen verkocht, verspreid over 23 diverse projecten. Met een totale omzet van ongeveer 296 miljoen fr. werd het hoogste verkoopcijfer bereikt sinds het ontstaan van de WIH.

De schaarste aan beschikbare bouwzones, de beperkte overheidsmiddelen

voor de financiering van infrastructuurwerken en de daling van de woonbehoeften in West-Vlaanderen, dwingen de WIH tot een heroriëntering van haar activiteiten; in de toekomst krijgen kleine inbreidingsgerichte projecten de aandacht alsook de huisvesting van bejaarden.

Nieuw joint-venture voor Desimpel

De Groep Desimpel uit Kortemark en de Groep Swenden uit Rumst zullen hun respectievelijke activiteiten op het vlak van binnenmuursteen bundelen in de joint-venture Bricks. Verder verkoopt de Groep Swenden haar fabriek voor handvormstenen, gelegen te Niel, aan Desimpel.

Bij deze overeenkomst worden de produkties voor binnenmuursteen te Rumst, Temse (Steendorp), Terhagen (Heylen), Hooglede en Kortemark (binnenmuursteen) in joint-venture ingebracht waarin beide groepen op fifty-fifty basis zullen participeren. Zo beschikken zij over 9 tunnelovens. Alle gevelstenen blijven buiten de joint-venture.

Vanaf 1 juli zal de firma Bricks dan ook de verkoop centraliseren te Rumst (Terhagen). De fabriek van Heylen Tessenlo blijft buiten deze overeenkomst. De integratie van de produkties moet ten laatste op 31 oktober 1993 voltrokken zijn. Bij Swenden gaat het over de volledige produkties van Rumst en Steendorp. Bij Desimpel wordt ongeveer 20% van haar totaal omzetcijfer ingebracht.

De firma Bricks, met maatschappelijke zetel te Kortemark, wordt daardoor uitgesproken marktleider voor binnenmuursteen in de Benelux. Er wordt een omzet verwacht van ruim 1,6 miljard fr.

Door het samenbrengen van de activiteiten zien beide groepen vele synergieën en kostenbesparingen mogelijk; bepaalde ovens zullen gespecialiseerd worden op bepaalde produkten zodat de produktiviteit gevoelig zal toenemen, technische know-how kan optimaal uitgewisseld worden en de administratieve en verkoopkosten zullen eveneens gevoelig dalen.

Tevens wordt een groep gevormd die op Europese schaal in haar sektor een toonaangevende rol kan en zal spelen.

In het kader van de oprichting van de joint-venture heeft Desimpel de nieuwe handvormsteenfabriek te Niel overgenomen. Deze fabriek werd midden 1991

door Swenden in gebruik genomen en heeft een oven van 192 meter lang om de traditionele Klinkaert en Paepstenen te kunnen bakken. Door deze overname vervolledigt Desimpel zijn gamma gevelstenen met een unieke reeks producten.

De fabriek te Niel beslaat ongeveer 30 ha en heeft een productiecapaciteit van ruim 40 miljoen stuks (module 50) handvormstenen. De beoogde omzet op jaarbasis bedraagt ruim 250 miljoen fr. De produkten uit de nieuwe fabriek vonden hun weg hoofdzakelijk naar Duitsland en ook in zekere mate naar Nederland, markten waar Desimpel zich de voorbije jaren sterk profileerde.

De Groep Desimpel bezit nu 11 productie-eenheden voor gevelstenen: in België (5), Nederland (4), Frankrijk (1) en Engeland (1). Alsook een 50% in de joint-venture Bricks.

De versnelde concentratie tijdens de laatste jaren is mede het gevolg van enerzijds, de evolutie van de sektor van arbeidsintensief naar kapitaalsintensief, alsook van het opengaan van de grenzen anderzijds, waardoor de export een belangrijke opdracht geworden is waarvoor eveneens een zo ruim mogelijk productiegamma noodzakelijk is.

CKZ in nieuwe kantoren

Het Centrum voor Kwaliteitszorg (CKZ) te Kortrijk nam in mei intrek in nieuwe kantoren gelegen aan de Doorniksesteenweg.

Het CKZ ontstond in 1971 in de schoot van het Vormingsinstituut voor KMO's te Kortrijk. Sedert de start heeft het Centrum, onder impuls van enkele bedrijfsleiders uit de streek, zich toegelegd op het uitbouwen en optimaliseren van systemen op gebied van kwaliteitszorg, productiebeheersing en logistiek.

Bedrijven en organisaties kunnen bij het CKZ rekenen op de praktijk- en doelgerichte diensten van *drie cellen*: consulting, interne en externe opleiding en dokumentatie.

Bij de cel *consulting* werden in 1992 51 bedrijven begeleid en intern opgeleid. Dit is een toename van 16% in vergelijking met 1991.

Opleiding blijft de belangrijkste pijler qua omzet voor het CKZ met een toename van zowel het aantal kursisten (circa 1.250 deelnemers) als het aantal georganizeerde opleidingssessies (344 sessies). Bijzonder succesvol waren de seminaries en studieavonden rond ISO-

certifikatie. Vanaf september 1992 werden de programma's voor deze opleidingen grondig geëvalueerd en afgestemd op de EOQ-richtlijnen. Dit alles mondde uit in de volgende kwaliteitsopleidingen: Quality Engineer (drie jaar), Quality System manager (twee jaar), Quality Technician (één jaar) en kwaliteitsdeskundige van diensten (één jaar). Een totaal nieuwe opleiding „Integrale Logistiek” (twee jaar) startte in september 1992.

Voor de cel *dokumentatie* wordt een vakbibliotheek uitgebouwd in het nieuwe complex van het CKZ.

Topaktiviteit in 1992 was ongetwijfeld de eerste Belgische vakbeurs voor Kwaliteit, georganiseerd door het CKZ West-Vlaanderen in de Kortrijkse Hallen met 76 standhouders. Deze internationale Biënnale „Quality 92” biedt een overzicht van hoe u kwaliteit kunt meten en beheersen, hoe data kunnen worden verwerkt met aangepaste software, wat op de markt aanwezig is inzake opleiding, consulting, dokumentatie en certificeringsinstellingen.

In het Centrum voor Kwaliteitszorg zijn 14 mensen tewerkgesteld.

Kent u dat alles-is-mogelijk gevoel?

Een stevig uurtje joggen, uw grenzen verleggen, dat is het einde. Op zo'n moment gelooft u honderd procent in uzelf, voelt u waar het echt op aankomt.

CERA pakt uw bankzaken net zo enthousiast aan. Met alle middelen. Open en hartelijk. Wij luisteren naar uw wensen, praten alles

in het volste vertrouwen met u door, helpen u bij het realiseren van uw plannen.

Loop eens langs bij het CERA-bankkantoor in uw buurt. Wij zijn open wanneer u vrij bent. Zelfs op vrijdagavond of zaterdag-

morgen. U vindt bij ons medewerkers die net zo hard in uw projecten geloven als uzelf. Die voor u de nodige financiële ruimte scheppen. Want CERA doet er alles aan om dat alles-is-mogelijk gevoel waar te maken.

R U I M T E I N J E B A N K Z A K E N .

CERA

TECHNOLOGIETRANSFER

Hierna volgen een aantal opportuniteiten die de TIV uit een internationaal aanbod weerhouden heeft en die potentieel interessant kunnen zijn voor Vlaamse bedrijven.

De TIV is de Gemeenschappelijke Technologische Innovatiecel van de Vlaamse GOM's.

Indien één of meerdere van deze voorstellen U interesseren, dan kan U vrijblijvend bijkomende informatie bekomen via de GOM-West-Vlaanderen, of rechtstreeks bij de TIV.

De GOM-West-Vlaanderen en de TIV zijn eveneens gaarne bereid meer inlichtingen te verschaffen over de hulp die geboden wordt voor het oplossen van uw konkrete problemen inzake innovatie of technologie-overdracht.

Info:

GOM, K. Astaes, 050/35.81.31.

TIV, A. Kemps, 02/219.56.10.

Elektronische kleurbeplating met hoge resolutie (TT-1277-OE)

Door een kleine Duitse firma werd een elektronisch meetsysteem ontwikkeld, dat met hoge nauwkeurigheid de juiste kleur van een produkt kan bepalen. Deze meting is zeer belangrijk voor de kwaliteitskontrolle en -bijsturing van produktiemachines voor keramische vloer- en wandtegels, hoogwaardige drukwerken, textielbedrukkingen, en dergelijke.

Ook bij het evalueren van uit de lucht genomen foto's en bij de vroegtijdige detectie van huidziekten kan dit systeem zijn diensten bewijzen.

Het meetsysteem is opgebouwd met drie kwaliteits-CCD's. Deze elektronische componenten verwerken elk één kleurkomponent. Het optisch systeem splitst, met behulp van een prisma het invallende licht in drie componenten. Elke CD heeft zowel horizontaal als vertikaal 512 lichtgevoelige beeldpunten. Deze beeldpunten zetten de hoeveelheid licht om in een elektrisch signaal dat 256 waarden kan aannemen.

Er wordt een uniek gepatenteerd regelsysteem toegepast, dat er voortdurend voor zorgt, dat de beeldpunten van de 3 CCD's precies hetzelfde deelgebied

van het te inspireren oppervlak bekijken.

Ontwikkelingsgraad:

prototype waarop een Europees patent bekomen werd.

Voorgestelde overeenkomst:

fabrikagelicentie.

Teststrips voor cholesterol bepaling (TT-1270-C)

Deze 'minuuttesten' geven op een eenvoudige en snelle manier een indicatie van het cholesterol- of glucoseniveau in het bloed. De speciale strips hebben een markeringspunt, waarop een druppel bloed dient aangebracht te worden. Na ongeveer 90 seconden mag de strip omgedraaid worden, en kan men op de achterzijde een blauwe stip waarnemen. Men kan onmiddellijk een semi-kwantitatieve aflezing doen naargelang de helderheid van de blauwe strip. Met behulp van een bijhorend uitleestoestel is een zeer nauwkeurige bepaling van het cholesterol- of glucosegehalte mogelijk. De strips hebben een gepatenteerd ontwerp, dat een zelfsluitend scharnierend gedeelte bevat. Hierdoor wordt het gebruik van lijm of smeltnaden (heat seal) bij de produktie vermeden.

Ontwikkelingsgraad:

pilootproduktie.

Voorgestelde overeenkomst:

fabrikagelicenties voor nader te bepalen geografische gebieden; distributielicenties met minimum afname.

Zonnekollektor voor inbouw in beglazingen (TT-1271-WW)

Dit alternatief energiesysteem bevat een zonnekollektor die in commerciële thermopanensystemen kan ingebouwd worden of kan gebruikt worden als bekledingspaneel in zonnoweringsystemen.

De zonnekollektor bestaat uit transparante kunststofplaten met kanalen. Door die kanalen wordt een speciale vloeistof gepompt, die de zonnewarmte opneemt alvorens het gebouw door het serre-effekt op te warmen, terwijl licht wel wordt doorgelaten. Vloeistof-

fen van alle kleuren kunnen gebruikt worden, om het raam een attractieve tint te geven. De verzamelde energie kan gestockeerd worden om het ganse jaar door ruimteverwarming, airconditioning en waterverwarming te leveren. Omdat geglazingen of panelen vertikaal zijn, kan het systeem zelfs energie tijdens de wintermaanden verzamelen, als de zonstand laag is.

De pay-back periode wordt geschat op 2 tot 4 jaar.

Ontwikkelingsgraad:

demonstratiemodel op grote schaal te bekijken.

Voorgestelde overeenkomst:

licentie-overeenkomst; know-how overdracht.

Watergesmeerde lagers voor roerwerken (TT-1274-MB)

Deze kokerlagers worden vaak gebruikt als roerschacht en als huls voor de roerpin, zowel vooraan als achteraan de boot of het schip. De lagerdiameters passen precies bij de daarvoor bestemde assen, met de korrekte speling voor een efficiënte watersmering.

De kokerlagers zijn in verschillende uitvoeringen beschikbaar. Naast de gewone uitvoering is er het flenstype dat uit één stuk centrifugaal gegoten is en met bouten bevestigd wordt om rotatie van de lager in het huis te voorkomen. Het flenstype is ook beschikbaar in split-uitvoering zodat plaatsing en verwijdering van de lager mogelijk is zonder dat de as moet gedemonteerd worden. De lagers die voldoen aan militaire scheepvaartnormen zijn uit één stuk gegoten uit marinekoper, aan de buitenzijde gepolijst en inwendig bekleed met olie- en chemisch bestendig nitrilrubber van speciale samenstelling. Daarnaast is er nog een niet-metallische reeks die bestaat uit een versterkte thermoharder, ideaal waar corrosie of elektrolyse een overheersend probleem vormt.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:

te bespreken.

TECHNOLOGIETRANSFER

Opmeten van bandmateriaal in ruwe omstandigheden (TT-1268-MF)

De breedte van snel bewegende banden of strips opmeten is een veel voorkomende opgave in de industrie. Veel verspreid zijn de non-kontakt meetsystemen die gebaseerd zijn op een optisch meetprincipe. Deze systemen werken bevredigend zolang er niet te veel stof of vuil aanwezig is.

In bepaalde industrietakken waar deze situatie veelvuldig voorkomt, zal een ander meetprocédé aangewend moeten worden. Het hier voorgestelde systeem werkt op basis van een cylinder waarin een gleuvenpatroon is aangebracht. In deze cylinder bevinden zich een lichtbron en een pneumatisch reinigingssysteem, een CCD-camera en een microcomputer.

Een mogelijke toepassing van dit systeem is het meten van de breedte van de stalen verstevigingsgordels bij de productie van radiaalbanden. Andere toepassingen zijn te vinden in de textielindustrie. Zowel nieuwe als bestaande machines en productieplants kunnen met het systeem uitgerust worden.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:

fabrikagelicensee en distributierechten.

Klemmachines voor het lijmen van houten panelen (TT-1272-M)

Een nieuwe machine biedt een nauwkeurige en betrouwbare methode voor het opspannen van houten panelen voor deuren, ramen en meubelen.

De verstekklemmachine van hoge precisie staat horizontaal en is in staat om gelijk welk werkstuk op te spannen van 115 x 115 mm tot maximum 2200 x 750 mm. De gepatenteerde design is gebaseerd op een schuifmechanisme zodat de klemklauwen gelijktijdig en zeer precies opereren om nauwkeurige verstekverbindingen te produceren. Een optioneel aandruksysteem bovenaan verzekert dat de componenten horizontaal zijn alvorens in de hoeken drukkracht wordt uitgeoefend. Verder worden modulaire verticale klemssystemen

aangeboden bestaande uit componenten die geassembleerd kunnen worden om een machine op maat te bouwen die voldoet aan individuele vereisten. Er zijn drie reeksen volgens de maximale afmetingen van het werkstuk: 1150 x 2000 mm, 1600 x 2500 mm, 2000 x 3000 mm.

De matrixtafel is extreem flexibel voor opspanbewerkingen en beschikbaar in horizontale en verticale uitvoering in vier afmetingen tot max. 2000 x 4000 mm.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:
distributielicensee.

Anti-graffiti-systeem (TF-92-17-C)

Een bedrijf, actief in innovatieve decoratie, heeft een speciale chemisch bestendige coating ontwikkeld die solvent- en zuurbestendig is en façades preventief beschermt tegen graffiti, illegale affichering, agressieve milieu-invloeden (zoals zure regen en carbonisatie door luchtvervuiling in steden).

Deze coating kan toegepast worden op tal van ondergronden zoals natuursteen, plaaster, beton, decoratief beton, hout, travertijn, graniet (gepolijst en ongepolijst), marmer, bakstenen (al dan niet geschilderd), keramische tegels, synthetische materialen. In combinatie met deze coating is een extreem zachte reiniger in gelvorm ontwikkeld, die bewezen heeft alle sporen van graffiti, lijmresten, koolstof en andere vervuiling van de behandelde ondergrond weg te wissen. De behandelde oppervlakken kunnen tot 80 maal gereinigd worden zonder dat de coating moet vernieuwd worden. De universeel toepasbare coating is kleurloos, beschikbaar in 3 glanswaarden en mat, zoals steen, of grijs. De coating is UV-bestendig, zeer goed hechtend en biedt jarenlange bescherming zonder vergeling of verkleuring.

Het systeem is internationaal gepatenteerd.

Mogelijke toepassingen zijn:

conservatie van oude gebouwen en monumenten; preventieve bescherming

van nieuwe gevels; bescherming van decoratief beton, b.v. tegen karbonisatie.

Ontwikkelingsgraad:

anderhalf jaar succesvol op de markt.

Voorgestelde overeenkomst:

productie- en distributielicensee voor Europa.

Innovatief koel- en luchtbehandelingsproces met dampcompressie (TT-1275-WW)

Een universitair onderzoekscentrum heeft zeer recent een innovatief koel- en airconditioningsproces met dampcompressie op basis van ammoniak ontwikkeld. Het proces berust op de recyclage van een gedeelte van de condensorvloeistof. Deze wordt tussen twee compressiestappen of na de compressor in de oververhitte gasstroom geïnjecteerd om door het effect van verdamping de oververhitte gasstroom af te koelen. Een ultieme afkoeling wordt bekomen door de plaatsing van 'gesinterde metalen wicken' op welgekozen plaatsen in de gasstroom. Dankzij de hoge latente verdampingswaarde van ammoniak, kumuleert de globale efficiëntie van het systeem. Het systeem is gepatenteerd in de Verenigde Staten.

Voordelen: de afmetingen van de hoge-druk-warmtewisselaar verminderen met 10 tot 30%; energiebesparingen van 5 tot 25% in vergelijking met traditionele systemen. De energiebesparingen zijn vergelijkbaar met of zelfs beter dan geavanceerde meertrapsuitvoeringen die meer kapitaalintensief zijn; ammoniak is minder schadelijk voor het milieu dan CFK's.

Ontwikkelingsgraad:

prototype op laboschaal.

Voorgestelde overeenkomst:

know-how overdracht.

Geavanceerd HVLP-verfspuitsysteem (TF-92-16-MF)

Dit verfspuitpistool behoort tot de HVLP (High Volume Low Pressure)-systemen, maar is meer geavanceerd door zijn totaal nieuw concept. Het pistool, de naaldkoppeling en materiaalregeling zijn vereenvoudigd voor ge-

TECHNOLOGIETRANSFER

makkelijk onderhoud en gebruik. Belangrijker nog, de materiaalverstuiving is geperfectioneerd, en levert consistente, hoge kwaliteitscoatings voor een brede variëteit van materialen, hoogtechnologische metallic coatings en systemen voor lage emissie van vluchtige organische verbindingen inbegrepen. Materiaalbesparingen van 25% of meer zijn typisch.

Het innovatief element is het gepatenteerd inwendig luchtdoorgangskanaal in het pistool, dat tot stand komt wanneer het patroon of de slang aan het pistool gekoppeld wordt. Het resultaat is een uitzonderlijke verstuiving bij een typische druk van slechts 0,2 tot 0,5 bar. Een persluchtvoeding van 5,5 tot 7 bar volstaat.

De materiaaltoevoer gebeurt onder druk die onafhankelijk van de verstuiwingsluchtdruk kan geregeld worden. Dit laat de operator toe om snel de vereiste verstuiving, filmopbouw en vochtigheid te bereiken, onafgezien van de viscositeit van het materiaal. Eenmaal het materiaaldebiet, verstuiwingsluchtdruk en materiaaldruk ingesteld zijn, kan de operator de diameter van de spot verhogen of verlagen terwijl een gepa-

tenteerde automatische regeling de materiaalstroom bijstuurt.

Mogelijke toepassingen zijn: geschikt voor konventionele grond-, top-, vernis-, wascoatings en oppervlakte reinigers maar ook voor hoogtechnologisch metallic coatings en een brede variëteit van verven met lage vluchtige organische verbindingen; toepassingen: carrosserieherstelling, coatingbedrijven.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:

fabrikage- of distributielicentie.

Bepaling van het zuurstofgehalte in het bloed via meting op de huid (TT-1278-MF)

Zuurstof is de meest vitale en een belangrijke component van ons fysiologisch systeem. Een meetsysteem dat van buitenaf en continu de saturatiegraad van zuurstof in het bloed kan meten, en dit op elke plaats van het lichaam, kan grote diensten bewijzen zowel bij medische noodsituaties als bij chirurgische interventies.

De gebruikelijke apparatuur werkt enkel wanneer er een redelijke polsslag aanwezig is, meet de saturatiegraad enkel in slagaderlijk bloed en wordt onnauwkeuriger bij hoge bloeddruk, lage polsslag en laag hemoglobinegehalte. Het nieuwe systeem kan op alle huidtypes gebruikt worden en meet de saturatiegraad in de bloedvaten juist onder de huid. De meetmethode is gebaseerd op het verschil in lichtabsorptie tussen wel en niet zuurstofgebonden hemoglobine. Men kan dus ook op aderslijp bloed de meting verrichten. Momenteel werkt het systeem met twee kanalen tegelijkertijd. De saturatiegraad wordt in grafiekvorm op een beeldscherm getoond.

Enkele mogelijke toepassingen zijn: de detectie van inwendige bloedingen, detectie van zuurstoftekorten bij geboortes, vroegtijdige opsporing van complicaties bij aderverkalking en suikerziekte, opsporen van tromboses, shockbehandeling van wonden, en dergelijke.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorgestelde overeenkomst:

fabrikagelicentie.

BAC GELDBEHEER. DE JUISTE VOEDINGSBODEM VOOR UW BEDRIJF.

Een gezonde groei, dat is een kwestie van kennis, doorzicht en vooral van de juiste know-how. Ook voor uw bedrijf of geldbeheer. BAC weet wat geldbeheer voor KMO's, zelfstandigen en vrije beroepen betekent. U belegt op termijn? Of u houdt een som tijdelijk in reserve?

Uw BAC-kantoor directeur maakt samen met u een planning, die met alle facetten van uw bedrijfsfinanciën rekening houdt.

BAC biedt u de juiste voedingsbodem en garandeert u een gezonde groei. En u geniet des te meer van de opbrengst.

HET ENTHOUSIASME VAN EEN KMO-BANKIER

Cloet Gebroeders investeren

De firma Cloet Gebroeders, gespecialiseerd in grond- en afbraakwerken uit Pittem, heeft 20 miljoen frank geïnvesteerd in een baggerboot Watermaster van de firma Lännen uit Finland. Deze baggerboot is gemakkelijk te verplaatsen zowel over land als op het water; hij kan zeer nuttig gebruikt worden op plaatsen die moeilijk toegankelijk zijn en waar het baggeren slechts een minimum aan schade mag aanrichten aan de fauna en de flora van de te bewerken watergebieden. In akkoord met de Finse leverancier blijft de firma Cloet gedurende twee jaar de enige die in België over een Watermaster kan beschikken.

De firma Cloet bestaat 25 jaar. In 1972 werd zij een pvba, in 1988 een nv. Haar wagenpark bestaat uit een 10-tal hydraulische graafmachines en diverse bulldozers en terreinwagens. Alle materieel is maximum vijf jaar oud. Onlangs werden de bedrijfsgebouwen gemoderniseerd en verfraaid en werden er een nieuw uitgeruste werkplaats en een loods bijgebouwd.

Voor de industrie worden terreinen bouwrijp gemaakt, parkings aangelegd en opschikkingswerken uitgevoerd.

Voor de land- en tuinbouw en voor de serrebedrijven worden de gronden genivelleerd. Uit het graven van waterputten ontstond in feite de nieuwste specializatie, met name het graven en kuisen van vijvers waarbij de pas-verworven baggerboot verder zal worden ingezet.

Zestien Interreg-projecten goedgekeurd

Sinds enkele jaren bouwt de provincie Westvlaanderen aan samenwerkingsprojecten met Noord-Frankrijk. Initiatieven worden genomen in het kader van enerzijds een samenwerkingsovereenkomst tussen de Provincie en het Département du Nord, en het Europees samenwerkingsprogramma voor de Frans-Belgische grenszone Nord-Pas de Calais en West-Vlaanderen (Interreg) anderzijds. Voor dit laatste programma werd de Provincie door de Vlaamse Gemeenschap tot koördinator aangesteld.

De Europese Commissie heeft op 3 april 1992 het Europees samenwerkingsprogramma voor de Frans-Belgische grenszone Nord-Pas de Calais en West-Vlaanderen in het kader van Interreg goedgekeurd.

In het programma zijn zes werkingsassen opgenomen: steun aan de economische ontwikkeling, opwaardering van het toeristisch patrimonium, milieubescherming, verbetering van het transport, promotie van edukatieve en sociale akties, ondersteuning van lokale initiatieven.

De beschikbare middelen vanuit de Europese Gemeenschap zijn: ongeveer 554 miljoen fr., waarvan 162 miljoen fr. voor Vlaanderen. Wegens de erkenning van Noord-Frankrijk als prioritaire zone voor de Europese fondsen gaat 70% van de enveloppe voor de regio West-Vlaanderen-Nord-Pas de Calais naar Noord-Frankrijk. West-Vlaanderen krijgt 30%. De maximale subsidie bedraagt per projekt 50%.

In de eerste en tweede Stuurgroep zijn samen 26 projecten goedgekeurd, voor een bedrag van ongeveer 316 miljoen fr.

De derde Stuurgroep kwam in Ieper bijeen om het samenwerkingsprogramma Frans-Belgische grenszone Nord-Pas de Calais en West-Vlaanderen te bespreken. Van de 20 ingediende projecten werden 16 weerhouden.

Een eerste projekt dat werd goedgekeurd betreft een dokumentatie- en koördinatiecél, op initiatief van de

GOM-West-Vlaanderen. Partners zijn de GOM-West-Vlaanderen, de Kamers voor Handel en Nijverheid van West-Vlaanderen en het NCMV-West-Vlaanderen.

Het doel van deze cel is het verzamelen en registreren van alle informatie en documentatie die noodzakelijk is voor de bevordering van de zakencontacten tussen de KMO's uit de Interregarrondissementen in West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk. Er zal verder worden gebouwd op de bestaande informatie aanwezig in de Euro-Info-Centra in West-Vlaanderen, die langs de projectpartners aan de KMO's beschikbaar worden gesteld.

Verder zorgt de cel voor de coördinatie van de grensoverschrijdende economische projecten waarvoor de Interreg-steun wordt gevraagd.

De cel trad op 1 juni in werking en is gevestigd in het Bedrijvencentrum te Wevelgem.

Tot de goedgekeurde projecten van het luik „opwaardering toeristisch patrimonium” behoren onder meer: de verdere uitbouw van een fietsroute van Den Helder tot Boulogne langs de Noordzeekust, de ontwikkeling van het riviertoerisme in beide grensstreken, een kanalentocht, de valorizatie van het cultureel erfgoed in de grensregio's, het project Euroscience (oprichting sterrewacht). Wat betreft het programma-onderdeel „verbetering van het leefmilieu” werd de geïntegreerde aanpak van het Spierekanaal goedgekeurd. Voor de promotie van edukatieve en sociale acties werden een zevental projecten goedgekeurd.

Nieuwe joint-venture voor Koramic

De firma's Koramic Ceramic Holding, uit Kortrijk en het Engelse Redland, beide producenten van keramische bouwmaterialen, hebben samen de nieuwe vennootschap Redland Koramic Bricks Holding opgericht.

In deze nieuwe joint-venture, op 50/50 basis, zal Koramic een gedeelte van haar baksteenactiviteiten in Nederland en Noord-België inbrengen.

Redland brengt in de vennootschap haar activiteiten in de baksteenindustrie in Nederland, Duitsland en België.

Koramic zal verder haar andere Belgische baksteenactiviteiten blijven ontplooiën in samenwerking met de groep Van Biervliet (Zonnebeke). Deze andere activiteiten situeren zich meer speci-

fiek in de productie van binnenmuursteen (snelbouw).

De commercialisatie van de bakstenen van de groep Van Biervliet en van de Koramic bedrijven die werden ingebracht in Redland Koramic Bricks blijft gebeuren in België via Koramic Terca Sales (KTS).

Het doel van Koramic is verder te blijven groeien en te internationaliseren door overnames, maar eveneens door het afsluiten van strategische allianties met groepen actief in dezelfde branche.

In deze optiek werden in het verleden joint-ventures afgesloten in de baksteenindustrie met de groepen Van Biervliet in België, Bohy en Van Biervliet in Frankrijk, en nu onlangs met Redland in Nederland, Duitsland en Noord-België.

Koramic stelt in een dertigtal produktie-eenheden, verspreid over België, Nederland en Frankrijk meer dan 2.000 werknemers terwerk.

Clama in nieuwe gebouwen

Te Ieper vestigde de firma Clama, matrastijkwever, zijn hoofdkantoor op het industriegebied Ieperleekanaal Noord. Daarmee verhuizen de administratieve diensten en het magazijn (zowel voor de voorraad als voor de verzending van de afgewerkte produkten) van de plaats van oorsprong te Zwevegem naar een nieuwe vestiging. Het volgend jaar wordt op het industrieterrein nog een uitbreiding voorzien met de produktiehallen. Meteen verdwijnt de produktie dan ook uit de Ieperse binnenstad.

De nieuwe administratieve ruimte bedraagt 2.000 m², de magazijnruimte 5.000 m². Het totale terrein heeft een oppervlakte van 3,5 ha, waarbinnen tegen eind 1995 de nieuwe produktiehallen moeten opgetrokken zijn. De thans voltooide bouw en de vernieuwing van enkele machines waren goed voor een investering van 120 miljoen frank; de verdere uitbouw en de geplande volledige vernieuwing van het machinepark worden geschat op nogmaals 150 tot 200 miljoen frank.

Clama werd gesticht in 1929 en is nu aan zijn derde generatie bedrijfsleiders toe. Het kende als niet-geïntegreerde wever van uitsluitend matrastijk, vooral de laatste jaren een spektakulaire groei. In 1983 was er een omzet van 180 miljoen frank, in 1993 zal dit, volgens prognose, 870 miljoen frank bedragen (+15% tegenover 1992). Er is een te-

werkstelling van 120 personen. Op de 100 getouwen die voor Clama werken, behoren er nog een 25-tal toe aan thuiswevers.

De firma Clama is alleen actief op het vlak van het jacquardweven van matrastijk. Als niet-geïntegreerd bedrijf besteedt het alle nevenactiviteiten uit. De tekeningen worden aangekocht en ook de afwerking gebeurt buitenshuis. Wel worden de jacquardkaarten in huis gekapt en, voor de nieuwe weefgetouwen, zelf elektronisch omgezet.

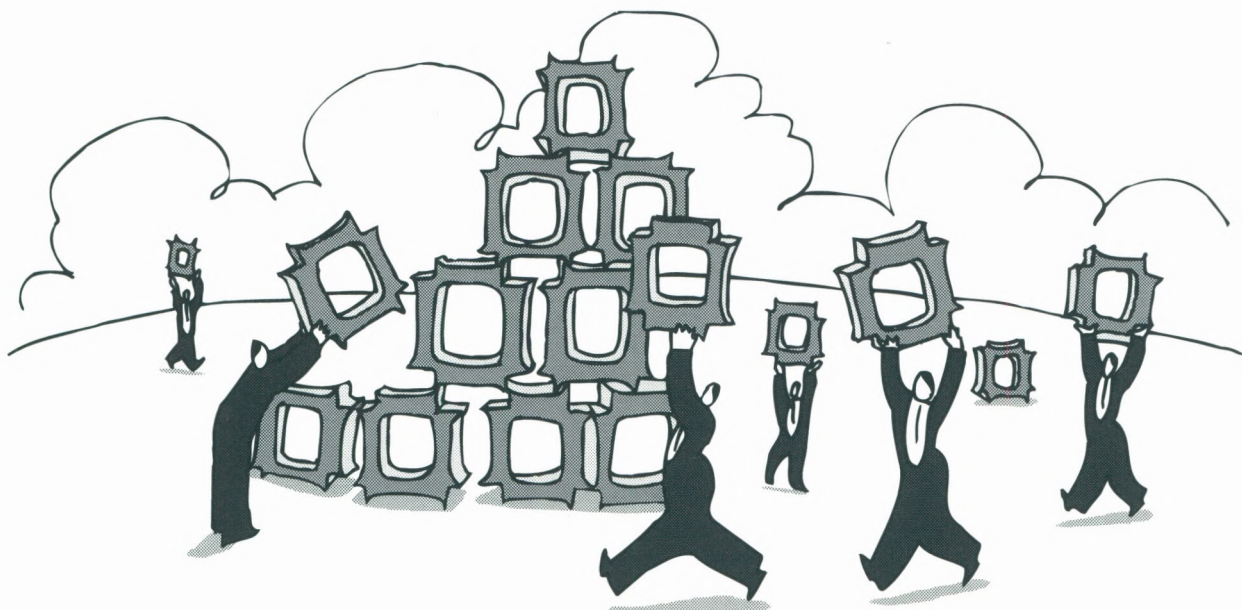
Zopas ontving Clama een ISO-9002 certificaat. Dit wijst erop hoe hard er de laatste jaren gewerkt werd aan het kwaliteitsprofiel van het bedrijf. Deze kwalifikatie kon echter niet worden bereikt zonder de parallelle inspanning van de toeleveringsbedrijven op het vlak van de kwaliteitszorg.

Matrastijk is een niche in de textiel, die zeer exportgericht is. Ongeveer twee derden van de wereldmarkt worden voorraad door West-Vlaanderen. Clama zelf voert ongeveer 97% van de produktie uit; slechts 3% blijft in eigen land. Overigens blijven er maar 40% van de produkten in Europa. De aandacht van de firma gaat inzake export in de eerste plaats uit naar het Oosten (35%), naar Australië en Nieuw-Zeeland en, in mindere mate, naar Noord-Amerika. In 1987 ontving Clama reeds de Grote Oscar voor de Export in de categorie KMO.

IMEWO in 1992

Het verbruik van *elektriciteit* in het ganse werkingsgebied van IMEWO (de helft van Oost- en van West-Vlaanderen) steeg in 1992 met 3,1% tegenover 1991. De verhoging was het grootst in de tak hoogspanning (+4,8%), waar 1,7 miljoen MWh verbruikt werden. In laagspanning was het verbruik 2,4 miljoen MWh (+1,9%). Over de periode van 1988 tot 1992 was er een verhoging van 22%.

Ook het *gasverbruik* steeg in dezelfde periode op aanzienlijke wijze: sinds 1988 werd er een verhoogd verbruik genoteerd van 23%. Tussen 1991 en 1992 was er wel een daling met 2%. In de huishoudelijke sektor, sektor met het hoogste verbruik (13 miljoen GJ), was er een daling met 2,8%; de niet-huishoudelijke sektor, goed voor 5 miljoen GJ, daalde met 1%, terwijl de openbare besturen, met slechts 1 miljoen GJ verbruik 4% meer verbruikten. De vast-

50 jaar meewerken aan groei.

INVESTCO

Regentlaan, 54 (bus 2) - 1000 Brussel Tel.: 02/513.45.20 Fax.: 02/513.97.41

gestelde dalingen in het partikulier en industrieel verbruik zijn in hoofdzaak te wijten aan de zachte winter.

De *investeringen* bedroegen in 1992 1,3 miljard frank in de sektor elektriciteit en 0,7 miljard frank in de sektor gas.

Statutair werd het aktiedomein van IMEWO uitgebreid tot de taken 'Openbare verlichting' en 'verkeerssignalizatie', waar voor de aangesloten gemeentebesturen een technische en een financiële samenwerkingsformule werd uitgewerkt.

Verder werd de nadruk gelegd op de REG-politiek, waar opnieuw vooral met de gemeentebesturen wordt samengewerkt aangaande rationeel energiegebruik in gebouwen.

Tevewest in 1992

Te Brugge ging de algemene vergadering door van de interkommunale vereniging Tevewest, distributiemaatschappij voor televisie en FM-radio. Tevewest werd in 1972 opgericht tussen 27 West-vlaamse gemeenten, aantal dat na de fusie gereduceerd werd tot 12. Zij telt 152.811 abonnees. Het balanstotaal voor

1992 bedroeg 1,5 miljard frank, de jaarwinst 105 miljoen frank. De investeringen voor onderhoud en uitbreiding van de netten bedroegen 145 miljoen frank.

1992 werd gekenmerkt door de start van de ombouw (2e faze) van het net van 300 MHz (einde eerste faze) naar 450 MHz. Deze ombouw zal lopen van 1993 tot 1996. Bij de ombouw worden alle versterkers, aftakdozen en huisaansluitingen vervangen. De investering bedraagt 424 miljoen frank, te spreiden over drie jaar.

In 1992 werd ook het reglement voor ambachtelijke en industriële verkavelingen aangepast, waarbij de kosten voor het aanvoeren van TV- en FM-signalen naar een verkaveling, op 50/50-basis verdeeld worden tussen de verkavelaar en de verdeler; op de verkaveling zelf moeten alle ondergrondse distributienetten voor 100% door de verkavelaar gedragen worden.

Nog in 1992 werd een reglement goedgekeurd waarbij meervoudige TV-aansluitingen bij de klant thuis voortaan door een installateur mogen gebeuren, terwijl er ook geen bijkomend abonnementsgeld meer wordt aangerekend voor deze bijkomende aftakkingen.

Melipark investeerde in nieuwe attracties

Het Melipark te Adinkerke (De Panne) investeerde in een nieuwe topattractie. Op 7 april werd een 84 meter-hoge panoramische toren opengesteld, die een investering vergde van 38 miljoen frank. Daarnaast werden nogmaals 25 miljoen frank gebruikt voor het algemeen onderhoud en 23 miljoen frank voor de bouw van een nieuw lunapark en een fastfood-center.

De Panoramic-toren bestaat uit een gondel die traag om een mast wentelt. In de gondel vinden 50 personen een zitplaats; zij zitten er achter polycarbon lexan'glazen' en kunnen op deze wijze gedurende een zestal minuten een roterend overzicht krijgen over het landschap, tot ongeveer 60 km ver.

Het Melipark telt een 140-tal vaste medewerkers, in de zomermaanden versterkt met een 200-tal studenten. Er komen tot 7.000 bezoekers per dag; er zijn een 2.000-tal parkeerplaatsen voorzien. Het Melipark is ook zeer gemakkelijk te bereiken vanuit het station van Adinkerke, gelegen op 500 meter van het Park.

GOM-West-Vlaanderen maakt bedrijven met afvalwaterproblemen wegwijs

Op donderdag 3 juni 1993 organiseerde de GOM-West-Vlaanderen in de Kortrijkse Hallen een Milieukontaktdag rond het thema „afvalwater”. Het programma startte te 14.00 uur met een lezingengedeelte, waarin de voorwaarden voor lozing van afvalwater, de milieuheffingen en een overzicht van beschikbare technologieën werden voorgesteld. Daarna vond een contactbeurs plaats waarop de diverse aspecten van de afvalwaterproblematiek aan bod kwamen. De deelnemende bedrijven kregen er ruim de kans contacten te leggen met een 20-tal ingenieursbureaus, bedrijven en laboratoria die technische oplossingen bieden inzake afvalwaterbehandeling. De wetgeving legt immers steeds strengere normen op, terwijl ook de heffingen verder toenemen, zodat zelf zuiveren voor meer en meer bedrijven een noodzaak wordt.

Eerste steenlegging luchthavengebouw Wevelgem

Op 10 maart werd de eerste steen gelegd van het nieuwe luchthavengebouw van de Airport Kortrijk-Wevelgem.

De Westvlaamse Interkommunale Vereniging Vliegveld Wevelgem-Bissegem (WIV) beheert het vliegveld in het kader van een concessie-overeenkomst voor 30 jaar, die in 1973 werd afgesloten met de provincie. In 1990 kwam er een tweede concessie-overeenkomst met Leiedal voor het gebruik van 1 hectare industriegrond.

Door de Raad van Bestuur van de WIV werd in 1989 een méérjarenplan uitgewerkt van ongeveer 50 miljoen fr.

Daardoor was het mogelijk een ILS/DME-landingsstelsel te installeren (5 miljoen fr.), het torengebouw te vernieuwen (5 miljoen fr.), de taxitrack gedeeltelijk te verleggen en straks de vliegtuig- en de autoparking uit te breiden (6 miljoen fr.).

In hetzelfde kader werd nu de bouw gestart van het nieuwe luchthavengebouw, dat reeds in augustus aanstaande moet klaar zijn.

De bouwkosten bedragen 25 miljoen fr.

Het geheel van het luchthavengebouw zal worden geëxploiteerd door de privé-onderneming Flanders International Airport (FIA).

Kaasmakerij Passendale met nieuwe creatie

In de Kaasmakerij Passendale werd begin april een nieuwe kaas voorgesteld, de 'Paillardin'.

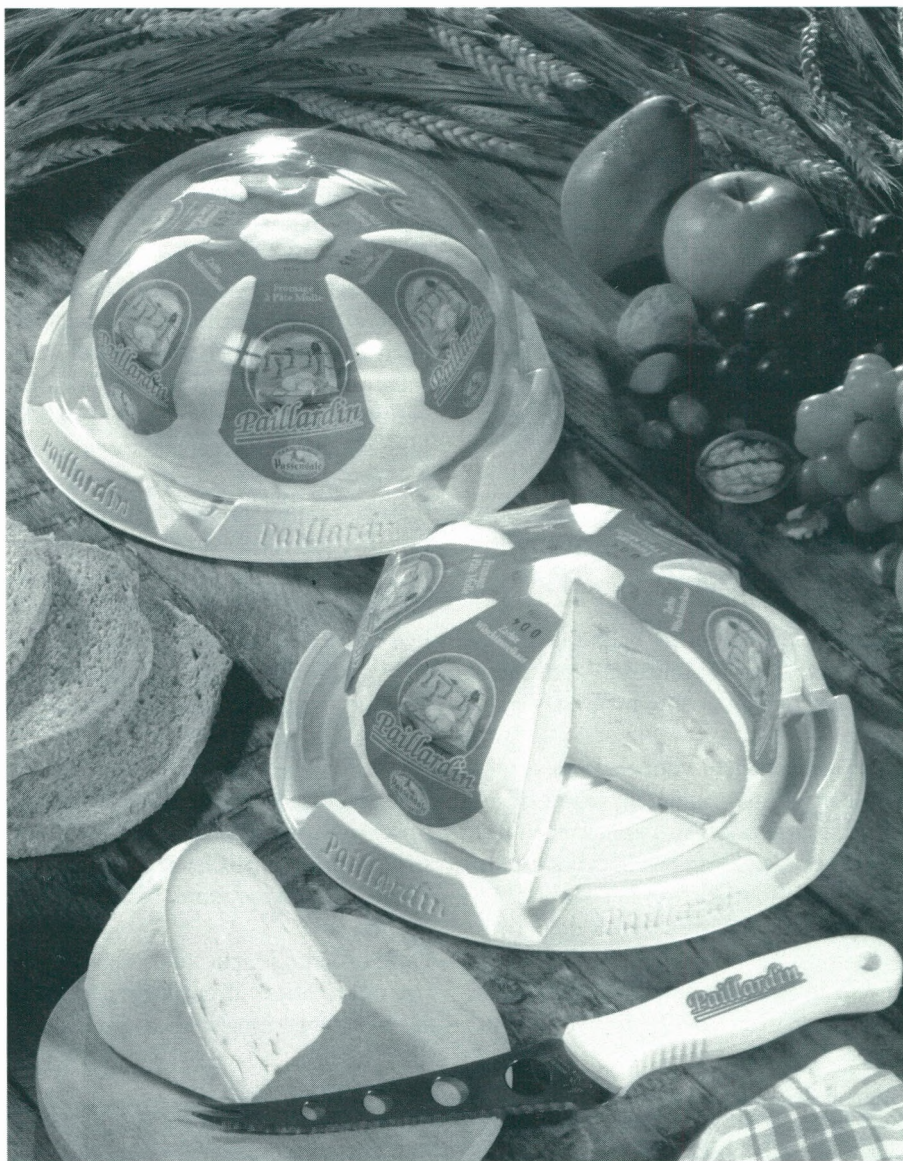
De nieuwe kaas 'is een specialiteitenkaas in de hogere klasse van de wit-schimmelkazen... met 60% vet in de droge stof en met een romige, frisse smaak. Zij rijpt gedurende drie tot vier weken, eerst in de geklimatiseerde rijpingszalen, daarna een week onder de eigen, speciaal ontworpen, stolp.

Het onderzoekswerk rond de nieuwe kaas vergde ongeveer twee jaar. De kaas moest zacht zijn om niet konkurrentieel te zijn met onder meer de eigen halfharde kazen.

De groei van de Kaasmakerij Passendale startte in 1932; eerst werden diverse soorten kaas verwerkt, tot in de zeventiger jaren. Toen werd radikaal geopereerd voor het maken van specialiteits-

kazen. Sinds enkele jaren werd nu ook hard gewerkt aan het aanbieden op de markt van voorverpakte kazen.

Het jaar 1989 werd gekenmerkt door de overname van de Kaasmakerij van Loo en in 1990 werd de overname van de kaasmakerij Overney in Oost-Frankrijk doorgevoerd. Passendale zelf werd verder geïntegreerd in de Comelco-groep. Binnen deze groep bedraagt de omzet van kaas per jaar ongeveer 2 miljard frank. De produktie loopt op ongeveer 5.000 ton per jaar. De tewerkstelling bedraagt 135 personen in Passendale en 42 in Overney. Als markt wordt in eerste instantie nog steeds gemikt op het binnenland, maar er is een duidelijke aanzet tot commercialisering in en uitvoer naar het buitenland. Duitsland en Frankrijk worden daarbij vermeld, maar zelfs Spanje ligt sinds de recente Europese openstelling binnen het bereik.

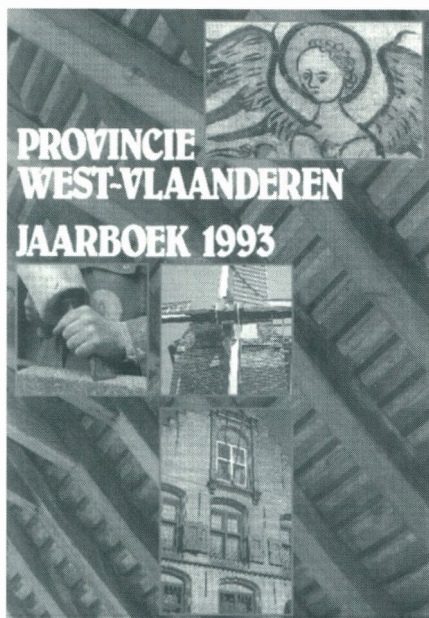

OP DE LEESTAFEL

Jaarverslag 1993 Provincie West-Vlaanderen

Het zesde jaarboek van de provincie West-Vlaanderen is verschenen. Het biedt een overzicht van de werking van de Provinciale Overheid en Administratie op cultureel, sociaal, economisch en ekologisch vlak. De samenwerkingsovereenkomsten van de provincie met andere besturen en instellingen worden toegelicht. Dit jaar wordt bijzondere aandacht besteed aan de monumentenzorg. Het boek telt 192 geïllustreerde bladzijden en kost 300 fr.

Info: 050/40.31.11.

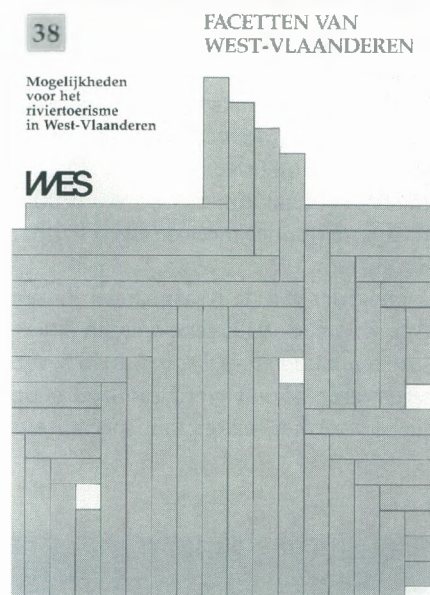

Riviertoeerisme in West-Vlaanderen, R. De Keyser en F. Lantsoght, WES, 1993, 72 blz., 170 fr.

Zopas verscheen in de WES-reeks 'Facetten van West-Vlaanderen', een studie over het riviertoeerisme in West-Vlaanderen.

'Mogelijkheden voor het riviertoeerisme in West-Vlaanderen' wordt opgedeeld in drie hoofdstukken, met in het eerste hoofdstuk een beschrijving van de diverse kenmerken van het aanbod. In het tweede hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de vraagzijde. Op basis van gevoerde gesprekken en enquêteresultaten wordt in het derde deel een sterk-

te/zwakte-analyse uitgevoerd. Tevens worden in dit hoofdstuk de aanbevelingen en de acties geformuleerd die kunnen bijdragen tot de verdere uitbouw van het riviertoeerisme.

'Rekeningenstelsel, editie 1993', Fiduciaire Uitgeverij, Brussel, 1993, 183 blz., 970 fr.

De publikatie 'Rekeningenstelsel' is een interessant naslagwerk voor al wie bezig is met boekhouding, financiële analyse en bedrijfsmanagement.

De zevende uitgave van dit boek bevat naast een bespreking van de wettelijke waarderingsregels en de presentatie en vermeldingen in de jaarrekening (balans, resultatenrekening, toelichting) ook het gebruik van de overeenstemmende rekeningen uit het algemeen rekeningenstelsel. Ook de nieuwe rubrieken en waarderingsregels die volgens het KB van 30 december 1991 werden ingevoerd, worden concreet besproken.

Info: 02/510.32.15.

'De Vlaamse Kust en het Achterland', brochure uitgegeven door het Vlaamse Commissariaat-Generaal voor Toerisme en Westtoerisme, Brugge, 1993, 40 blz.

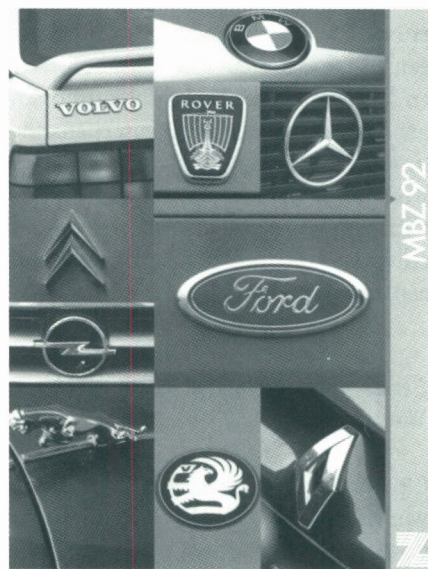
Deze brochure biedt uitvoerige en nuttige informatie omtrent het strand en de zee, de vervoermogelijkheden, de logies,

de sport- en vermaakmogelijkheden, de Belgische keuken en de streekspecialiteiten aan de kust en in het achterland. De brochure is gratis te verkrijgen bij Westtoerisme, Kasteel Tillegem, 8200 Sint-Andries/Brugge.

Info: 050/38.02.96.

Jaarverslag 1992 Haven Brugge-Zeebrugge

Info: MBZ, L. Coiseaukaai 2, 8000 Brugge, tel. 050/44.42.11.

Jaarverslag 1992 Imewo

Info: Imewo, Franklin Rooseveltlaan 1, 9000 Gent, tel. 091/35.96.11.

Jaarverslag 1992, Tevewest

Info: Tevewest, Franklin Rooseveltlaan 1, 9000 Gent, tel. 091/35.96.11.

Jaarverslag 1992 WVEM

Info: WVEM, Hoogstraat 37-41, Brugge, tel. 050/44.77.11.

Jaarverslag 1992 Gaselwest

Info: Gaselwest, Leenstraat 72, 8800 Roeselare, tel. 051/23.37.11.

Jaarverslag 1992 Westtoerisme

Info: Westtoerisme, Kasteel Tillegem, 8200 St.-Michiels, tel. 050/38.02.96.

Jaarverslag 1992 Barco

Info: Barco, Kennedypark 35, 8500 Kortrijk, tel. 056/23.86.11.

OP DE LEESTAFEL

'Lannoo's Belastinggids '93', Lannoo, 192 blz., 298 fr.

Lannoo's Belastinggids '93' is een bijzonder handig instrument dat op diverse manieren kan worden geraadpleegd: de checklist begeleidt de gebruiker stap voor stap bij het aanvullen van zijn belastingaangifte; in de trefwoordenlijst staan alfabetisch alle fiscale begrippen bij elkaar en wordt tevens verwezen naar de voorbeelden die uitgebreide berekeningen bevatten; in de bijlagen vindt u de schaal van de bedrijfsvoorheffing terug, het overzicht voor het berekenen van het gezamenlijk belastbaar inkomen en het overzicht voor de berekening van de verschuldigde belasting.

Jaarverslag 1992 Desimpel

Info: Desimpel, Hoogledestraat 92, 8610 Kortrijk.

Jaarverslag 1992 Leiedal

Info: Leiedal, President Kennedypark 10, 8500 Kortrijk, tel. 056/21.96.01.

'Innovatie als baanbreker?', R. Bourdeaud'hui, Stichting Technologie Vlaanderen, Brussel, 1992, 114 blz. In deze brochure wordt de relatie tussen technologie en werkgelegenheid onderzocht. Deze brochure wil tevens klaarheid scheppen in het debat rond het al dan niet tewerkstellingsvernietigend karakter van technologische innovatie. 'Innovatie als baanbreker' is te verkrijgen bij de Stichting Technologie Vlaanderen, Jozef II-straat 12-16, 1040 Brussel. Info: 02/217.07.45.

Bulletin 'grensoverschrijdende samenwerkingen', Kamers voor Handel en Nijverheid van Diksmuide-leper-Poperinge-Wervik, Veurne en de Westhoek, Chambres de Commerce et d'Industrie d'Armentières-Hazebrouck en Dunkerque.

Dit bulletin, een initiatief van hogerge-noemde Kamers wordt 3 maal per jaar langs weerszijden van de grens verspreid, in het kader van Interreg. In het bulletin wordt elke vraag en/of aanbod van de firma's aan weerszijden van de grens (in verband met dienstverlening, produkten, toelevering) individueel begeleid en opgevolgd door de Kamers.

'Vademecum Gemeentelijk Verkeersveiligheidsbeleid', Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid, Brussel, 152 blz., 550 fr.

Het Vademecum bevat een volledig overzicht van de aktueel voorhanden zijnde reglementaire en infrastrukturele maatregelen die de gemeenten kunnen treffen om de verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid te bevorderen. Tevens wordt verwezen naar de noodzaak van een gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid. Info: 02/244.15.11.

Voordrachten

Dr. Ec. N. Vanhove sprak op 15 maart te Oostende over 'De mogelijkheden tot samenwerking en samenhang in de regio Oostende-Brugge-Zeebrugge-industrie', panelgesprek naar aanleiding van de Bedrijvenkontaktdagen voor het Noorden van West-Vlaanderen;

17 maart te Brugge over 'Brugge, economische sterkten en zwakten aan de vooravond van een nieuwe eeuw', panelgesprek georganiseerd door Trends en International Club of West Flanders De Hanze;

17 mei te Brugge over 'De economische situatie van West-Vlaanderen in 1992', Algemene Informatievergadering GOM-West-Vlaanderen;

27 mei te Brugge over 'Taken van de GOM-West-Vlaanderen, het Westvlaams Economisch Studiebureau en de Westvlaamse Interkommunales', Trefpunt Brugse Hanze;

7 juni te Poperinge over 'De Westhoek', Verbond van Kristelijke Werkgevers; 25 juni te Antwerpen (Wilrijk) over 'Sociaal-economische betekenis van het toerisme in Vlaanderen', naar aanleiding van het Kongres 'Toerisme Vlaanderen 2002', Vlaams Kommissariaat-Generaal voor Toerisme;

28 juni te Kortrijk over 'West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling', Ronde Tafelkonferentie over tewerkstelling in West-Vlaanderen, GOM-West-Vlaanderen.

Dr. Ec. J. Theys sprak op 10 maart te Tielt over 'Strukturplan zone zuidoost, tema huisvesting' voor TISO (Tieltse Samenlevingsopbouw);

26 maart te Brugge over 'Strukturplan Kustzone' voor de Kamer voor Handel en Nijverheid;

9 juni te Kortrijk over 'Strukturplan zone zuidoost' (PIH).

Dr. iur. J. Callens sprak op 15 maart te Oostende naar aanleiding van de bedrijvenkontaktdagen over 'regionale impulsen voor jonge ondernemers';

30 maart te Waregem over 'Hoe komen de bedrijven van de regio door de economische crisis' als deelnemer aan een panelgesprek ingericht door het Centrum voor Personeels- en Organisatieadvies uit Waregem;

31 maart te Diksmuide over 'De toekomstvisie van de GOM-West-Vlaanderen voor de Westhoek', algemene vergadering van de Vereniging Samenlevingsopbouw Westhoek;

2 april te De Haan over 'Welke rol kan de GOM-West-Vlaanderen vervullen bij de uitbouw van een tewerkstellingspolitiek' gedurende de provinciale studien en aktiedag ingericht door het ACV West-Vlaanderen;

15 april te Kortrijk naar aanleiding van de ronde tafelkonferentie REMTEX II over 'Vooruitzichten voor economische groei in West-Vlaanderen. De potenties van de regio';

van 18 tot 29 april op seminars te Indianapolis en Philadelphia naar aanleiding van een investeringsmissie in de USA;

14 mei te De Panne voor de Business Club van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Veurne en de Westkust over 'Regionale impulsen voor KMO'; 27 mei te Brugge op het trefpunt van de 'International Club of West Flanders - De Hanze' over de 'GOM-West-Vlaanderen en het bedrijfsleven';

J. Callens werkte verder mee aan de publicatie 'Port Entreprises, bulletin d'information du réseau des dirigeants de pépinières d'entreprise de Belgique, du Nord et du Pas-de-Calais' waarin een uitvoerige schets van de bedrijvencentra in West-Vlaanderen werd opgenomen.

Lic. J. Hemschoote sprak op 19 april te Brugge over 'Een structuurplan voor de Kustzone' voor het arrondissementeel bestuur Brugge van de CVP;

21 april te Roeselare over 'Een structuurplan voor de Kustzone' voor de Provinciale Landbouwkamer van West-Vlaanderen;

2 juni te De Panne over 'Planning in the Flemish coastal region' voor het Coastal Zone Management exchange network'.

Lic. A. De Raes sprak op 5 maart voor het ACW-verbondelijk politiek comité (Oostende-Veurne-Diksmuide) een toelichting over 'de stand van zaken inzake de impulsprojecten';

28 april op een infovergadering, ingericht door het ouderkomitee van de gemeenschapsschool te Stene over de 'uitbouw van de luchthaven van Oostende';

4 juni voor de leden van het VKW-Brugge en Oostende over 'de uitbreiding van de Oostendse luchthaven'.

Lic. P. Norro sprak op 4 maart te Heist-op-den-Berg over 'Praktische richtlijnen bij het indienen van een milieuvergunningdossier'.

Ir. K. Astaes sprak op 15 en 17 juni te Aartrijke over 'De subsidiemaatregelen van de Vlaamse Overheid' voor de energievoordieners van de gemeenten aangesloten bij de WVEM'.

Bekaert terug op peil

De Raad van Bestuur van Bekaert heeft in zijn zitting van 19 maart 1993 vastgesteld dat de netto-winst van de groep 2,7 miljard fr. bedroeg in 1992, tegenover een verlies van 625 miljoen fr. in 1991. In deze winst zit wel een éénmalige meerwaarde van meer dan 1 miljard fr. door de verkoop van 12,75% van

de Bekaert-aandelen in het Japanse Bridgestone-Bekaert Steel, zodat de nettowinst voor 1992 uiteindelijk 1,66 miljard fr. bedraagt.

Dat de groep Bekaert in een periode van economische recessie toch belangrijke bedrijfsresultaten kan boeken is vooral het resultaat van de strategie die de groep heeft gevolgd in de voorbije jaren zowel op het gebied van de technologie als van de marketing.

Tevens konden het herstructureringsplan voor Draad in Europa en het wereldwijd doorbraakprogramma voor Staalkoord volgens plan worden gerealiseerd door de volgehouden inspanningen inzake Integraal kwaliteitsmanagement.

Dit leidde tot een optimalisatie van de interne inspanningen die voldoende bleken om de meer slechte marktvoorwaarden (recessie en wisselkoersmoeilijkheden) te overbruggen.

Eerste wagens op aardgas in Vlaanderen

De Westvlaamse Elektriciteitsmaatschappij (WVEM) beschikt over twee lichte bestelwagens, rijdend op aardgas. Dit zijn de eerste wagens in Vlaanderen welke op deze milieuvriendelijke brandstof rijden.

De WVEM distribueert elektriciteit, aardgas en TV-signalen in 23 Westvlaamse gemeenten.

Diverse onderzoeksinstituten hebben sinds de milieukonferentie van Rio de Janeiro voorgesteld de emissies van on-

Vormingsinstituut voor kleine en middelgrote ondernemingen

Opleiding en bijscholing voor meer dan 180 beroepen uit handel, personenverzorging, ambacht en dienstverlening.

Taalopleiding in meer dan 10 talen.

Managementopleidingen en vervolmakingsseminaria.

Centrum Brugge
Centrum Ieper
Centrum Kortrijk
Centrum Oostende
Centrum Roeselare
Centrum Veurne
Centrale Zetel

Spoorwegstraat 14
Rijselstraat 33
Doorniksesteenweg 220
Gen. Jungbluthlaan 2
Oostnieuwkerkesteenweg 111
Sint-Idesbaldusstraat 2
Spoorwegstraat 14

-B-8200 BRUGGE
-B-8900 IEPEER
-B-8500 KORTRIJK
-B-8400 OOSTENDE
-B-8800 ROESELARE
-B-8630 VEURNE
-B-8200 BRUGGE

(0)50 38 35 81
(0)57 20 12 27
(0)56 20 30 96
(0)59 70 67 37
(0)57 21 05 76
(0)58 31 18 90
(0)50 38 37 53

Stichting Bedrijfsmanagement
Management School

Spoorwegstraat 14

-B-8200 Brugge

(0)50 38 84 69

der meer voertuigen strikt aan banden te leggen. Eén van de mogelijkheden is wagens op aardgas te laten rijden; de zogenaamde NGV's (Natural Gas Vehicles). Hun uitstoot aan CO₂ is 15% lager. Andere schadelijke emissies liggen 4 tot 10 maal lager dan bij dieselloer-tuigen.

De twee voorgestelde wagens op aardgas zijn een Renault Master lichte bestelwagen 3,5 ton en een Renault Express lichte bestelwagen 1,2 ton.

Het gas wordt vanuit een klassieke huishoudgasmeter door een speciale kompressor samengeperst tot een druk van 200 bar, en opgeslagen in twee stalen flessen in de wagen. Dit levert de wagen een autonomie van 280 km.

De vultijd bedraagt 7 uur, en gebeurt 's nachts volautomatisch. Zowel de wagens als de kompressor zijn volledig beveiligd. Zo kan onder meer tijdens het vullen niet worden gestart; er is een automatische afblaasklep mocht de druk in de vulcilinder te hoog oplopen.

Het is de bedoeling de ganse vloot van 100 lichte en zwaardere bedrijfswagens van de WVEM geleidelijk over te schakelen op aardgas als brandstof.

Barco verdubbelt winst

De elektronagroep Barco sloot het boekjaar 1992 af met een groepsomzet van 10,07 miljard fr. Het courant resultaat steeg sterk met 47% tot 867 miljoen fr.

Barco is actief in drie domeinen van de spitselectronika: Visualizatie (projectoren, monitoren, video); Automatisatie (sensoren en besturingssystemen voor textiel en kunststoffenproductie) en Grafische Systemen.

In 1992 boekte de *Visualisatiegroep* successen met de lancering van een nieuwe hoogresolutiemonitor, de Barco Megagraphics voor de pre-press en procescontrole-markt en de introductie van de uiterst lichtsterke LCD-projector. De CIM-systemen en sensoren van *Barco Automation* kenden veel bijval in de Verenigde Staten, waar een lichte heropleving werd waargenomen in de textielindustrie. De systemen van *Barco Graphics* verkochten goed omwille van hun produktiviteitsverhoging bij drukvoorbereiding van verpakkingen, magazines, design van textiel en keramiek.

Factoren die bijdroegen tot de omzettingstijging van de Groep Barco zijn de produktvernieuwing die de firma door-

voerde samen met het aanbod van systemen ter verbetering van kwaliteit en produktiviteit vooral in de textiel en grafische sektor. Ook de herneming van de ekonomie in de Verenigde Staten plus de verdere uitbouw van verkoop in Zuidoost-Azië en Japan hebben de winstcijfers van de Groep Barco gunstig beïnvloed.

Damman-Croes: nieuwe activiteiten

De firma Damman-Croes uit Roeselare, konstrukteur van betoncentrales en betonmengers, heeft enkele nieuwe technieken en produkten ontwikkeld voor de verwerking van cementbezink-sels, slib en asbestafval.

Een eerste verwezenlijking houdt rechtstreeks verband met de produktie van beton, voornamelijk in stortbetoncentrales. Hier moeten dagelijks de transport-truckmixers gespoeld en gereinigd worden, waarbij een zekere hoeveelheid restbeton, vermengd met spoelwaters, voor elke truckmixer vrijkomt.

Met een betonwashsysteem kan deze hoeveelheid restbeton op een ekonomisch verantwoorde wijze, en zonder gebruik te maken van chemische additieven, worden verwerkt.

De basisaggregaten (zand en grint) worden in het roterende opvangsysteem gescheiden van het watercement mengsel, waarna ze uitgewassen teruggeleverd worden en herbruikbaar zijn voor de aanmaak van vers beton.

De vervuilde spoelwaters zelf worden in een tank kontinu in beweging gehouden zodat er geen bezinking is. Met aangepaste systemen kan ook dit spoelwater worden gerecycleerd bij de produktie van vers beton. Hierdoor wordt vermeden dat een niet onbelangrijke hoeveelheid cementbezinksel en een zekere hoeveelheid chemische toeslagstoffen, die voortkomen uit de betonproduktie, door lozing, in de oppervlaktewateren of in het grondwater terecht komen.

Op financieel vlak biedt de betonwashinstallatie meerdere voordelen. Ten eerste doordat een hoeveelheid aggregaten en waters kunnen worden hergebruikt. Ten tweede doordat men dure stort- of plaatskosten vermijdt. Voorts komt de installatie door zijn aard en opvatting in aanmerking voor gedeeltelijke subsidiëring door de overheid.

Een tweede produkt dat door Damman-Croes wordt aangeboden zijn de

installaties voor slibverwerking. Daarmee wordt het slib gestabiliseerd door dosering en bijmenging van vaste stoffen alvorens het mag worden gestort. In een verdere fase kunnen sommige van deze slibs met hun toeslagstoffen zelfs als milieuvriendelijke meststof worden aangewend.

Het nieuwste produkt van Damman-Croes tenslotte is een meng- en doseerinstallatie voor de milieu-onschadelijke verwerking van asbestafval. Na verkleining worden de asbestresten in betonspecie verwerkt waarna ze op een milieuveilige wijze kunnen worden gestockeerd. Deze installatie werkt vanzelfsprekend 100% stofdicht. De omzet van Damman-Croes bedroeg in 1992 233 miljoen fr. De firma stelt 82 mensen tewerk.

Vlam viert tienjarig bestaan

Begin juli vierde de firma Vlam te Beernem haar tienjarig bestaan. De firma Vlam is gespecialiseerd in het plaatsen van industriële buisleidingen en in het monteren van apparaten, elektrische installaties en instrumenten. Zij realiseert nieuwe projekten en voert ook onderhoudswerken uit. Het zakencijfer bedroeg in 1992 circa 300 miljoen frank, er was een tewerkstelling van 100 personen, meestal hooggekwalificeerde arbeiders, en 9 ingenieurs.

De hoofdactiviteiten lagen in de textielsektor (34%) en in de petrochemie (25%). De metaalbewerking en de energiesektor samen waren ook goed voor 14%. Verder werden er werken uitgevoerd in de havens, voor openbare besturen, in de bouw en in de voeding.

De meerderheid van deze werken gebeurden in Oost- en West-Vlaanderen, maar okkasioneel werd er gewerkt in Frankrijk en Nederland en zelfs een paar maal in Ierland, de USA, Italië, Duitsland en Zuid-Afrika.

Vlam ontstond in het kader van een regionalisatiebeleid van de Belgische groep Abay-T.S., die in ons land zes juridische entiteiten telt, met een gekonsolideerd zakencijfer van 3,5 miljard frank en ongeveer 1.000 tewerkgestelden.

Abay-T.S. maakt zelf deel uit van de Europese groep Spie-Batignolles, met een omzet van 150 miljard frank en 30.000 tewerkgestelden.

Nieuw witloofcomplex te Beitem

Op 5 mei werd in het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw te Rumbeke-Beitem een nieuw Witloofcomplex ingewijd. Het betreft een loods met een totale oppervlakte van 1.000 m². De loods omvat twee koelcellen, vier trekcellen, een sturingslokaal en een kelder met de voedingsoplossingen. Vóór het gebouw is er een gebetonneerde oppervlakte voorzien voor het laden en lossen van de witloofwortelen. Nu reeds werd er plaats voorzien voor een derde koelcel. De totale investering (BTW inbegrepen) bedraagt ruim 28 miljoen frank.

Het nieuw witloofcomplex heeft als opdracht, onder gecontroleerde omstandigheden, de relatie te bestuderen tussen de samenstelling van de witloofwortelen, de diverse voedingsoplossingen, het klimaat in de trekcel en de temperatuur van de voedingsoplossing. Ook wordt er onderzoek geleverd naar de sortering, de kwaliteit en de houdbaarheid van het witloof. In de nabije toekomst worden nog bijkomende investeringen voorzien voor de wortelbehandeling en -sortering, voor het marktklaar maken van de kroppen en voor de wateropslag; voor dit laatste is een watersilo voor regenwater voorzien van 400 m³.

West-Vlaanderen kende de laatste 20 jaar — en dit onder impuls van het Provinciaal Onderzoekcentrum — een doorbraak op het gebied van de semi-industriële witloofteelt. Het beteelde

areaal bedraagt circa 1.750 ha of 20% van het Belgisch areaal. In 1992 werd 16,5 miljoen kg witloof aangevoerd op de Veiling REO te Roeselare, wat ongeveer 40% betekent van de totale aanvoer op de Belgische Tuinbouwveilingen.

In de diverse spreekbeurten bij de openstelling werden de moeilijkheden, die de sektor de laatste jaren teisteren, niet ontweken. Wel werd erop gewezen hoe een hoogwaardig en kwaliteitsvol produkt een basisgarantie betekent voor de leveringen naar het buitenland. Deze garantie moet slaan op smaak, uitzicht en bewaarbaarheid, elementen waarop in het nieuw centrum fundamenteel en toegepast onderzoek wordt verricht.

Omzet Desimpel stijgt

De groep Desimpel uit Kortemark heeft het boekjaar 1992 afgesloten met een geconsolideerde omzet van 3,7 miljard fr. Dit is 8,7% meer dan het vorig boekjaar. Deze omzettoename werd integraal gerealiseerd via interne groei. De in 1992 overgenomen „Briqueterie de Wanlin” werd nog niet meegeconsolideerd.

De investeringen bleven in 1992 zeer laag, namelijk 139 miljoen fr. tegenover 522 miljoen fr. in 1991 en gemiddeld 404 miljoen fr. over de jaren 1988 tot 1991. De zware investeringen uit het verleden in nieuwe produktie-eenheden beginnen duidelijk hun vruchten af te werpen.

De oudere steenfabriek van Udenhout in Nederland werd in de loop van 1992 stilgelegd. In totaal werden in Nederland in de baksteenindustrie 7 steenbakkerijen stilgelegd, waardoor er opnieuw een evenwicht ontstaan is tussen vraag en aanbod. Desimpel behoudt met zijn 4 overblijvende moderne fabrieken een ruim 10% marktaandeel in Nederland.

De sterkste stijging in de omzet van de groep Desimpel kwam in 1992 van de export naar Duitsland. De totale omzet van Desimpel in Duitsland steeg met 22% ten opzichte van een daling in de omzet in Nederland en een stijging met 8,4% in België.

Het jaar 1993 kondigt zich gunstig aan; de woningbouw blijft in België op het hoge peil van de voorbije jaren, dank zij de dalende hypotheaire intresten. In Nederland herstelt de sektor zich snel na de bedrijfssluitingen in 1992. De Duitse woningbouwsector blijft sterk presteren. Daarentegen blijft de conjunctuur zwak in Frankrijk en in het Verenigd Koninkrijk (de grootste Europese markt van bakstenen).

Firma Jered op eigen vleugels

De firma Jered Publishing uit Ieper verliet zopas het Bedrijvencentrum Ieper om voortaan in eigen lokalen verder te gaan. De firma werd omgevormd tot een bvba, met een kapitaal van 956.000 fr. Drie van de vijf vennoten zijn professioneel actief in het bedrijf, dat zich inlaat met alle pre-pressactiviteiten, het ontwerpen van drukwerken en het zet-

ZEEBRUGGE: THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

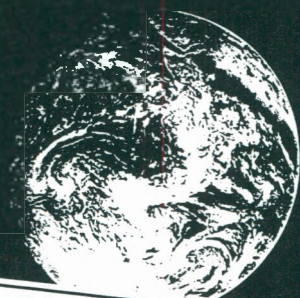
Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu
NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47
(internationaal / 3250.547.647)

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

ten in vreemde talen. Zo zijn zij gespecialiseerd in het zetten van Grieks, Hebreeuws en Koreaans; ook talen als Frans, Engels en Duits ontbreken.

In het jaar 1992 werd ongeveer 12,5% van de omzet gerealiseerd door export naar Amerika, Duitsland, Nederland, Oostenrijk, Frankrijk en zelfs Albanië. De geleverde prestaties betroffen in hoofdzaak het ontwerpen en het zettewerk. Voor het eerste kwartaal 1993 bedroeg het aandeel van de uitvoer reeds 30%.

Jered startte in januari 1990 in het Bedrijvencentrum Ieper; vanaf april 1993 verblijft de firma voortaan in eigen, gehuurde, lokalen aan het station van Ieper. Dit snel vertrek is een teken van levenskracht van het bedrijf en het beantwoordt volledig aan de doelstellingen van de Bedrijvencentra (BC) in Vlaanderen, met name: startende bedrijven in hoofdzaak materiëel begeleiden naar zelfstandigheid. In het BC van Ieper kon dit, op een bestaansperiode van minder dan 10 jaar, reeds gerealiseerd worden voor een 12-tal bedrijven. De verblijfsperiode in het BC mondde voor 85% uit in een positief resultaat. De meeste uitgaande bedrijven bleven overigens aan de slag in de eigen streek.

10 jaar samenwerking Westtoerisme en EATB

De lijn Zeebrugge-Felixstowe van P&O European Ferries ligt mede aan de oorsprong van de samenwerking tussen Westtoerisme en East Anglia Tourist Board (EATB), die op 15 maart hun 10-jarige verbroedering vierden aan boord van de *Pride of Flanders*.

De samenwerking tussen de twee toeristische diensten bestaat vooral in het uitwisselen van promotiemateriaal en het aanbieden van totaal-arrangementen aan beide zijden van het Kanaal. De lijn Zeebrugge-Felixstowe van P&O European Ferries speelde hierbij een cruciale rol.

Onlangs verwierf de maatschappij nog het internationale kwaliteitslabel BS 5750/ISO 9000 van het Britse Standaard Instituut (BSI) voor de opmerkelijke kwaliteit die de maatschappij levert aan wal en aan boord. De ferrymaatschappij kende dan ook de laatste jaren een stijgend aantal passagiers op al haar lijnen.

Eén van de initiatieven die P&O European Ferries in Zeebrugge nam ten voordele van de samenwerking tussen

Westtoerisme en EATB is de „Bruges Connection”, een dagelijkse rechtstreekse busdienst die de P&O-reizigers vanuit de haven van Zeebrugge naar hartje Brugge brengt.

Gestart in 1990, is er nu dagelijks een rechtstreekse verbinding vanuit Zeebrugge om 8.45 uur naar Brugge Centrum en Station 's morgens en 's avonds. In totaal maakten 17.786 passagiers van deze „Bruges Connection” gebruik.

ISO-9002-certificaat voor Lebbe

Na een kwaliteitsaudit begin december 1992 ontving Suikers Lebbe uit Oostkamp het ISO-9002-kwaliteitscertificaat.

Suikers Lebbe is een vestiging van de Tiense Suikerraffinaderij.

Het bedrijf Lebbe werd in 1870 gesticht en produceerde aanvankelijk een verzadigde oplossing van suiker. In 1970 verhuisde het bedrijf van Brugge naar Oostkamp waar op een terrein van 4 ha een moderne fabriek werd gebouwd. Het bedrijf is marktleider geworden in suikerspecialiteiten en is vooral bekend om zijn kandijnsuiker. Op Europees vlak geeft Lebbe de toon aan wat de fabricatie van Fondant betreft. Er wordt aan 25 sectoren uit de Europese voedingsnijverheid geleverd. Ongeveer één vijfde van de Lebbe-produkten komen terecht in artisanale bedrijven; de overige tachtig procent van de suikerspecialiteiten zijn bestemd voor industriële bedrijven. Het gaat om een compleet gamma van vloeibare suikers, invertsuikers, stropen op maat, fructosestropen en fondant. Van 1991 tot op heden werd een groei van veertig procent genoteerd. Sinds 1991 is de maatschappij James Fleming & Co Ltd. uit Schotland een 100% dochteronderneming van Lebbe.

Suikers Lebbe noteerde in '92 een omzet van 1,6 miljard fr. Bij het bedrijf zijn 50 werknemers tewerkgesteld.

Het Westvlaams Ondernemersfonds

Het Westvlaams Ondernemersfonds (WOF) werd opgericht met als doel jonge, innovatieve ondernemers in West-Vlaanderen financieel te steunen in de beginfase van de ontwikkeling van hun bedrijf. Daarom worden die initiatieven gesteund die zich in een startfase bevinden, getuigen van een innovatieve aanpak, die beantwoorden aan een marktvraag en een goede financiële basis hebben.

Het Fonds kan jaarlijks maximum 3 renteloze leningen voor een gezamenlijk bedrag van 1,5 miljoen fr. Deze leningen worden toegekend voor een periode van 6 jaar en worden vanaf het derde jaar à rato van 1/5 terugbetaald. Het kapitaal voor dit Fonds werd samengebracht door de GOM-West-Vlaanderen en het provinciebestuur van West-Vlaanderen.

De kandidaturen worden ingediend bij de GOM-West-Vlaanderen en moeten de volgende elementen bevatten: een kort historisch overzicht van de firma en de capaciteiten van de vennoten; de activiteiten, de sterkste punten en het innovatief karakter van de onderneming; een business-plan van de onderneming.

Voor dit jaar was de uiterste inschrijvingsdatum 20 juni 1993.

Voor alle informatie over dit Fonds staat bij de GOM-West-Vlaanderen ir. K. Astaes tot uw dienst.

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als **innoverende KMO** wenst U:
een goed produkt, een geschikte partner,
een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen,
een passende strategie, de juiste informatiekkanalen, een snel resultaat.

*TIV: uw rechterhand voor een
succesvolle innovatiestrategie*

*TIV biedt U een volledig
gepersonaliseerd programma aan*

Tot uw beschikking staan:
een multidisciplinair team
jarenlange ervaring in het opsporen van de
nieuwste produkten, processen of projekten
toegang tot databanken, instituten, federaties, ...
waar ook ter wereld
een flexibele, uitgeteste methodiek
technologie-monitoring
geleide workshop voor het initiëren van produktideeën

startbespreking en formulering van uw
interesseprofiel
wereldwijde prospektie en kontaktnamen
analyse van de respons
evaluatie van de voorstellen
rapportering van de resultaten
opvolging van de kontakten

De Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw werd opgericht door de vijf
Vlaamse GOM's en wordt door hen en de Vlaamse Executieve gesteund.

Kontaktadressen:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050/35.81.31. Fax 050/36.31.86

TIV
Bischoffsheimlaan 25, 1000 Brussel
Tel. 02/219.56.10 - Fax 02/219.82.27

Publikaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1993: 450 fr. (BTW en port inbegrepen).

Buitenland: 600 fr. (port en kosten inbegrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van het jaar.
België 1992: 900 fr. (BTW inbegrepen).
Buitenland: 1.300 fr. (port en kosten inbegrepen).

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*

O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*

G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*
West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*

Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Repertorium Toeleveranciers Kunststoffen en Rubber, 1991, 1.000 fr.

Repertorium Toeleveranciers Metaalsektor, 1990, 1.000 fr.
Repertorium Toeleveranciers Elektrotechniek, 1992, 1.200 fr.

Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 400 fr.

Reeks Wes (BTW en port inbegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt, 1968, 410 blz., 297 fr.
- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.

- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.*
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen, 1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz., 819 fr.
- 30 O. Vanneste, Verzamelde toespraken, 1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- 31 N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.

Reeks facetten van West-Vlaanderen (BTW en port inbegrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- 3 S. Beernaert, De Waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 158 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 103 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 177 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.
- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 105 fr.
- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiegedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.
- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Teverkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 159 fr.
- 18 Infrastrukturele behoeften, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 19 Strukturaanalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Strukturaanalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Strukturaanalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek, 1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse toeristische markt, 1986, 176 blz., 600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieueffektenrapportering, 1987, 112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodsbeleid voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz., 85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz., 154 fr.
- 33 Hoeveel toerisme in de Westhoek, 1989, 88 blz., 226 fr.
- 34 Telecommunicatie morgen - Telematicadiensten en ISDN-netwerk, 1990, 28 blz., 95 fr.
- 35 Strategisch marketingplan voor het toerisme te Knokke-Heist, een toeristisch beleidsaktieplan, 1991, 32 blz., 95 fr.
- 36 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88, 1991, 44 blz., 136 fr.
- 37 De economische betekenis van het toerisme te Brugge, 1992, 96 blz., 260 fr.
- 38 Mogelijkheden voor het riviertoeerisme in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz., 170 fr.

* Uitgeput

ZEEBRUGGE, een nieuwe haven voor Europa

**Havenbestuur Brugge-Zeebrugge (M.B.Z. NV)
Louls Coiseaukaai 2
8000 BRUGGE**

**Tel. 050/44.42.11
Fax 050/44.42.24
Tlx. 81.201**

Economische, commerciële en technische informatie

Steun voor exportgerichte initiatieven

I. Betoelaging

- Prospektie en promotie-initiatieven
- Beursdeelnames
- Opleiding

II. Commerciële steun

Organisatie aan interessante voorwaarden van groepsstands op internationale vakbeurzen

III. Opleiding en begeleiding

Het EMO (Export Management Ondersteuning)- programma van de GOM – West-Vlaanderen voor ervaringsuitwisseling tussen grote en kleine bedrijven.

I. BETOELAGING VAN EXPORTAKTIES

A. Welke bedrijven komen in aanmerking

1. Kleine ondernemingen

Ondernemingen met minder dan 50 werknemers (deze grens wordt in bepaalde gevallen op 70 werknemers gelegd)

2. Middelgrote ondernemingen

Ondernemingen met :

- minder dan 250 werknemers
- een omzet van minder dan 900 miljoen BF

3. Grote ondernemingen

De overige ondernemingen

B. Welke akties worden gesteund

1. Prospektie- en promotie-initiatieven

- a. Prospektiereizen (opvolging inbegrepen)
- b. Deelname aan zendingen
- c. Studiekosten in verband met een aanbesteding of bestelling
- d. Vestiging van verkoop- en studiekantoren
- e. De kosten van een exportverantwoordelijke
- f. De oprichting of herstructurering van een exportdienst
- g. Studies door een exportkonsulent over een bepaalde markt (structuur, afzetmogelijkheden, optimale exportstrategie)

2. Deelname aan een vakbeurs

De vakbeurs moet in aanmerking komen. De lijst wordt jaarlijks vastgelegd.

De steun is beperkt tot :

- drie deelnames in de laatste acht edities
- standoppervlakten van minimum 8 m2 en maximum 50 m2

3. Subsidies voor opleidingen in internationale economische relaties of exportaangelegenheden die door het Vlaamse Gewest zijn erkend

Opgelet :

Enkel initiatieven gericht op export buiten de EG komen in aanmerking. Binnen de EG zijn deelnames aan internationale vakbeurzen en marktstudies eveneens betoelaagbaar.

C. Hoogte en vorm van de steun

1. Prospektie- en promotie-initiatieven

De steun bestaat uit :

- Ofwel een subsidie bij een kostenraming van minimum 150.000 BF en maximum 2 miljoen BF.
- Ofwel een renteloze lening bij een kostenraming van minimum 2 miljoen BF en maximum 10 miljoen BF.

De steun bedraagt :

- voor kleine ondernemingen :
 - een subsidie van maximum 30 %,
 - een renteloze lening van maximum 70% ;
- voor middelgrote en grote ondernemingen :
 - een renteloze lening van maximum 50%

De renteloze lening moet worden terugbetaald in vijf jaarlijkse schijven van 20 % vanaf het eerste jaar na einddatum van het projekt

2. Deelname aan een vakbeurs

Een subsidie wordt toegekend aan kleine en middelgrote ondernemingen. Ze bedraagt maximum 50% van de huurkosten van de naakte standoppervlakte met een maximum van 3.000 BF per m2.

3. Opleidingen

Een subsidie wordt toegekend aan kleine en middelgrote ondernemingen. Ze bedraagt 50% van de deelnemingskosten.

D. Procedure

De aanvragen moeten worden ingediend bij de

VDBH
Koningstraat 80
1000 Brussel
Tel.: 02/504.87.11
Fax.: 02/504.88.99

Voor meer informatie kan men terecht bij de

VDBH
Regionale Direktie
Baron Ruzettelan 33
8310 Assebroek/Brugge
tel.: 050/35.81.40
fax.: 050/35.87.57

II. GROEPSSTANDS OP INTERNATIONALE VAKBEURZEN

A. Waarom een groepsstand ?

Voor een KMO is een deelname aan een internationale vakbeurs een uitstekende manier om marktkennis op te doen en vooral om zich op een bepaalde markt te introduceren. Terzelfdertijd is een deelname aan zo'n vakbeurs voor een KMO een zware opgave. De technische en administratieve problemen, de (soms) verre afstand en de onbekendheid met de lokale situatie doen heel wat KMO's afhaken. De deelname met een groepsstand zoals die wordt georganiseerd door de BDBH, VDBH, Vlaamse GOM's of sectoriële bedrijfsorganisaties biedt hier een oplossing.

B. Voordelen van een groepsstand

Deze groepsstands zijn specifiek uitgebouwd in functie van de noden van een KMO en bieden de volgende voordelen :

1. De stands zijn gebaseerd op een sleutel-op-de-deur formule, dit wil zeggen de organisatoren zorgen voor alle formaliteiten in verband met de inschrijving, standbouw en voorzieningen allerhande. De deelnemers kunnen zich dus volledig concentreren op het commercieel gebeuren rond de beursdeelname.
2. In de stand zijn een aantal groepsvoorzieningen zoals berguimte, bar, telefoon, enz. Dikwijls wordt ook een gezamenlijk transport van de tentoonstellingsgoederen voorzien, evenals een gezamenlijke hotelreservatie.
3. Als gevolg van deze groepsvoorzieningen is het mogelijk de standoppervlakte te beperken. Deelnemen is reeds mogelijk met een kleine stand van bijvoorbeeld 9 m², 12m² of 15 m².
4. Door deze gezamenlijke aanpak is men in staat de prijzen te drukken zodat een deelname aan een (meestal erg dure) internationale vakbeurs ook voor een KMO mogelijk wordt.
5. Een groepsstand trekt automatisch bezoekers aan. Beursbezoekers weten namelijk dat in een groepsstand een uitgebreide waaier van activiteiten en producten wordt aangeboden en elke bezoeker uitgenodigd door één van de deelnemers is een potentiële bezoeker voor de andere stands.

6. Tenslotte versterkt een groepsstand het identifikatie-effekt als Belgisch-Vlaamse exposant op een buitenlandse beurs. De overkoepelende structuur van de stand en de uniforme standbouw zorgen daarbij nog voor een supplementaire aantrekkingskracht. Kortom, de formule van een groepsstand maakt een deelname van een KMO aan een internationale vakbeurs niet alleen haalbaar, de formule op zich is veelal een bijkomende troef.
-

Voor meer informatie :

GOM - West-Vlaanderen
Afdeling Bedrijfsontwikkeling

Tav. de heer L. Vermandere
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek/Brugge

III. EXPORT MANAGEMENT ONDER- STEUNING

EMO-PROGRAMMA

A. Omschrijving

Sedert twee jaar organiseert de GOM - West-Vlaanderen een praktische diskussie-cyclus voor KMO's onder het thema "Export Management Ondersteuning".

Specifieke gegevens worden doorgenomen, ervaringen worden uitgewisseld, inlichtingen over diverse onderwerpen worden gegeven en dokumentatie hierover wordt bezorgd.

Er werd eerst gestart met een tiental bedrijven uit de metaalverwerkende nijverheid, het tweede jaar werd overgegaan tot een bredere basis met 22 deelnemers.

B. Wie kan inschrijven - wie neemt eraan deel

Alle KMO's uit de diverse industriële sectoren die in export zijn geïnteresseerd kunnen inschrijven. Er worden maximaal 25 deelnemers toegelaten.

Aan deze besprekingen wordt deelgenomen door specialisten van grote bedrijven die als begeleidingsgroep fungeren, die over diverse problemen uitleg geven en hun ervaringen aan de deelnemers overbrengen.

Voor speciale onderwerpen wordt daarbij een beroep gedaan op ervaren mensen uit het bedrijfsleven en personen van het land zelf waarover wordt gediscussieerd.

C. Uitwerking van het programma

De cyclus bestaat uit zeven sessies die eventueel kunnen worden aangevuld :

1. Drie algemene sessies

- Basisvoorwaarden voor export. Doornemen ondernemingsplan.
- Praktisch marktonderzoek en marketing.
- De EG-markten na 1 januari 1993. Vernieuwde aanpak en distributie.

2. Vier geografische sessies

- Frankrijk
- Duitsland
- Nederland
- Engeland

Deze sessies vinden eenmaal per maand plaats op een donderdagnamiddag van 14.30 uur tot 17.30 uur in de kantoren van de GOM - West-Vlaanderen, van oktober tot en met mei, uitgezonderd januari.

Voor meer informatie over het programma 1993-94 :

GOM - West-Vlaanderen
Tav. de heer A. Vanhoutteghem,
koördinator

of de heer
L. Vermandere,
stafmedewerker
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek/Brugge
